II

(Komunikatai)

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRIIMTI KOMUNIKATAI

EUROPOS KOMISIJA

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės

(2014/C 200/01)

Turinys

ĮVADAS		2
1.	TAIKYMO SRITIS IR TERMINŲ APIBRĖŽTYS	3
1.1.	Taikymo sritis	3
1.2.	Pagalbos priemonės, kurioms taikomos gairės	5
1.3.	Terminų apibrėžtys	5
2.	PAGALBA APLINKOS APSAUGAI IR ENERGETIKAI, APIE KURIĄ BŪTINA PRANEŠTI	10
3.	PAGALBOS SUDERINAMUMO VERTINIMAS PAGAL SUTARTIES 107 STRAIPSNIO 3 DALIES C PUNKTĄ	11
3.1.	Bendrieji vertinimo principai	11
3.2.	Bendrosios suderinamumo sąlygos	12
3.3.	Pagalba atsinaujinančių išteklių energetikai	23
3.4.	Energijos vartojimo efektyvumo priemonės, įskaitant kogeneraciją ir centralizuotą šilumos ir vėsumos tiekimą	28
3.5.	Pagalba tausiam išteklių naudojimui, visų pirma atliekų tvarkymui	30
3.6.	Pagalba anglies dioksido surinkimui ir saugojimui	31
3.7.	Pagalba aplinkosaugos mokesčių sumažinimo arba atleidimo nuo jų forma ir paramos, teikiamos atsinaujinančių išteklių elektros energetikai, finansavimo lengvatų forma	32
3.8.	Pagalba energetikos infrastruktūrai	36
3.9.	Pagalba elektros energijos gamybos pakankamumui užtikrinti	38
3.10.	Pagalba pagal prekybos leidimais schemas	41
3.11.	Pagalba įmonių perkėlimui	41
4.	VERTINIMAS	42
5.	TAIKYMAS	43
6.	ATASKAITŲ TEIKIMAS IR STEBĖJIMAS	44
7.	PERSVARSTYMAS	44

ĮVADAS

(1) Siekiant išvengti, kad dėl valstybės pagalbos vidaus rinkoje nebūtų iškraipyta konkurencija ir valstybių narių tarpusavio prekyba nebūtų paveikta taip, kad prieštarautų bendram interesui, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – Sutartis) 107 straipsnio 1 dalyje nustatytas principas, kad valstybės pagalba yra draudžiama. Tačiau tam tikrais atvejais valstybės pagalba gali būti suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 2 ir 3 dalis.

(2) Remdamasi Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktu Komisija gali laikyti, kad su vidaus rinka yra suderinama pagalba, skirta tam tikrų rūšių ekonominės veiklos Europos Sąjungoje plėtrai skatinti, jei ji netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui.

(3) Strategija „Europa 2020“ ([1]) siekiama sukurti pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo sąlygas. Tuo tikslu nustatyta keletas pagrindinių tikslų, įskaitant klimato kaitai ir tvariajai energetikai skirtus tikslus: i) 20 % sumažinti Sąjungos išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, palyginti su 1990 m. kiekiu; ii) iki 20 % padidinti Sąjungos suvartojamos atsinaujinančių išteklių energijos dalį ir iii) 20 % padidinti ES energijos vartojimo efektyvumą, palyginti su 1990 m. Pirmi du iš šių nacionalinio lygmens privalomų tikslų buvo įgyvendinti klimato kaitos ir energetikos dokumentų rinkiniu ([2]).

(4) 2014 m. sausio 22 d. komunikate „2020–2030 m. klimato ir energetikos politikos strategija“ ([3]) (toliau – 2030 m. strategija) Komisija pasiūlė energetikos ir klimato politikos tikslus pasiekti iki 2030 m. 2030 m. strategijos pagrindinės dalys: i) 40 % sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, palyginti su 1990 m. kiekiu, ii) nustatyti bent 27 % ES mastu privalomą atsinaujinančiosios energijos planinį rodiklį, iii) atnaujinti plataus užmojo energijos vartojimo efektyvumo politiką ir iv) nustatyti naują valdymo sistemą ir naujus rodiklius, kuriais būtų užtikrinta konkurencinga ir saugi energetikos sistema.

(5) 3 konstatuojamojoje dalyje minėti pagrindiniai tikslai yra labai svarbūs šioms gairėms. Viena iš strategijos „Europa 2020“ septynių pavyzdinių iniciatyvų – „Tausiai išteklius naudojanti Europa“ ([4]), pasiūlyta siekiant paremti šių tikslų siekimą. Tos pavyzdinės iniciatyvos tikslas – parengti perėjimo prie tausaus išteklių naudojimo ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos rėmimo politikos programą, kuri padeda:

a) gerinti ekonominės veiklos rezultatus, kartu mažinant išteklių naudojimą;

b) nustatyti ir suteikti naujas ekonomikos augimo ir didesnių inovacijų galimybes, taip pat didinti Sąjungos konkurencingumą;

c) užtikrinti pagrindinių išteklių tiekimo saugumą;

d) kovoti su klimato kaita ir mažinti išteklių naudojimo poveikį aplinkai.

(6) Reikėtų priminti, kad Efektyvaus išteklių naudojimo Europos plane ([5]), taip pat keliose Tarybos išvadose raginama laipsniškai nutraukti aplinkosaugos požiūriu žalingas subsidijas ([6]). Todėl šiose gairėse turėtų būti atsižvelgiama į aplinkosaugos požiūriu žalingų subsidijų neigiamą poveikį, kartu atsižvelgiant į poreikį surasti kompromisą tarp skirtingų sričių ir politikos, kaip pripažinta pavyzdinėje iniciatyvoje. Pagalba iškastinio kuro gavybai į šias gaires neįtraukta.

([1]) COM(2010) 2020 galutinis, 2010 3 3.
([2]) 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimas Nr. 406/2009/EB (OL L 140, 2009 6 5, p. 136) ir 2009 m. balandžio 23 d. Direktyva 2009/28/EB (OL L 140, 2009 6 5, p. 16).
([3]) 2014 m. sausio 22 d. Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2020–2030 m. klimato ir energetikos politikos strategija“ (COM(2014) 15 *final*).
([4]) COM(2011) 21, 2011 1 26.
([5]) COM(2011) 571 galutinis, 2011 9 20.
([6]) 2013 m. gegužės 23 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose patvirtinta, kad reikia laipsniškai nutraukti aplinkosaugos arba ekonominiu požiūriu žalingas subsidijas, įskaitant subsidijas iškastiniam kurui, siekiant palengvinti investicijas į naują pažangiąją energetikos infrastruktūrą.

(7) Plane valstybės narės taip pat raginamos ištaisyti Sąjungos teisės aktų įgyvendinimo trūkumus ([7]). Kad valstybės pagalbos priemonėmis nebūtų padaryta žalos aplinkai, visų pirma valstybės narės taip pat turi užtikrinti Sąjungos aplinkos apsaugos teisės aktų laikymąsi ir atlikti poveikio aplinkai vertinimą, kai to reikalaujama Sąjungos teisės aktais, ir užtikrinti, kad būtų suteikti visi atitinkami leidimai.

(8) Įgyvendinant pavyzdinę iniciatyvą „Tausiai išteklius naudojanti Europa“ parengtame komunikate „Energetika 2020. Konkurencingos, darnios ir saugios energetikos strategija“ ([8]) jau prieita prie išvados, kad, jei nebus atnaujinti elektros tinklai, pasenę įrenginiai nebus pakeisti konkurencingais ir mažiau taršiais alternatyviais įrenginiais ir energija visoje energijos grandinėje nebus vartojama efektyviau, bus sunku sukurti saugios, įperkamos ir tvarios energijos rinką.

(9) 2030 m. strategijoje raginama prisiimti plataus užmojo įsipareigojimą sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį laikantis laikotarpio iki 2050 m. veiksmų plano. Siekiant šio tikslo reikėtų remtis ekonominio efektyvumo principu, suteikiant valstybėms narėms laisvę nusistatyti tokį perėjimo prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos laikotarpį, kokio joms reikia atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, ir skatinti mokslinių tyrimų ir inovacijų politiką, remiančią klimato ir energetikos strategiją po 2020 m. Šiose gairėse laikomasi tų principų ir sudaromos sąlygos įgyvendinti 2030 m. strategiją.

(10) Šiose gairėse Komisija išdėsto sąlygas, kuriomis pagalba energetikai ir aplinkos apsaugai gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą.

(11) Komunikate dėl valstybės pagalbos modernizavimo ([9]) Komisija nurodė tris valstybės pagalbos kontrolės modernizavimo tikslus:

a) skatinti tvarų, pažangų ir integracinį ekonomikos augimą konkurencingoje vidaus rinkoje;

b) Komisijai atliekant *ex ante* nagrinėjimą, daugiausia dėmesio skirti didžiausią poveikį vidaus rinkai darančioms byloms, kartu stiprinant bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis valstybės pagalbos teisės vykdymo užtikrinimo srityje;

c) supaprastinti taisykles ir pagreitinti sprendimų priėmimą.

(12) Visų pirma komunikate raginama persvarstyti įvairias gaires ir sistemas, vadovaujantis bendru požiūriu ir siekiu stiprinti vidaus rinką, skatinti veiksmingiau naudoti viešąsias lėšas, tinkamiau prisidėti valstybės pagalba prie bendros svarbos tikslų ir skirti daugiau dėmesio skatinamajam poveikiui, pagalbos apribojimui iki būtino minimumo ir galimo neigiamo pagalbos poveikio konkurencijai ir prekybai išvengimui. Šiose gairėse išdėstytos suderinamumo sąlygos yra grindžiamos šiais bendrais vertinimo principais.

1. TAIKYMO SRITIS IR TERMINŲ APIBRĖŽTYS

1.1. Taikymo sritis

(13) Šios gairės taikomos valstybės pagalbai, teikiamai aplinkos apsaugos arba energetikos tikslams pasiekti visuose sektoriuose, kuriems taikoma Sutartis, jeigu priemonės įtrauktos į 1.2 skirsnį. Jos taip pat taikomos tiems sektoriams, kuriuose galioja specialios Sąjungos valstybės pagalbos taisyklės (transporto ([10]), anglių, žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir akvakultūros), jeigu specialiosiose taisyklėse nenustatyta kitaip.

([7]) Kituose teisės aktuose, kaip antai 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančioje bei vėliau panaikinančioje direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (Atsinaujinančių išteklių energijos direktyvoje), OL L 140, 2009 6 5, p. 16, nustatyti reikalavimai, pavyzdžiui, susiję su biodegalų tvarumu ir nediskriminavimu (direktyvos 17 straipsnio 1–8 dalys).

([8]) COM(2010) 639, 2010 11 10.

([9]) COM(2012) 209, 2012 5 8.

([10]) Visų pirma šiomis gairėmis nedaromas poveikis Bendrijos gairėms dėl valstybės pagalbos geležinkelio įmonėms (OL C 184, 2008 7 22, p. 13). Geležinkelio gairėmis leidžiama įvairių formų pagalba, įskaitant pagalbą geležinkelių transporto išorės išlaidoms mažinti. Tokiai pagalbai taikomas Geležinkelio gairių 6.3 skirsnis ir ją teikiant siekiama atsižvelgti į tai, kad geležinkelių transportas leidžia išvengti išorės išlaidų, palyginti su konkuruojančių rūšių transportu. Jeigu visos Geležinkelio gairių 6.3 skirsnio sąlygos yra tenkinamos ir jeigu pagalba yra teikiama nediskriminuojant, valstybės narės gali teikti pagalbą išorės išlaidoms mažinti.

(14) Žemės ūkio bei žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuose šios gairės taikomos pagalbai aplinkos apsaugai, kuri skirta produktus perdirbančioms ir jais prekiaujančioms įmonėms, ir tam tikromis sąlygomis – pirminės gamybos veiklą vykdančioms įmonėms. Šiems sektoriams taikomos šios sąlygos:

a) jeigu pagalba įmonėms, kurios perdirba žuvininkystės produktus ir jais prekiauja, susijusi su išlaidomis, tinkamomis finansuoti pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1198/2006 ([11]) arba jį pakeičiantį reglamentą ([12]), didžiausias leidžiamas pagalbos intensyvumas yra šiose gairėse numatyta arba tame reglamente nustatyta pagalbos norma, žiūrint, kuri yra didesnė;

b) kiek tai susiję su žemės ūkio pirmine gamyba ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) bendrai finansuojamomis priemonėmis, šios gairės taikomos tik jeigu Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairėse ([13]) su pakeitimais arba jas pakeičiančiose gairėse nenumatytos specialios taisyklės;

c) žuvininkystės ir akvakultūros pirminės gamybos srityje šios gairės taikomos tik kai nėra specialiųjų nuostatų, skirtų pagalbai aplinkos apsaugos ar energetikos tikslams pasiekti.

(15) Gairės netaikomos:

a) ekologiškų gaminių, mašinų arba transporto priemonių projektavimui ir gamybai, siekiant, kad jie naudotų mažiau gamtinių išteklių, taip pat priemonėms, įgyvendinamoms gamyklose arba kituose gamybos įrenginiuose, siekiant pagerinti saugą arba higieną ([14]);

b) aplinkos apsaugos finansavimo priemonėms, susijusioms su oro, kelių, geležinkelių, vidaus vandenų ir jūrų transporto infrastruktūra;

c) negrįžtamosioms sąnaudoms, apibrėžtoms Komisijos komunikate dėl valstybės pagalbos, susijusios su negrįžtamosiomis sąnaudomis, tyrimo metodikos ([15]);

d) valstybės pagalbai moksliniams tyrimams, technologinei plėtrai ir inovacijoms ([16]), kuriai taikomos taisyklės, nustatytos Bendrijos valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, taikomajai veiklai ir naujovių diegimui sistemoje ([17]);

e) valstybės pagalbai biologinės įvairovės priemonėms ([18]).

(16) Pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai negali būti skiriama sunkumų patiriančioms įmonėms, kaip šių gairių tikslais jos apibrėžtos taikomose Gairėse dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti ([19]) su pakeitimais arba jas pakeičiančiose gairėse.

([11]) 2006 m. liepos 27 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1198/2006 dėl Europos žuvininkystės fondo (OL L 223, 2006 8 15, p. 1).

([12]) Žr. Komisijos pasiūlymą dėl Reglamento dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo, COM(2011) 804 galutinis.

([13]) OL C 319, 2006 12 27, p. 1. Tas pats pasakytina apie sistemą, pakeičiančią 2006 m. gaires, kurios baigia galioti 2013 m. gruodžio 31 d.

([14]) Pagalba aplinkos apsaugai apskritai turi mažesnį iškraipomąjį poveikį ir yra veiksmingesnė, jeigu ji teikiama ekologiškų gaminių vartotojams ir (arba) naudotojams, o ne ekologiško gaminio gamintojui. Be to, kitas būdas suteikti galimybę vartotojams ir (arba) naudotojams priimti apgalvotus sprendimus dėl pirkimo ir padidinti ekologiškų gaminių paklausą – ekologinių ženklų ir teiginių naudojimas. Stiprūs ekologiniai ženklai ir teisingi ekologiniai teiginiai, kurie yra tinkamai parengti, pripažinti, suprasti ir kuriuos vartotojai laiko svarbiais, gali būti veiksminga priemonė orientuoti ir formuoti (vartotojų) elgesį, kad jie rinktųsi ekologiškesnius gaminius. Vienas veiksmingiausių būdų įmonėms įrodyti, kad jos laikosi aukštų aplinkos apsaugos standartų yra naudoti patikimą ženklinimo ir (arba) sertifikavimo schemą, kurioje nustatyti aiškūs kriterijai ir kuriai taikomas išorės (trečiosios šalies) tikrinimas. Todėl Komisija į šių gairių taikymo sritį neįtraukė specialių taisyklių dėl pagalbos ekologiškų gaminių projektavimui ir gamybai.

([15]) Komisijos priimtas 2001 m. liepos 26 d.; valstybėms narėms apie jį pranešta 2001 m. rugpjūčio 6 d. raštu SG(2001) D/290869.

([16]) Gairėse numatytas priedas ekologinių inovacijų projektams, kurie susiję su labai ekologiškomis investicijomis ir yra susiję su labai novatoriškomis investicijomis.

([17]) OL C 323, 2006 12 30, p. 1.

([18]) Ši pagalba gali būti nagrinėjama pagal VESP taisykles; žr. bylas SA.31243 (2012/N) ir NN8/2009.

([19]) Komisijos komunikatas „Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti“ (OL C 244, 2004 10 1, p. 2).

(17) Vertindama pagalbą įmonei, kuriai išduotas vykdomasis raštas sumoms išieškoti pagal ankstesnį Komisijos sprendimą, kuriuo skelbiama, kad pagalba yra neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka, Komisija atsižvelgs į pagalbos sumą, kuri dar negrąžinta ([20]).

1.2. Pagalbos priemonės, kurioms taikomos gairės

(18) Komisija nustatė keletą aplinkos apsaugos ir energetikos priemonių, kurioms skirta valstybės pagalba tam tikromis sąlygomis gali būti suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą:

a) pagalba įmonėms, taikančioms griežtesnius nei Sąjungos standartus arba gerinančioms aplinkos apsaugą, jeigu Sąjungos standartų nėra (įskaitant pagalbą naujoms transporto priemonėms įsigyti);

b) pagalba, skirta iš anksto prisitaikyti prie būsimų Sąjungos standartų;

c) pagalba aplinkos apsaugos tyrimams atlikti;

d) užterštų teritorijų atkūrimo pagalba;

e) pagalba atsinaujinančių išteklių energetikai;

f) energijos vartojimo efektyvumo priemonės, įskaitant kogeneraciją ir centralizuotą šilumos ir vėsumos tiekimą;

g) pagalba tausiam išteklių naudojimui, visų pirma atliekų tvarkymui

h) pagalba CO_2 surinkimui, transportavimui ir saugojimui, įskaitant atskirus anglies dioksido surinkimo ir saugojimo (CCS) grandinės elementus;

i) pagalba aplinkosaugos mokesčių sumažinimo arba atleidimo nuo jų forma;

j) pagalba paramos, teikiamos atsinaujinančių išteklių elektros energetikai, finansavimo lengvatų forma;

k) pagalba energetikos infrastruktūrai;

l) pagalba elektros energijos gamybos pakankamumo priemonėms;

m) pagalba prekybos leidimų forma;

n) pagalba įmonių perkėlimui.

1.3. Terminų apibrėžtys

(19) Šiose gairėse vartojamų terminų apibrėžtys:

(1) aplinkos apsauga – veiksmai, kuriais siekiama kompensuoti gavėjo veiklos padarytą žalą fizinei aplinkai ar gamtiniams ištekliams arba užkirsti tokiai galimai žalai kelią, sumažinti tokios žalos pavojų arba skatinti efektyviau naudoti gamtinius išteklius, pavyzdžiui, energijos taupymo priemonėmis ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius;

(2) energijos vartojimo efektyvumas – sutaupytos energijos kiekis, kuris nustatomas matuojant ir (arba) įvertinant suvartojimą prieš tai, kai buvo įgyvendinta energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonė, ir po to ir kartu užtikrinant suvartoto energijos kiekio normalizavimą atsižvelgiant į išorės sąlygas, darančias poveikį energijos vartojimui;

(3) Sąjungos standartas –

a) privalomas Sąjungos standartas, nustatantis rodiklius, kuriuos atskiros įmonės turi pasiekti aplinkosaugos srityje ([21]), arba

([20]) Šiuo klausimu žr. 1995 m. rugsėjo 13 d. Sprendimą *TWD Textilwerke Deggendorf GmbH prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-244/93 ir T-486/93, Rink. p. II-2265, ir Komisijos pranešimą dėl veiksmingo Komisijos sprendimų, kuriais valstybėms narėms nurodoma susigrąžinti neteisėtą ir nesuderinamą valstybės pagalbą, įgyvendinimo (OL C 272, 2007 11 15, p. 4).

([21]) Todėl Sąjungos lygmeniu nustatyti standartai arba tikslai, kurie yra privalomi valstybėms narėms, bet ne įmonėms, nelaikomi Sąjungos standartais.

b) Direktyvoje 2010/75/ES ([22]) nustatyta pareiga naudoti geriausius prieinamus gamybos būdus ir užtikrinti, kad išmetamų teršalų lygis nebūtų didesnis nei taikant geriausius prieinamus gamybos būdus; tais atvejais, kai su geriausiais prieinamais gamybos būdais susijęs išmetamų teršalų lygis yra nustatytas įgyvendinimo aktuose, priimtuose pagal Direktyvą 2010/75/ES, taikant šias gaires bus taikomi tie lygiai; jeigu tie lygiai išreikšti intervalu, bus taikoma ta riba, nuo kurios laikoma, kad geriausias prieinamas gamybos būdas yra įdiegtas.

(4) ekologinė inovacija – bet kokia inovacijų veikla, dėl kurios pastebimai pagerinama aplinkos apsauga arba kuria to siekiama, įskaitant naujus gamybos procesus, naujus produktus ar paslaugas ir naujus valdymo ar verslo metodus, kuriuos naudojant ir diegiant gali pavykti išvengti pavojaus aplinkai, taršos ir kito neigiamo poveikio, atsirandančio dėl išteklių naudojimo, arba toks pavojus aplinkai, tarša ir kitas neigiamas poveikis gali būti smarkiai sumažinti visą susijusios veiklos vykdymo laikotarpį.

Pagal šią apibrėžtį inovacijomis nelaikoma:

i. nedideli pokyčiai arba patobulinimai;

ii. gamybos arba aptarnavimo pajėgumų didinimas, įdiegiant papildomas gamybos arba logistikos sistemas, kurios yra labai panašios į jau naudojamas;

iii. verslo praktikos, darbo vietų organizavimo arba išorės santykių pokyčiai, pagrįsti įmonėje jau naudojamais organizaciniais metodais;

iv. valdymo strategijos pokyčiai;

v. susijungimai ir įsigijimai;

vi. procesų nebetaikymas;

vii. paprastas kapitalo pakeitimas arba padidinimas;

viii. pokyčiai, susiję tik su gamyklos kainų pasikeitimu, gamyba pagal užsakymą, reguliarūs sezoniniai ir kiti cikliški pokyčiai;

ix. prekyba naujais arba iš esmės patobulintais gaminiais;

(5) atsinaujinantys energijos ištekliai – šie atsinaujinantys neiškastiniai energijos ištekliai: vėjas, saulė, aeroterminiai, geoterminiai ir hidroterminiai ir vandenynų energijos ištekliai, hidroenergijos ištekliai, biomasė, sąvartynų dujos, nuotekų perdirbimo įrenginių dujos ir biodujos;

(6) biomasė – žemės ūkio, miškininkystės ir susijusių ūkio šakų, įskaitant žuvininkystę ir akvakultūrą, produktų, atliekų ir liekanų (įskaitant augalinės ir gyvulinės kilmės medžiagas) biologiškai skaidi frakcija, taip pat biodujos ir pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidi frakcija;

(7) biodegalai – iš biomasės pagamintas skystasis arba dujinis transporto kuras;

(8) skystieji bioproduktai – energijos tikslais, išskyrus transportui, bet įskaitant elektros energijos gamybai, šildymui ir vėsinimui, iš biomasės pagamintas skystasis kuras;

(9) tvarūs biodegalai – Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB ([23]) dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją su visais pakeitimais ([24]) 17 straipsnyje nustatytus tvarumo kriterijus atitinkantys biodegalai;

(10) bendradarbiavimo mechanizmas – mechanizmas, kuris tenkina Direktyvos 2009/28/EB 6, 7 arba 8 straipsnių sąlygas;

(11) atsinaujinančių išteklių energija – tik atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių jėgainių pagaminta energija, taip pat energijos dalis, nustatoma pagal energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių mišriose jėgainėse, naudojančiose ir tradicinius energijos išteklius, šiluminę vertę ir tokia energija apima saugojimo sistemoms užpildyti naudojamą atsinaujinančiąją elektros energiją, tačiau ne elektros energiją, pagamintą naudojant šias saugojimo sistemas;

([22]) 2010 m. lapkričio 24 d. Direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17).

([23]) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją (OL L 140, 2009 6 5, p. 16).

([24]) Tvarumo kriterijai taip pat taikomi skystiesiems bioproduktams pagal Direktyvą 2009/28/EB.

(12) kogeneracija arba bendra šilumos ir elektros energijos gamyba – šiluminės energijos bei elektros ir (arba) mechaninės energijos gamyba vieno proceso metu;

(13) didelio naudingumo kogeneracija – kogeneracija, kuri atitinka Direktyvos 2012/27/ES ([25]) 2 straipsnio 34 dalyje pateiktą didelio naudingumo kogeneracijos apibrėžtį;

(14) didelio energinio efektyvumo centralizuotas šilumos ir vėsumos tiekimas –centralizuotas šildymas ir vėsinimas, kuris atitinka Direktyvos 2012/27/ES ([26]) 2 straipsnio 41 ir 42 dalyse efektyvaus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemos apibrėžtį. Apibrėžtis apima šilumos ir (arba) vėsumos gamybos įrenginius ir tinklą (įskaitant susijusią infrastruktūrą), būtiną šilumai ir (arba) vėsumai paskirstyti iš gamybos įrenginių į vartotojų patalpas;

(15) aplinkosaugos mokestis – mokestis, kurio konkreti mokesčio bazė yra aiškiai susijusi su neigiamu poveikiu aplinkai arba kuriuo siekiama apmokestinti tam tikrą veiklą, gaminius arba paslaugas, kad aplinkos apsaugos išlaidos būtų įskaičiuotos į jų kainą ir (arba) kad gamintojai bei vartotojai galėtų orientuotis į tas veiklos rūšis, kurios mažiau kenkia aplinkai;

(16) Sąjungos mažiausias mokesčių lygis – mažiausias apmokestinimo lygis, nustatytas Sąjungos teisės aktuose; energijos produktų ir elektros energijos srityje – mažiausias apmokestinimo lygis, nustatytas Tarybos direktyvos 2003/96/EB ([27]) I priede;

(17) mažoji ir vidutinė įmonė (MVĮ) – įmonė, tenkinanti 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB dėl mikro, mažų ir vidutinių įmonių apibrėžimo ([28]) išdėstytas sąlygas;

(18) didelė įmonė – įmonė, kuriai netaikoma mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžtis;

(19) individuali pagalba – pagalba, teikiama pagal schemą arba *ad hoc* pagrindu;

(20) pagalbos intensyvumas – bendras pagalbos dydis, išreikštas tinkamų finansuoti išlaidų procentine dalimi; visi skaičiai turi būti imami prieš mokesčių ar kitokios rinkliavos atskaitymą, jeigu pagalba teikiama ne dotacijos forma, pagalbos suma turi būti pagalbos subsidijos ekvivalentas; dalimis išmokama pagalba turi būti skaičiuojama pagal jos vertę suteikimo metu; diskontuojant ir skaičiuojant pagalbos, teikiamos kaip lengvatinė paskola, sumą, turi būti taikoma pagalbos suteikimo metu galiojusi orientacinė palūkanų norma; pagalbos intensyvumas skaičiuojamas kiekvienam pagalbos gavėjui;

(21) veiklos pelnas – tinkamoms finansuoti išlaidoms apskaičiuoti tai visų pirma yra sutaupytos išlaidos arba papildoma šalutinė gamyba, tiesiogiai susiję su papildomomis investicijomis į aplinkos apsaugą ir, jei taikoma, nauda, gaunama iš kitų paramos priemonių, neatsižvelgiant į tai, ar jos yra valstybės pagalba, įskaitant toms pačioms tinkamoms finansuoti išlaidoms suteiktą veiklos pagalbą, lengvatinius tarifus arba kitas paramos priemones;

(22) veiklos išlaidos – tinkamoms finansuoti išlaidoms apskaičiuoti tai visų pirma yra papildomos gamybos sąnaudos, kaip antai techninės priežiūros sąnaudos, susidarančios dėl papildomų investicijų į aplinkos apsaugą;

(23) materialusis turtas – tinkamoms finansuoti išlaidoms apskaičiuoti tai yra investicijos į žemę, kurios reikalingos tik aplinkosaugos tikslams pasiekti, investicijos į pastatus, įrangą ir įrenginius, skirtus taršai ir neigiamiems padariniams mažinti arba šalinti, ir investicijos siekiant pritaikyti gamybos metodus, kuriuos taikant būtų saugoma aplinka;

(24) nematerialusis turtas – tinkamoms finansuoti išlaidoms apskaičiuoti tai yra technologijų perdavimo įsigyjant veiklos licencijas ar patentuotą arba nepatentuotą praktinę patirtį išlaidos, jeigu tokios išlaidos atitinka šias sąlygas:

a) tai turi būti nudėvimas turtas;

b) jis turi būti įsigyjamas rinkos sąlygomis iš įmonės, kurios pirkėjas negali kontroliuoti nei tiesiogiai, nei netiesiogiai;

([25]) 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

([26]) OL L 315, 2012 11 14, p. 1.

([27]) 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003 10 31, p. 51).

([28]) OL L 124, 2003 5 20, p. 36.

c) jis turi būti įtrauktas į įmonės turtą, likti pagalbos gavėjo veiklos vietoje ir turi būti naudojamas ne mažiau kaip penkerius metus. Ši sąlyga netaikoma, jeigu nematerialusis turtas techniniu požiūriu yra pasenęs. Jeigu per tuos penkerius metus minėtas turtas parduodamas, gautos pajamos turi būti atskaitytos iš tinkamų finansuoti išlaidų ir prireikus turi būti grąžinta visa pagalbos suma arba jos dalis;

(25) išlaidų internalizavimas – principas, pagal kurį visos su aplinkos apsauga susijusios išlaidos turėtų būti įtraukiamos į teršiančiosios įmonės gamybos sąnaudas;

(26) teršėjas – asmuo, darantis tiesioginę ar netiesioginę žalą aplinkai arba sudarantis sąlygas tokiai žalai atsirasti ([29]);

(27) tarša – teršėjo padaryta žala, atsiradusi dėl tiesioginės ar netiesioginės žalos aplinkai arba sudarytų sąlygų atsirasti tokiai fizinės aplinkos ar gamtos išteklių žalai;

(28) principas „teršėjas moka“ – principas, pagal kurį taršos šalinimo priemonių išlaidas turėtų padengti atitinkamas teršėjas;

(29) užteršta teritorija – teritorija, į kurią, patvirtintais duomenimis, dėl žmogaus kaltės yra patekę tiek pavojingų medžiagų, kad jos, turint omenyje esamą ir numatomą žemės naudojimą, kelia didelį pavojų žmonių sveikatai arba aplinkai;

(30) *ad hoc* pagalba – ne pagal pagalbos schemą skirta pagalba;

(31) energetikos infrastruktūra – bet kokia Sąjungoje esanti arba Sąjungą su viena ar daugiau trečiųjų valstybių jungianti fizinė įranga ar įrenginys, priskiriamas prie šių kategorijų:

a) elektros energijos sektoriuje:

i) perdavimo infrastruktūra, kaip apibrėžta Direktyvos 2009/72/EB ([30]) 2 straipsnio 3 dalyje;

ii) paskirstymo infrastruktūra, kaip apibrėžta Direktyvos 2009/72/EB ([30]) 2 straipsnio 5 dalyje;

iii) elektros energijos saugyklos, apibrėžiamos kaip įrenginiai, naudojami elektrai nuolat arba laikinai saugoti antžeminiuose arba požeminiuose įrenginiuose arba geologiniuose objektuose, jeigu jie yra tiesiogiai sujungti su aukštos įtampos elektros perdavimo linijomis, skirtomis 110 kV ar aukštesnei įtampai;

iv) bet kokia įranga ar įrenginys, būtini saugiam, patikimam ir veiksmingam i–iii papunkčiuose apibrėžtų sistemų veikimui užtikrinti, įskaitant visų lygių įtampos ir pastočių apsaugos, stebėjimo ir kontrolės sistemas, taip pat

v) pažangieji elektros energijos tinklai, apibrėžiami kaip bet kokia įranga, linija, kabelis ar įrenginys, tiek perdavimo, tiek žemos ir vidutinės įtampos paskirstymo lygmens, kuriuo siekiama užtikrinti dvikryptį skaitmeninį ryšį ir elektros energijos gamybos, perdavimo, paskirstymo ir vartojimo elektros tinkle tikralaikį ar beveik tikralaikį interaktyvųjį ir išmanųjį stebėjimą ir valdymą, kad plėtojant tinklą būtų veiksmingai integruojama visų prie tinklo prisijungusių naudotojų – elektros energijos gamintojų, vartotojų ir abi šias veiklas vykdančių subjektų – elgsena ir veiksmai ir taip būtų sukurta ekonomiškai veiksminga, tvari elektros energijos sistema, kuri pasižymėtų mažais nuostoliais, aukšta kokybe, tiekimo saugumu ir sauga;

b) dujų sektoriuje:

i) gamtinių dujų ir biodujų perdavimo ir paskirstymo vamzdynai, kurie yra tinklo dalis, išskyrus aukšto slėgio vamzdynus, naudojamus išgautų gamtinių dujų paskirstymui;

ii) požeminės saugyklos, sujungtos su i papunktyje minėtais didelio slėgio dujotiekiais;

([29]) 1975 m. kovo 3 d. Tarybos rekomendacija dėl sąnaudų paskirstymo ir valdžios institucijų veiksmų aplinkos apsaugos srityje (OL L 194, 1975 7 25, p. 1).

([30]) 2009 m. liepos 13 d. Direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (OL L 211, 2009 8 14, p. 52).

iii) suskystintųjų gamtinių dujų arba suslėgtųjų gamtinių dujų priėmimo, saugojimo, pakartotinio dujinimo ar slėgio sumažinimo įrenginiai; taip pat

iv) bet kokia įranga ar įrenginys, būtini saugiam, patikimam ir veiksmingam sistemos eksploatavimui arba siekiant užtikrinti galimybę naudoti transportavimo abiem kryptimis pajėgumus, įskaitant kompresorines stotis;

c) naftos sektoriuje:

i) žalios naftos transportavimo vamzdynai;

ii) siurblinės ir saugojimo įrenginiai, reikalingi eksploatuojant žalios naftos vamzdynus; taip pat

iii) bet kokia įranga ar įrenginys, būtini tinkamam, saugiam ir veiksmingam atitinkamos sistemos eksploatavimui, įskaitant apsaugos, stebėjimo ir kontrolės sistemas ir reversinių srautų įtaisus;

d) kiek tai susiję su CO_2: vamzdynas, įskaitant susijusias slėgines, skirtas transportuoti CO_2 į saugyklą, siekiant suleisti CO_2 į tinkamas požemines geologines formacijas nuolatiniam saugojimui;

(32) finansavimo trūkumas – iki dabartinės vertės diskontuotų (paprastai pagal kapitalo kainą) teigiamų ir neigiamų grynųjų pinigų srautų skirtumas investicijos naudojimo laikotarpiu;

(33) anglies dioksido surinkimas ir saugojimas arba CCS – technologijos, kuriomis iškastinį kurą arba biomasę naudojančių pramonės įmonių, įskaitant elektrines, išmetamas anglies dioksidas (CO_2) yra surenkamas, transportuojamas į tinkamą saugojimo vietą ir suleidžiamas į tinkamas požemines geologines formacijas nuolatiniam saugojimui;

(34) elektros energijos gamybos pakankamumas – gamybos pajėgumo lygis, kuris laikomas tinkamu valstybės narės paklausai bet kokiu konkrečiu laikotarpiu patenkinti, nustatytas remiantis įprastu statistiniu rodikliu, naudojamu organizacijų, kurių vaidmenį kuriant bendrą elektros energijos rinką Sąjungos institucijos pripažino esminiu, pavyzdžiui, ENTSO-E;

(35) elektros energijos gamintojas – įmonė, gaminanti elektros energiją komerciniais tikslais;

(36) elektros energijos gamybos pakankamumo priemonė – mechanizmas, kuriuo siekiama užtikrinti, kad nacionaliniu lygmeniu būtų pasiekti tam tikri elektros energijos gamybos pakankamumo lygiai;

(37) balansavimo atsakomybė – už balansavimą atsakingos šalies atsakomybė už gamybos, vartojimo ir komercinių sandorių nuokrypius nustatytu atsiskaitymo už disbalansą laikotarpiu;

(38) įprasta balansavimo atsakomybė – nediskriminacinė balansavimo atsakomybė, naudojant įvairias technologijas, nuo tos atsakomybės neatleidžiant nei vieno gamintojo;

(39) už balansavimą atsakinga šalis – rinkos dalyvis arba jo pasirinktas atstovas, atsakingas už rinkos dalyvio disbalansą;

(40) disbalansas – už balansavimą atsakingos šalies gamybos, vartojimo ir komercinių sandorių nuokrypiai nustatytu atsiskaitymo už disbalansą laikotarpiu;

(41) atsiskaitymas už disbalansą – finansinio atsiskaitymo mechanizmas, kurio paskirtis – atgauti už balansavimą atsakingos šalies balansavimo išlaidas;

(42) atsiskaitymo už disbalansą laikotarpis – už balansavimą atsakingos šalies disbalanso skaičiavimo laiko vienetai.

(43) konkurencinis konkursas – nediskriminacinis konkursas, kuriame dalyvauja pakankamai įmonių ir pagalba teikiama remiantis konkurso dalyvio pateiktu pirminiu pasiūlymu arba galutine kaina. Be to, su konkursu susijęs biudžetas arba kiekis turi būti numatytas kaip privalomas apribojimas, todėl pagalbą gali gauti ne visi jo dalyviai;

(44) darbų pradžia – su investicija susijusių statybos darbų pradžia arba pirmasis tvirtas įmonės įsipareigojimas užsakyti įrangą ar kitas įsipareigojimas, dėl kurio investicija tampa neatšaukiama, atsižvelgiant į tai, kuris įvykis pirmesnis. Žemės įsigijimas ir parengiamieji darbai, pvz., leidimų gavimas ir preliminarios galimybių studijos, darbų pradžia nelaikomi. Perėmimo atveju darbų pradžia – momentas, kai įsigyjamas su įsigyta įmone tiesiogiai susijęs turtas;

(45) parodomasis projektas – projektas, kuriuo technologija parodoma kaip pirmoji atitinkamo pobūdžio technologija Sąjungoje ir yra svarbi už naujausią technologiją gerokai pažangesnė inovacija;

(46) remiamos vietovės – vietovės, taikant Sutarties 107 straipsnio 3 dalies a ir c punktus, nurodytos patvirtintiname 2014 m. liepos 1 d. – 2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpio regioninės pagalbos žemėlapyje;

(47) regioninės pagalbos žemėlapis – pagal 2014–2020 m. regioninės valstybės pagalbos gairėse ([31]) nustatytas sąlygas valstybės narės nurodytų vietovių sąrašas;

2. PAGALBA APLINKOS APSAUGAI IR ENERGETIKAI, APIE KURIĄ BŪTINA PRANEŠTI

(20) Individualiai pagalbai, teikiamai pagal pagalbos schemą, toliau taikoma pareiga pranešti pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį, jeigu pagalba viršija šias pranešimo ribas ([32]) ir nėra teikiama remiantis konkurenciniu konkursu:

a) investicinė pagalba – kai pagalbos suma vienai įmonei viršija 15 mln. EUR;

b) veiklos pagalba atsinaujinančiosios elektros energijos ir (arba) bendrai atsinaujinančios šilumos energijos gamybai – kai pagalba teikiama atsinaujinančios elektros energijos gamybos įrenginiams gamybos vietose, kuriose atsinaujinančios elektros energijos gamybos pajėgumas viršija 250 megavatus (MW);

c) veiklos pagalba biokuro gamybai – kai pagalba teikiama biokuro gamybos įrenginiams gamybos vietose, kurių gamybos našumas viršija 150 000 tonų (t) per metus;

d) veiklos pagalba kogeneracijai: kai pagalba teikiama kogeneracijos įrenginiams, kurių elektros energijos gamybos pajėgumas viršija 300 MW. Pagalba kogeneracinės šilumos gamybai bus vertinama atsižvelgiant į pranešimą apie elektros energijos gamybos pajėgumą;

e) pagalba energetikos infrastruktūrai – kai pagalbos suma vienos įmonės vienam investiciniam projektui viršija 50 mln. EUR;

f) pagalba anglies dioksido surinkimui ir saugojimui – kai pagalbos suma vienam investiciniam projektui viršija 50 mln. EUR;

g) pagalba pagal elektros energijos gamybos pakankamumo priemonę – kai pagalbos suma vienos įmonės vienam projektui viršija 15 mln. EUR.

(21) Atleidimui nuo aplinkosaugos mokesčių ir jų sumažinimui, taip pat atsinaujinančių išteklių energetikos finansavimo lengvatoms, kurioms taikomas 3.7 skirsnis, nebus taikomos pagalbos, apie kurią būtina pranešti atskirai, sąlygos. Tačiau pagalba, suteikta kaip fiskalinė pagalba, kuriai netaikomas šių gairių 3.7 skirsnis, bus vertinama atskirai, jeigu bus viršytos tame skirsnyje nustatytos ribos. Tai taikoma neatsižvelgiant į tai, ar atskiras pagalbos gavėjas taip pat atleidžiamas nuo mokesčių arba jie jam sumažinami pagal 3.7 skirsnį.

([31]) OL C 209, 2013 7 23, p. 1.

([32]) Apskaičiuojant pajėgumo ribą, turi būti atsižvelgiama į kiekvieno projekto bendrą įrenginio galią, kuri atitinka pagalbos skyrimo reikalavimus.

(22) Šiose gairėse nustatyti pagalbos schemų ir individualios pagalbos, kuria siekiama aplinkos apsaugos ir energetikos tikslų ir kuriai taikoma pareiga pranešti pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį, suderinamumo kriterijai.

3. PAGALBOS SUDERINAMUMO VERTINIMAS PAGAL SUTARTIES 107 STRAIPSNIO 3 DALIES C PUNKTĄ

(23) Valstybės pagalba, kuria siekiama aplinkos apsaugos ir energetikos tikslų, yra suderinama su vidaus rinka pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktą, jeigu, remiantis šiame skyriuje išdėstytais bendraisiais vertinimo principais, ji padeda geriau siekti Sąjungos aplinkos apsaugos ar energetikos tikslų ir netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui. Bus atsižvelgta į konkrečius remiamų vietovių trūkumus.

(24) Šiame skyriuje aiškinama, kaip Komisija taikys 3.1 skirsnyje nustatytus bendrus vertinimo principus, vertindama pagalbos priemones, kurioms taikomos šios gairės, ir, jei taikoma, nustatomos individualiai pagalbai (teikiamai pagal schemą arba *ad hoc*) taikomos specialios sąlygos.

(25) 3.2 skirsnyje išdėstytos bendrosios suderinamumo sąlygos, taikomos visoms pagalbos priemonėms, kurioms taikomos šios gairės, nebent konkrečiuose 3 skyriaus skirsniuose šios bendrosios suderinamumo sąlygos yra patikslinamos ar iš dalies pakeičiamos. Atitinkamai 3.2 skirsnis visų pirma taikomas šioms priemonėms, kurios nėra įtrauktos į konkretesnius 3 skyriaus skirsnius:

a) pagalbai aplinkos apsaugos tyrimams atlikti;

b) užterštų teritorijų atkūrimo pagalbai;

c) pagalbai įmonėms, taikančioms griežtesnius nei Sąjungos standartus arba gerinančioms aplinkos apsaugą, jeigu Sąjungos standartų nėra;

d) pagalbai, skirtai iš anksto prisitaikyti prie būsimų Sąjungos standartų;

3.1. Bendrieji vertinimo principai

(26) Vertindama, ar pagalbos priemonė, apie kurią pranešta, gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka, Komisija paprastai nagrinėja, ar pagalbos priemonės paskirtimi užtikrinama, kad teigiamas pagalbos poveikis siekiant bendros svarbos tikslo viršytų galimą neigiamą poveikį prekybai ir konkurencijai.

(27) 2012 m. gegužės 8 d. Komunikate dėl valstybės pagalbos modernizavimo ([33]) nurodomi ir apibrėžiami bendri principai, taikomi Komisijos vykdomam visų pagalbos priemonių suderinamumo vertinimui. Tuo tikslu valstybės pagalbos priemonę suderinama su vidaus rinka Komisija laikys tik jei ji atitiks visus šiuos kriterijus:

a) tiksliai apibrėžto bendros svarbos tikslo siekimas: valstybės pagalbos priemone siekiama bendros svarbos tikslo pagal Sutarties 107 straipsnio 3 dalį; (3.2.1 skirsnis);

b) valstybės intervencijos poreikis: valstybės pagalba skiriama tais atvejais, kai ja galima iš esmės pagerinti padėtį taip, kaip to negali padaryti pati rinka, pavyzdžiui, panaikinti aiškiai nustatytą rinkos nepakankamumą; (3.2.2 skirsnis);

c) pagalbos priemonės tinkamumas: siūloma pagalbos priemonė turi būti tinkama politikos priemonė siekiant bendros svarbos tikslo; (3.2.3 skirsnis);

d) skatinamasis poveikis: pagalba daromas poveikis atitinkamos (-ų) įmonės (-ių) elgesiui – įmonė pradeda vykdyti papildomą veiklą, kurios be pagalbos ji nevykdytų arba ją vykdytų mažesniu mastu ar kitaip; (3.2.4 skirsnis);

e) pagalbos proporcingumas (pagalba sumažinta iki minimumo): pagalba yra apribota iki minimumo, kurio reikia, kad atitinkamoje vietovėje būtų skatinamos papildomos investicijos arba veikla; (3.2.5 skirsnis);

([33]) COM(2012) 0209 *final*, 2012 5 8.

f) didelio nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai vengimas: pagalbos neigiamas poveikis yra pakankamai ribotas, kad bendras priemonės poveikis būtų teigiamas; (3.2.6 skirsnis);

g) pagalbos skaidrumas: valstybės narės, Komisija, ekonominės veiklos vykdytojai ir visuomenė turi galimybę lengvai susipažinti su visais atitinkamais aktais ir susijusia informacija apie tokiu būdu skirtą pagalbą; (3.2.7 skirsnis);

(28) Gali reikėti atlikti tam tikrų kategorijų schemų *ex post* vertinimą, kaip aprašyta 4 skyriuje. Tokiais atvejais Komisija gali apriboti tų schemų taikymo trukmę (paprastai iki ketverių metų ar trumpesnio laikotarpio), suteikdama galimybę vėliau pranešti apie jų pratęsimą.

(29) Be to, jei valstybės pagalbos priemone arba su ja susijusiomis sąlygomis (įskaitant jos finansavimo metodą, jei jis sudaro neatskiriamą pagalbos priemonės dalį) neišvengiamai pažeidžiama Sąjungos teisė, pagalba negali būti paskelbta suderinama su vidaus rinka ([34]). Pavyzdžiui, energetikos srityje bet kokia rinkliava, kuria siekiama finansuoti valstybės pagalbos priemonę, visų pirma turi atitikti Sutarties 30 ir 110 straipsnius ([35]).

3.2. **Bendrosios suderinamumo sąlygos**

3.2.1. *Bendros svarbos tikslo siekimas*

3.2.1.1. Bendrosios sąlygos

(30) Bendras pagalbos aplinkos apsaugai tikslas – pagerinti aplinkos apsaugą, palyginti su apsaugos lygiu, kuris būtų pasiektas be pagalbos. Būtent strategijoje „Europa 2020“ nustatyti tvaraus augimo planiniai rodikliai ir tikslai, siekiant remti perėjimą prie tausaus išteklių naudojimo ir konkurencingos mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos. Pereinant prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, kurios didelę dalį sudarytų energija iš nepastovių atsinaujinančių išteklių, reikia sureguliuoti energijos sistemą ir visų pirma užtikrinti dideles investicijas į energetikos tinklus ([36]). Pagrindinis pagalbos energetikos sektoriuje tikslas – užtikrinti konkurencingos, tvarios ir saugios energijos sistemą gerai veikiančioje Sąjungos energijos rinkoje ([37]).

(31) Pagalbą aplinkos apsaugai arba energetikai ketinančios teikti valstybės narės turės tiksliai apibrėžti siekiamą tikslą ir paaiškinti numatomą priemonės poveikį siekiant šio tikslo. Pradėdamos taikyti iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų bendrai finansuojamas priemones, valstybės narės, nurodydamos siekiamus aplinkos apsaugos ar energetikos tikslus, gali remtis atitinkamose veiksmų programose pateikta argumentacija.

(32) Aplinkos apsaugos tyrimais galima padėti siekti bendro tikslo, jeigu jie yra tiesiogiai susiję su pagal šias gaires tinkamomis finansuoti investicijomis, įskaitant tuos atvejus, kai, atsižvelgus į parengiamojo tyrimo rezultatus, nagrinėjamos investicijos neatliekamos.

3.2.1.2. Pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos

(33) Norėdamos įrodyti, kad pagalba, apie kurią būtina pranešti atskirai, padeda gerinti aplinkos apsaugą, valstybės narės gali naudoti įvairius rodiklius (jei įmanoma, kiekybinius), visų pirma nurodytuosius toliau:

a) *išmetamųjų teršalų mažinimo technologijos*: šiltnamio efektą sukeliančių dujų ar teršalų, nuolat neišmetamų į atmosferą (dėl mažesnio iškastinio kuro išteklių naudojimo), kiekis;

([34]) Žr. 2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-156/98, Rink. p. I-6857, 78 punktą ir 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Régie Networks prieš Rhone Alpes Bourgogne*, C-333/07, Rink. p. I-10807, 94–116 punktus. Energetikos srityje taip pat žr. 2005 m. balandžio 14 d. Sprendimo *AEM ir AEM Torino*, sujungtos bylos C-128/03 ir C-129/03, Rink. p. I-2861, 38–51 punktus.

([35]) 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Essent*, C-206/06, Rink. p. I-5497, 40–59 punktai. Kiek tai susiję su Sutarties 30 ir 110 straipsnių taikymu prekybos sertifikatais schemoms, žr. 2009 m. rugsėjo 17 d. Komisijos sprendimo C(2009)7085, Valstybės pagalba N 437/2009 – Pagalbos schema kogeneracijai Rumunijoje skatinti (OL C 31, 2010 2 9, p. 8) 63–65 konstatuojamąsias dalis.

([36]) COM(2011)112 galutinis, Konkurencingos mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos sukūrimo iki 2050 m. planas; COM(2011) 571 galutinis, Efektyvaus išteklių naudojimo Europos planas.

([37]) COM(2010) 639 galutinis, Komunikatas „Energetika 2020“.

b) *galiojantys Sąjungos standartai*: standartą viršijančio aplinkos apsaugos lygio padidėjimo absoliučioji suma ir santykinis dydis, t. y. taršos sumažėjimas, kurio pagal standartą nebūtų pasiekta be valstybės pagalbos;

c) *būsimi Sąjungos standartai*: būsimo standarto įgyvendinimo tempo padidėjimas, t. y. tarša pradedama mažinti anksčiau.

3.2.2. *Valstybės intervencijos poreikis*

3.2.2.1. Bendrosios sąlygos

(34) Nors visuotinai priimta, kad konkurencingose rinkose dažniau užtikrinamas veiksmingas rinkos veikimas kainų, našumo ir išteklių naudojimo požiūriu, esant rinkos nepakankamumui ([38]) valstybės intervencija gali padidinti rinkų veikimo veiksmingumą. Iš tiesų valstybės pagalbos priemonėmis tam tikromis sąlygomis galima ištaisyti rinkos nepakankamumą ir padėti siekti bendro tikslo, jeigu rinka pati negali pasiekti veiksmingo rezultato. Siekiant įvertinti, ar valstybės pagalba yra veiksminga siekiant šio tikslo, pirmiausia būtina nustatyti ir apibrėžti spręstiną problemą. Valstybės pagalba turėtų būti skiriama tais atvejais, kai ja galima iš esmės pagerinti padėtį taip, kaip rinka pati to negali padaryti.

(35) Siekdamos nustatyti gaires, kuriomis užtikrinama, kad pagalbos priemonėmis būtų siekiama bendro tikslo, valstybės narės turėtų nustatyti rinkos nepakankamumą, kuris trukdo užtikrinti geresnę aplinkos apsaugą arba gerai veikiančią saugios, įperkamos ir tvarios energijos vidaus rinką. Su aplinkos apsaugos ir energetikos tikslais susijęs rinkos nepakankamumas gali būti skirtingas ar panašus, tačiau gali sukliudyti pasiekti optimalių rezultatų ir nulemti neveiksmingus rezultatus dėl šių priežasčių:

a) **neigiamas poveikis išorei**: jis dažniausiai susijęs su pagalbos aplinkos apsaugai priemonėmis ir atsiranda, kai nėra nustatyta tinkama taršos kaina, t. y. kai konkreti įmonė nepadengia visų dėl taršos susidarančių išlaidų. Šiuo atveju sau naudos siekiančios įmonės gali neturėti pakankamai paskatų atsižvelgti į gamybos nulemtą neigiamą poveikį išorei nei priimdamos sprendimą dėl konkrečios gamybos technologijos, nei priimdamos sprendimą dėl gamybos lygio. Kitaip tariant, įmonės gamybos sąnaudos yra mažesnės nei visuomenei susidarančios išlaidos. Todėl įmonės neturi pakankamai paskatų mažinti savo sukeliamą taršą arba taikyti individualias aplinkos apsaugos priemones;

b) **teigiamas poveikis išorei**: dėl to, kad dalį naudos dėl investicijos gaus kiti rinkos dalyviai, o ne investuotojas, įmonės investuoja nepakankamai. Teigiamas poveikis išorei gali pasireikšti, pavyzdžiui, kai investuojama į ekologines inovacijas ([39]), sistemos stabilumą, naujas ir novatoriškas atsinaujinančias technologijas ir į novatoriškas prisitaikymo prie paklausos priemones arba kai energetikos infrastruktūromis ar elektros energijos gamybos pakankamumo priemonėmis naudojasi daug valstybių narių (arba daugiau vartotojų);

c) **asimetrinė informacija**: tai paprastai būdinga rinkose, kuriose neatitinka vienos rinkos pusės dalyvių turima informacija ir kitos rinkos pusės dalyvių turima informacija. Tokia situacija galėtų susidaryti, pavyzdžiui, kai išorės finansų investuotojams trūksta informacijos apie tikėtiną projekto grąžą ir riziką. Ji taip pat gali susidaryti su tarpvalstybine infrastruktūra susijusio bendradarbiavimo atveju, kai viena šalis informacijos požiūriu yra nepalankioje padėtyje, palyginti su kita šalimi. Nors rizika ar netikrumas patys savaime nenulemia rinkos nepakankamumo, asimetrinės informacijos problema yra susijusi su tokios rizikos ir netikrumo lygiu. Jis dažniausiai yra didesnis aplinkosaugos investicijų, kurios paprastai yra susijusios su ilgesniu amortizacijos laikotarpiu, atveju. Tai gali sustiprinti polinkį rinktis trumpalaikes investicijas ir tokią padėtį galėtų pasunkinti tokioms investicijoms, visų pirma MVĮ atveju, taikomos finansavimo sąlygos;

([38]) Sąvoka „rinkos nepakankamumas“ reiškia situaciją, kai rinkos vien tik savomis priemonėmis veiksmingų rezultatų veikiausiai nepasieks.

([39]) Įprasti teigiamo poveikio išorei pavyzdžiai: veiksmai siekiant toliau gerinti gamtos ar biologinės įvairovės apsaugą, teikti ekosistemos paslaugas arba kurių imamasi po bendrojo mokymo.

d) **koordinavimo problemos**: jos gali sutrukdyti plėtoti projektą arba veiksmingai jį parengti dėl investuotojų skirtingų interesų ir paskatų, vadinamųjų skirtingų paskatų, rangos sąnaudų, netikrumo dėl bendradarbiavimo rezultatų ir poveikio tinklui, pavyzdžiui, nepertraukiamam elektros tiekimui. Koordinavimo problemų gali kilti, pavyzdžiui, tarp pastato savininko ir nuomininko dėl efektyvaus energijos vartojimo sprendimų taikymo. Jos gali dar labiau padidėti dėl informacijos problemų, visų pirma susijusių su asimetrine informacija. Koordinavimo problemas taip pat gali nulemti poreikis pasiekti tam tikrą kritinę masę prieš tai, kai projektą naudinga pradėti komerciniu požiūriu – tai gali būti labai svarbus aspektas (tarpvalstybinių) infrastruktūros projektų atveju.

(36) Vien tik rinkos nepakankamumo buvimas tam tikromis aplinkybėmis nėra pakankamas pagrindas valstybės intervencijai. Visų pirma jau gali būti taikoma kitų sričių politika ir priemonės, skirtos tam tikroms nustatytoms rinkos nepakankamumo problemoms pašalinti. Šių priemonių pavyzdžiai: sektorinis reguliavimas, privalomieji taršos mažinimo standartai, tokie kainodaros mechanizmai kaip Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS) ir anglies dioksido mokesčiai. Papildomomis priemonėmis, įskaitant valstybės pagalbą, gali būti šalinamas tik likutinis rinkos nepakankamumas, t. y. rinkos nepakankamumas, kuris nepašalinamas kitų sričių politika ir priemonėmis. Taip pat svarbu parodyti, kaip valstybės pagalba sustiprina taikomą kitų sričių politiką ir priemones, skirtas tai pačiai rinkos nepakankamumo problemai pašalinti. Todėl valstybės pagalbos būtinumo pagrindimas susilpnėja, jeigu dėl valstybės pagalbos sumažėja kitų sričių politikos priemonių, skirtų tai pačiai rinkos nepakankamumo problemai pašalinti, poveikis.

(37) Komisija laikys, kad pagalba yra reikalinga, jeigu valstybė narė įrodys, kad teikiant pagalbą veiksmingai šalinama dar neišspręsta (likutinio) rinkos nepakankamumo problema.

3.2.2.2. Pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos

(38) Nors gali egzistuoti bendras rinkos nepakankamumas ir pagalbos priemonės gali būti iš esmės gerai parengtos, kad būtų siekiama veiksmingų rinkos rezultatų, rinkos nepakankamumo problemos ne visas įmones paliečia vienodu mastu. Todėl vertindama individualią pagalbą, apie kurią būtina pranešti, Komisija įvertins konkretų pagalbos poreikį konkrečiu atveju. Valstybės narės turi įrodyti, kad, kiek tai susiję su tam tikra veikla, remiama teikiant pagalbą, rinkos nepakankamumo problema tebėra neišspręsta ir kad pagalba veiksmingai siekiama ją pašalinti.

(39) Priklausomai nuo konkrečios sprendžiamos rinkos nepakankamumo problemos, Komisija atsižvelgs į šiuos dalykus:

a) ar kitomis politikos priemonėmis, visų pirma taikomais aplinkos apsaugos arba kitais Sąjungos standartais, Sąjungos ATLPS arba aplinkosaugos mokesčiais, rinkos nepakankamumo problema jau pakankami sprendžiama;

b) ar valstybės intervencija yra reikalinga, atsižvelgiant į nacionalinių standartų įgyvendinimo išlaidas, kurios susidaro pagalbos gavėjui, jeigu pagalba neteikiama, palyginti su tų standartų įgyvendinimo išlaidomis, kurios susidaro arba nesusidaro pagrindiniams pagalbos gavėjo konkurentams;

c) koordinavimo problemų atveju, į būtiną bendradarbiaujančių įmonių skaičių, bendradarbiaujančių šalių skirtingus interesus ir praktines problemas, trukdančias koordinuoti bendradarbiavimą, tokias kaip kalbinės problemos, informacijos jautrumas ir nesuderinti standartai.

3.2.3. *Pagalbos tinkamumas*

(40) Siūloma pagalbos priemonė turi būti tinkama priemonė siekiant atitinkamo politikos tikslo. Pagalbos priemonė nebus laikoma suderinama su vidaus rinka, jeigu tas pats teigiamas poveikis siekiant bendro tikslo gali būti pasiektas taikant mažiau konkurenciją iškraipančias politikos priemones arba kitų mažiau konkurenciją iškraipančių rūšių pagalbos priemones.

3.2.3.1. Kitų politikos priemonių tinkamumas

(41) Valstybės pagalba nėra vienintelė politikos priemonė, kuria gali naudotis valstybės narės, kad skatintų gerinti aplinkos apsaugą arba gerai veikiančią saugios, įperkamos ir tvarios energijos vidaus rinką. Svarbu atminti, kad gali būti ir kitų, tikslingesnių priemonių šiems tikslams pasiekti. Siekiant aplinkos apsaugos ir energetikos tikslų svarbiausia yra reguliavimas ir rinkos priemonės. Svarbus vaidmuo gerinant aplinkos apsaugą gali tekti ir neprivalomoms priemonėms, pavyzdžiui, savanoriškiems ekologiniams ženklams arba ekologiškų technologijų sklaidai.

(42) Skirtingos priemonės, skirtos tai pačiai rinkos nepakankamumo problemai pašalinti, gali mažinti viena kitos poveikį. Taip yra tokiu atveju, kai įdiegtas veiksmingas rinkos mechanizmas, kuriuo konkrečiai siekiama išspręsti poveikio išorei problemą. Taikant papildomą paramos priemonę tai pačiai rinkos nepakankamumo problemai spręsti, gali būti susilpnintas rinkos mechanizmo poveikis.

(43) Skirtingos priemonės, skirtos skirtingoms rinkos nepakankamumo problemoms pašalinti, taip pat gali mažinti viena kitos poveikį. Priemonė, kuria sprendžiama elektros energijos gamybos pakankamumo problema, turi būti suderinta su aplinkos apsaugos tikslu laipsniškai nutraukti aplinkosaugos arba ekonominiu požiūriu žalingas subsidijas, įskaitant subsidijas iškastiniam kurui. Panašiai, priemonė, kuria mažinamas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, gali padidinti energijos iš nepastovių atsinaujinančių išteklių pasiūlą ir tai gali turėti neigiamą poveikį elektros energijos gamybos pakankamumui.

(44) Aplinkos apsaugos teisės aktuose įtvirtinus principo „teršėjas moka“ laikymąsi, iš esmės užtikrinama, kad būtų ištaisytas su neigiamu poveikiu išorei susijęs rinkos nepakankamumas. Todėl valstybės pagalba nėra tinkama priemonė ir negali būti teikiama, jeigu pagalbos gavėjas gali būti laikomas atsakingu už taršą pagal galiojančius Sąjungos ar nacionalinės teisės aktus ([40]).

3.2.3.2. Įvairių pagalbos priemonių tinkamumas

(45) Pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai gali būti skiriama įvairiomis formomis. Vis dėlto valstybės narės turėtų užtikrinti, kad pagalba būtų skiriama taip, kad būtų kuo mažesnė prekybos ir konkurencijos iškraipymo tikimybė. Tam valstybė narė turi įrodyti, kodėl mažiau tinkama yra kitų formų potencialiai mažesnį iškraipomąjį poveikį turinti pagalba, kaip antai grąžintini avansai, palyginti su tiesioginėmis dotacijomis, arba mokesčių kreditai, palyginti su mokesčių sumažinimu, arba tokių formų pagalba, kuri yra grindžiama tokiomis finansinėmis priemonėmis kaip skolos ar nuosavybės priemonės (pavyzdžiui, mažų palūkanų paskolos arba palūkanų subsidijos, valstybės garantijos arba kitoks kapitalo teikimas palankiomis sąlygomis).

(46) Pagalbos priemonės pasirinkimas turėtų atitikti rinkos nepakankamumą, kurį ta priemone siekiama pašalinti. Visų pirma, kai faktinės pajamos yra neaiškios, pavyzdžiui, energijos taupymo priemonių atveju, grąžintinas avansas gali būti tinkama priemonė. Jeigu pagalbos schemomis įgyvendinami veiksmų programų tikslai ir prioritetai, toje programoje pasirinkta finansavimo priemonė iš esmės laikoma tinkama priemone.

(47) Teikdama veiklos pagalbą valstybė narė turi įrodyti, kad pagalba yra tinkama priemonė siekti to schemos tikslo, kurio ta pagalba siekiama. Norėdama įrodyti, kad pagalba yra tinkama, valstybė narė gali iš anksto apskaičiuoti nustatyto dydžio pagalbos sumą, į kurią taip pat įtraukiamos numatomos papildomos išlaidos per atitinkamą laikotarpį, ir taip paskatinti įmones kuo labiau sumažinti išlaidas ir vis veiksmingiau organizuoti savo veiklą ([41]).

(48) Siekdamos įrodyti schemų tinkamumą, valstybės narės taip pat gali remtis ankstesnių vertinimų rezultatais, kaip aprašyta 4 skyriuje.

3.2.4. *Skatinamasis poveikis*

3.2.4.1. Bendrosios sąlygos

(49) Pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka tik tuo atveju, jei ji turi skatinamąjį poveikį. Skatinamasis poveikis pasireiškia, kai pagalba skatina pagalbos gavėją keisti savo elgesį ir gerinti aplinkos apsaugą arba gerinti saugios, įperkamos ir tvarios energijos rinkos veikimą, t. y. elgtis kitaip, nei jis elgtųsi be pagalbos. Pagalba negali būti subsidijuojamos veiklos išlaidos, kurias įmonė ir taip būtų patyrusi, ir negali būti kompensuojama įprasta ekonominės veiklos verslo rizika.

([40]) Visų pirma Komisija laikys, kad užterštų teritorijų atkūrimo pagalba gali būti suteikta tik kai teršėjas, t. y. asmuo, atsakingas pagal kiekvienoje valstybėje narėje taikomą teisę, nedarant poveikio Direktyvai dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą (Direktyvai 2004/35/EB) ir kitoms susijusioms Sąjungos taisyklėms šiuo klausimu, nenustatytas arba jo negalima teisiškai įpareigoti finansuoti atkūrimą pagal principą „teršėjas moka“.

([41]) Tačiau tais atvejais, kai būsimos išlaidos ir pajamos labai neaiškios, ir yra daug asimetrinės informacijos, valdžios institucija taip pat gali norėti priimti kompensacijų modelius, kurie būtų ne visiškai *ex ante*, o mišraus *ex ante* ir *ex post* pobūdžio (pvz., proporcingai dalijantis nenumatytu pelnu).

(50) Komisijos nuomone, pagalba nedaro skatinamojo poveikio jos gavėjui visais atvejais, kai su projektu susijusius darbus pagalbos gavėjas jau buvo pradėjęs prieš pateikdamas paraišką gauti pagalbą nacionalinėms valdžios institucijoms. Kai pagalbos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą prieš pateikdamas paraišką gauti pagalbą, bet kokia tam projektui suteikta pagalba nebus laikoma suderinama su vidaus rinka.

(51) Valstybės narės turi nustatyti ir naudoti pagalbos paraiškos formą. Į paraiškos formą įtraukiama bent ši informacija: pareiškėjo pavadinimas ir įmonės dydis, projekto aprašas, įskaitant jo vietą ir pradžios bei pabaigos datas, jam įgyvendinti reikalingos pagalbos sumą ir tinkamas finansuoti išlaidas. Paraiškos formoje gavėjai turi apibūdinti padėtį, kuri susiklostytų be pagalbos, t. y. vadinamąjį priešingos padėties scenarijų arba alternatyvų scenarijų ar projektą. Be to, didelės įmonės privalo pateikti dokumentus, kuriais įrodomas paraiškos formoje apibūdintas priešingos padėties scenarijus.

(52) Gavusi paraiškos formą pagalbą teikianti institucija privalo patikrinti, ar priešingos padėties scenarijus yra įtikinamas, ir patvirtinti, kad pagalba turi reikiamą skatinamąjį poveikį. Priešingos padėties scenarijus laikomas įtikinamu, jei jis tikroviškas ir susijęs su sprendimo priėmimo veiksniais, vyraujančiais tuo metu, kai pagalbos gavėjas priima sprendimą dėl investicijos. 50 ir 51 punktų sąlygų laikytis nereikia, kai pagalba skiriama remiantis konkurenciniu konkursu.

Skatinamasis poveikis ir prisitaikymas prie Sąjungos standartų

(53) Komisijos nuomone, pagalba, skirta prisitaikyti prie būsimų Sąjungos standartų, iš esmės turi skatinamąjį poveikį, įskaitant atvejus, kai standartas jau yra priimtas, bet dar neįsigaliojo. Tačiau pastaruoju atveju pagalba turi skatinamąjį poveikį, jei ja skatinama įvykdyti investiciją gerokai prieš standarto įsigaliojimą. Pagalba, skirta prisitaikyti prie jau priimtų, bet dar neįsigaliojusių Sąjungos standartų, bus laikoma turinčia skatinamąjį poveikį, jeigu investicija įvykdoma ir baigiama likus bent vieneriems metams iki Sąjungos standartų įsigaliojimo.

(54) Taikant papildomą 53 punkto išimtį, skatinamasis poveikis gali būti ir tada, kai pagalba teikiama:

a) naujoms kelių, geležinkelių, vidaus vandenų ir jūrų transporto priemonėms, atitinkančioms priimtus Sąjungos standartus, įsigyti, jeigu jos įsigyjamos dar neįsigaliojus tiems standartams, o jiems įsigaliojus jie netaikomi jau įsigytoms transporto priemonėms; arba

b) naudojamoms kelių, geležinkelių, vidaus vandenų ir jūrų transporto priemonėms modernizuoti, jeigu tų transporto priemonių eksploatavimo pradžios dieną Sąjungos standartai dar nebuvo įsigalioję, o jiems įsigaliojus jie netaikomi toms transporto priemonėms.

(55) Komisija mano, kad pagalba, skirta remti investicijoms, dėl kurių pagalbos gavėjas vykdydamas veiklą gali imtis priemonių, kad galėtų taikyti griežtesnius standartus nei Sąjungoje taikomi standartai, daro teigiamą poveikį siekiant aplinkos apsaugos ar energetikos tikslų. Kad valstybės narės būtų suinteresuotos diegti privalomus nacionalinius standartus, kurie yra griežtesni nei atitinkami Sąjungos standartai, toks teigiamas poveikis egzistuoja nepriklausomai nuo to, ar yra taikomi griežtesni už Sąjungos standartus privalomi nacionaliniai standartai. Tai apima, pavyzdžiui, priemones vandens ir oro kokybei pagerinti daugiau nei nustatyta privalomuosiuose Sąjungos standartuose. Toks teigiamas poveikis egzistuoja ir tada, kai privalomi nacionaliniai standartai yra priimti nesant Sąjungos standartų.

Skatinamasis poveikis ir energijos vartojimo auditas

(56) Pagal Direktyvą 2012/27/ES ([42]) (Energijos vartojimo efektyvumo direktyvą) didelės įmonės turi kas ketverius metus atlikti energijos vartojimo auditus. Todėl didelėms įmonėms skiriama pagalba energijos vartojimo auditui atlikti gali turėti skatinamąjį poveikį tik jeigu pagalba nėra kompensuojamos Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje nustatyto energijos vartojimo audito išlaidos. Kadangi MVĮ šis įpareigojimas netaikomas, MVĮ skiriama valstybės pagalba energijos vartojimo auditui atlikti gali turėti skatinamąjį poveikį.

(57) Pirmesnio punkto nuostatomis nedaromas poveikis valstybės pagalbos energijos vartojimo efektyvumo priemonėms, nustatytoms arba taikomoms remiantis energijos vartojimo audito rezultatais arba kitomis priemonėmis (pvz., energijos valdymo sistemomis ir aplinkos apsaugos valdymo sistemomis), skatinamojo poveikio vertinimui.

([42]) 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

3.2.4.2. Pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos

(58) Priemonių, apie kurias būtina pranešti atskirai, atveju valstybės narės privalo Komisijai visapusiškai įrodyti pagalbos skatinamąjį poveikį. Jos turi pateikti aiškių įrodymų, kad pagalba veiksmingai paveikia sprendimą dėl investicijų ir kad dėl jos pasikeičia pagalbos gavėjo elgesys (jis gerina aplinkos apsaugą) arba pagerėja Sąjungos energijos rinkos veikimas. Kad būtų galima atlikti nuodugnų vertinimą, valstybė narė turi ne tik pateikti informaciją apie remiamą projektą, bet ir išsamiai apibūdinti priešingos padėties scenarijų, t. y. įvykių scenarijų, jeigu jokia valstybė narė pagalbos gavėjui neskirtų pagalbos.

(59) Naujų investicijų arba naujų gamybos metodų pranašumai paprastai neapsiriboja tiesioginiu poveikiu aplinkos apsaugai ar poveikiu energijos rinkai. Tokie pranašumai visų pirma gali būti gamybos pranašumai ([43]), o rizika visų pirma yra susijusi su abejonėmis, ar investicija duos tiek naudos, kaip tikimasi.

(60) Skatinamasis poveikis iš esmės nustatomas atlikus priešingos padėties scenarijaus tyrimą, pagal kurį lyginami numatomos veiklos lygiai, jeigu pagalba būtų teikiama ir jeigu nebūtų teikiama. Pirmiausia yra tikrinamas projekto pelningumas, jeigu pagalba nebūtų teikiama, siekiant įvertinti, ar iš tiesų jis yra mažesnis nei pelnas, kurį bendrovė gautų įgyvendindama alternatyvų projektą.

(61) Atsižvelgiant į minėtus dalykus, pelningumo lygį galima įvertinti taikant metodiką, kuri paprastai naudojama konkrečiame sektoriuje ir kuri gali apimti projekto grynosios dabartinės vertės (GDV) ([44]), vidinės grąžos normos (VGN) ([45]) arba vidutinės panaudoto kapitalo grąžos (PKG) vertinimo metodus. Projekto pelningumas turi būti lyginamas su įprastomis grąžos normomis, kurias bendrovė taiko kitiems panašaus pobūdžio investiciniams projektams. Jei tų normų nėra, projekto pelningumas turi būti lyginamas su visos bendrovės kapitalo kaina arba su atitinkamame sektoriuje įprastai taikomomis grąžos normomis.

(62) Jeigu konkretus priešingos padėties scenarijus nėra žinomas, skatinamasis poveikis gali būti numanomas, kai yra finansavimo trūkumas, t. y. kai, remiantis *ex ante* verslo planu, investicinės išlaidos viršija investicijos tikėtino veiklos pelno GDV.

(63) Valstybės narės visų pirma yra raginamos remtis atnaujintais, aktualiais ir patikimais patvirtinamaisiais dokumentais, pavyzdžiui, oficialiais valdybos dokumentais, kredito komiteto ataskaitomis, rizikos vertinimais, finansinėmis ataskaitomis, vidiniais verslo planais, ekspertų nuomonėmis ir kitais tyrimais, susijusiais su vertinamu investiciniu projektu. Patikrinti skatinamąjį poveikį galėtų padėti dokumentai, kuriuose pateikiama informacija apie paklausos prognozes, išlaidų prognozes finansines prognozes, investicijų komitetui pateikti dokumentai, kuriuose išsamiai nagrinėjami skirtingi investavimo scenarijai, arba finansų įstaigoms pateikti dokumentai.

(64) Siekdama užtikrinti, kad skatinamasis poveikis būtų nustatytas objektyviai, vertindama skatinamąjį poveikį Komisija gali lyginti konkrečios bendrovės duomenis su sektoriaus, kuriame bendrovė vykdo veiklą, duomenimis – tai vadinama lyginamąja analize. Visų pirma valstybės narės, jei įmanoma, turėtų pateikti su sektoriumi susijusius duomenis, rodančius, kad bendrovės priešingos padėties scenarijus, reikalaujamas pelningumo lygis ir tikėtini pinigų srautai yra pagrįsti.

(65) Komisija gali nustatyti, kad skatinamasis poveikis yra ir tais atvejais, kai pagalbą gaunanti įmonė yra suinteresuota vykdyti projektą, net jeigu remiamas projektas nepasiekia paprastai reikalaujamo pelningumo lygio. Tai gali būti pateisinama, pavyzdžiui, atsižvelgiant į platesnio pobūdžio naudą, kurios paties projekto pelningumas neparodo. Tokiomis aplinkybėmis yra labai svarbūs pateikti įrodymai, patvirtinantys skatinamojo poveikio buvimą.

([43]) Gamybos pranašumai, kurie neigiamai veikia skatinamąjį poveikį, yra padidėjęs pajėgumas, našumas, veiksmingumas arba kokybė. Kiti pranašumai gali būti susiję su gaminio įvaizdžiu ir gamybos metodų ženklinimu ir tai gali neigiamai paveikti skatinamąjį poveikį, visų pirma rinkose, kuriose daromas konkurencinis spaudimas išlaikyti aukštą aplinkos apsaugos lygį.

([44]) Projekto grynoji dabartinė vertė (GDV) yra skirtumas tarp teigiamų ir neigiamų pinigų srautų investicijos naudojimo laikotarpiu, diskontuotų iki jų dabartinės vertės (paprastai pagal kapitalo kainą), t. y. įprastos grąžos normos, kurias atitinkama įmonė taiko kitiems panašaus pobūdžio investiciniams projektams. Kai šio lyginamojo rodiklio nėra, šiam tikslui gali būti naudojama visos bendrovės kapitalo kaina ar grąžos normos, įprastai taikomos atitinkamame sektoriuje.

([45]) Vidinė grąžos norma nėra grindžiama buhalteriniu pelnu per atitinkamus metus, ja atsižvelgiama į būsimus pinigų srautus, kuriuos investuotojas tikisi gauti per visą investicijos naudojimo laikotarpį. Ji nustatoma kaip diskontuota norma, kurios pinigų srautų GDV lygi nuliui.

(66) Jeigu įmonė laikosi nacionalinio standarto, kuris yra griežtesnis nei Sąjungos standartai arba kuris yra priimtas, jeigu Sąjungos standartų nėra, Komisija patikrins, ar pagalbos gavėjui dėl padidėjusių išlaidų būtų daromas esminis poveikis ir ar jis nesugebėtų padengti su nedelsiamu nacionalinio standarto įgyvendinimu susijusių išlaidų.

(67) Investicijų, dėl kurių įmonės gali pasiekti aukštesnius rodiklius, nei pagal Sąjungos standartus reikalaujamas minimalus lygis, atveju Komisija vis tiek gali nustatyti, kad skatinamojo poveikio nėra, ypač jeigu tokios investicijos atitinka minimalius techninius standartus, kurie yra prieinami rinkoje.

(68) Jeigu dėl pagalbos, kuria skatinama vykdyti papildomą veiklą, nesikeičia pagalbos gavėjo elgesys, ta pagalba neturi skatinamojo poveikio, kiek tai susiję su aplinkai palankaus elgesio Sąjungos skatinimu arba Europos energijos rinkos stiprinimu. Todėl pagalba nebus patvirtinta tokiais atvejais, kai paaiškėja, kad ta pati veikla būtų vykdoma ir be pagalbos.

3.2.5. *Pagalbos proporcingumas*

3.2.5.1. Bendrosios sąlygos

(69) Pagalba aplinkos apsaugai ir energetikai yra laikoma proporcinga, jeigu pagalbos suma vienam pagalbos gavėjui yra apribota iki minimumo, kurio reikia nustatytam aplinkos apsaugos ar energetikos tikslui pasiekti.

(70) Paprastai laikoma, kad pagalba yra apribota iki būtino minimumo, jei jos suma atitinka grynąsias papildomas išlaidas, kurių reikia tikslui pasiekti, palyginti su priešingos padėties scenarijumi, jei pagalba nebūtų skirta. Grynosios papildomos išlaidos – tai remiamo projekto ir alternatyviojo investicinio projekto, kurį bendrovė vykdytų be pagalbos, t. y. priešingos padėties scenarijaus, ekonominės naudos ir išlaidų (įskaitant investiciją ir veiklą) skirtumas.

(71) Tačiau gali būti sunku visapusiškai atsižvelgti į visą ekonominę naudą, kurią bendrovė gaus dėl papildomų investicijų ([46]). Todėl priemonėms, kurių nereikia vertinti atskirai, gali būti taikomas supaprastintas metodas, pagal kurį bus skaičiuojamos papildomos investicinės išlaidos, t. y. neatsižvelgiant į veiklos pelną ir išlaidas. Priemonės, kurių nereikia vertinti atskirai, bus laikomos proporcingomis, jeigu pagalbos suma neviršija didžiausio pagalbos intensyvumo, t. y. konkrečios tinkamų finansuoti išlaidų, kaip apibrėžta 72–76 punktuose, procentinės dalies. Tas didžiausias pagalbos intensyvumas taip pat naudojamas kaip pagalbos priemonių, apie kurias būtina pranešti, riba.

Tinkamos finansuoti išlaidos

(72) Pagalbos aplinkos apsaugai tinkamos finansuoti išlaidos yra papildomos investicinės išlaidos materialiajam ir (arba) nematerialiajam turtui, kuris yra tiesiogiai susijęs su bendro tikslo siekimu.

(73) Tinkamos finansuoti išlaidos nustatomos taip:

a) jeigu bendros svarbos tikslo siekimo išlaidas, palyginti su visomis investicinėmis išlaidomis, galima nustatyti kaip atskirą investiciją, pavyzdžiui, nes ekologiškas elementas yra lengvai nustatomas kaip esamų įrenginių papildoma dalis, atskiros investicijos išlaidos yra tinkamos finansuoti išlaidos ([47]);

b) visais kitais atvejais, tinkamos finansuoti išlaidos yra papildomos investicinės išlaidos, kurios nustatomos palyginant remiamą investiciją su priešingos padėties scenarijumi, kai valstybės pagalba neteikiama. Iš principo galima nurodyti techniškai palyginamos investicijos ([48]), kuri, tikėtina, būtų įvykdyta be pagalbos ([49]) ir kuria nebūtų pasiektas bendros svarbos tikslas arba tas tikslas būtų pasiektas mažesniu mastu, išlaidas.

([46]) Pavyzdžiui, tam tikra naudą, kaip antai dėl investicijų į aplinkos apsaugą pagerėjusį ekologinį įvaizdį, ne visada lengva apskaičiuoti.
([47]) Su užterštų teritorijų atkūrimu susijusių priemonių tinkamos finansuoti išlaidos – tai atkūrimo darbų išlaidos atėmus žemės vertės padidėjimą (žr. 2 priedą).
([48]) Techniškai palyginama investicija yra investicija, susijusi su tuo pačiu gamybos pajėgumu ir visomis kitomis techninėmis charakteristikomis (išskyrus tiesiogiai susijusias su papildoma investicija, skirta siekiamam tikslui).
([49]) Verslo požiūriu tokia investicija turi būti įtikinama alternatyva vertinamai investicijai.

(74) 2 priede pateiktas atitinkamų priešingos padėties scenarijų sąrašas arba tinkamų finansuoti išlaidų skaičiavimai, atitinkantys panašiais atvejais taikytiną priešingos padėties scenarijų. Komisija gali pritarti alternatyviems priešingos padėties scenarijams, jei valstybė narė juos tinkamai pagrindžia.

(75) Jeigu priemonėmis remiami integruoti projektai, pavyzdžiui, integruotų energijos vartojimo efektyvumo priemonių atveju, arba biodujų projektai, gali būti sunku nustatyti priešingos padėties scenarijų. Jeigu priešingos padėties scenarijus negali būti patikimai nustatytas, alternatyva Komisija gali laikyti bendras projekto išlaidas, todėl dėl skirtingo tinkamų finansuoti išlaidų skaičiavimo gali būti taikomas mažesnis pagalbos intensyvumas.

(76) 73–75 punktuose nustatytos taisyklės yra taikomos gamybos įrenginių įrengimui pagal didelio energinio efektyvumo centralizuoto šilumos arba vėsumos tiekimo projektus. Tačiau tinklo, kuris vertinamas panašiai kaip energetikos infrastruktūra, įrengimo pagalbai bus taikomas finansavimo trūkumo metodas.

Didžiausias pagalbos intensyvumas

(77) Siekdama užtikrinti nuspėjamumą ir vienodas sąlygas, Komisija taiko 1 priede nurodytus didžiausio pagalbos intensyvumo dydžius. Šie pagalbos intensyvumo dydžiai parodo valstybės intervencijos poreikį, nustatytą, viena vertus, pagal atitinkamą rinkos nepakankamumą, kita vertus, – pagal tikėtiną konkurencijos ir prekybos iškraipymo lygį.

(78) Kai kurių rūšių pagalbai arba tuo atveju, kai investicija vykdoma remiamoje vietovėje, gali būti leidžiamas didesnis pagalbos intensyvumas, tačiau pagalbos intensyvumas jokiu būdu negali viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų. Leidžiamas didesnis pagalbos intensyvumas:

a) pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 15 procentinių punktų, kai investicijos į energetiką ir aplinkos apsaugą vykdomos remiamose vietovėse, tenkinančiose Sutarties 107 straipsnio 3 dalies a punkto sąlygas, ir 5 procentiniais punktais, kai investicijos į energetiką ir aplinkos apsaugą vykdomos remiamose vietovėse, tenkinančiose Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punkto sąlygas. Komisija laiko, kad tas padidinimas yra pateisinamas atsižvelgiant į įvairias tų vietovių problemas, kurios gali būti kliūtis vykdyti investicijas į aplinkos apsaugą ar energetiką;

b) pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 10 procentinių punktų vidutinėms įmonėms ir 20 procentinių punktų mažosioms įmonėms. Mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kurių išlaidos siekiant aplinkos apsaugos ar energetikos tikslų gali būti santykinai didesnės, palyginti su jų veiklos apimtimi, ir kurios dėl kapitalo rinkos trūkumų yra priverstos padengti tokias išlaidas, didesnis pagalbos intensyvumas taip pat gali būti pateisinamas, nes didelių konkurencijos ir prekybos iškraipymų rizika yra mažesnė, kai pagalbos gavėjas yra mažoji arba vidutinė įmonė;

c) tam tikromis aplinkybėmis didesnis pagalbos intensyvumas gali būti pateisintas ekologinėms inovacijoms, kuriomis gali būti sprendžiama dvejopa rinkos nepakankamumo problema, susijusi su didesne inovacijų rizika ir projekto aplinkosaugos aspektu. Tai visų pirma taikoma tausų išteklių naudojimą skatinančioms priemonėms. Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 10 procentinių punktų, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

   i) ekologinių inovacijų turtas arba projektas turi būti naujas arba iš esmės patobulintas, palyginti su naujausiomis technologijomis atitinkamame Sąjungos sektoriuje ([50]);

([50]) Naujoviškumą valstybės narės galėtų įrodyti, pavyzdžiui, pateikdamos išsamų inovacijos ir jos diegimo arba skleidimo rinkos sąlygų aprašymą, palygindamos ją su naujausiais procesais arba organizavimo metodais, kuriuos tame pačiame sektoriuje paprastai taiko kitos įmonės.

ii) tikėtina nauda aplinkai turi būti gerokai didesnė už tą, kurią lemtų patobulinimas dėl bendrosios naujausių technologijų raidos panašios veiklos srityse ([51]); taip pat

iii) turto arba projektų novatoriškumas susijęs su aiškia technologine, rinkos arba finansine rizika, kuri yra didesnė už riziką, paprastai siejamą su panašiu ne inovacijų turtu arba projektais ([52]).

(79) Todėl Komisija laikys, kad pagalba yra suderinama su vidaus rinka, jeigu tinkamos finansuoti išlaidos bus tinkamai apskaičiuotos ir laikomasi 1 priede nustatyto didžiausio pagalbos intensyvumo.

(80) Tais atvejais, kai pagalba teikiama konkurencinio konkurso būdu, remiantis aiškiais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais, pagalbos suma gali siekti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų ([53]). Konkursas turi būti nediskriminacinis ir jame turi dalyvauti pakankamai įmonių. Be to, konkurso biudžetas turi būti privalomai ribotas, t. y. ne visi dalyviai gali gauti pagalbą. Galiausiai, pagalba turi būti teikiama remiantis konkurso dalyvio pateiktu pradiniu pasiūlymu, todėl tolesnių derybų galimybė atmetama.

3.2.5.2. Pagalbos sumavimas

(81) Pagalba gali būti suteikta vienu metu pagal kelias pagalbos schemas arba sumuojama su *ad hoc* pagalba, jeigu bendra veiklai arba projektui skirtos valstybės pagalbos suma neviršija ribų, nustatytų pagal pagalbos viršutines ribas, nurodytas šiose gairėse. Sąjungos finansavimas, kurį centralizuotai valdo Komisija ir kuris nėra tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamas valstybės narės ([54]), nėra valstybės pagalba. Kai toks Sąjungos finansavimas skiriamas kartu su valstybės pagalba, sprendžiant, ar laikomasi pranešimo ribų ir didžiausio pagalbos intensyvumo, atsižvelgiama tik į valstybės pagalbą, jeigu bendra viešojo finansavimo, skirto toms pačioms tinkamoms finansuoti išlaidoms padengti, suma negali viršyti didžiausios (-ių) finansavimo normos (-ų), nustatytos (-ų) taikomose Sąjungos teisės normose.

(82) Pagalba negali būti sumuojama su *de minimis* pagalba, susijusia su tomis pačiomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, jei dėl tokio sumavimo būtų viršytas šiose gairėse nustatytas pagalbos intensyvumas.

3.2.5.3. Investicinei ir veiklos pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos

(83) Siekiant užtikrinti individualios pagalbos proporcingumą nepakanka laikytis šiame skirsnyje ir 1 priede nustatyto didžiausio pagalbos intensyvumo. Šis didžiausias pagalbos intensyvumas naudojamas kaip individualios pagalbos riba ([55]).

(84) Paprastai bus laikoma, kad pagalba, apie kurią būtina pranešti atskirai, yra apribota iki minimumo, jei jos suma atitinka grynąsias papildomas remiamos investicijos išlaidas, palyginti su priešingos padėties scenarijumi, jei pagalba nebūtų skirta. Turi būti atsižvelgiama į visas susijusias išlaidas ir naudą per visą projekto vykdymo laikotarpį.

(85) Jeigu jokio konkretaus alternatyvaus projekto negalima nustatyti kaip priešingos padėties scenarijaus, Komisija patikrins, ar pagalbos suma viršija minimalią sumą, kuri yra būtina, kad remiamas projektas būtų pakankamai pelningas, pavyzdžiui, ar projekto VGN dėl jos padidėja daugiau nei įprastos grąžos normos, kurias atitinkama įmonė taiko kitiems panašaus pobūdžio investiciniams projektams. Kai to lyginamojo rodiklio nėra, tam tikslui gali būti naudojama visos bendrovės kapitalo kaina ar grąžos normos, įprastai taikomos atitinkamame sektoriuje.

([51]) Jeigu ekologinių inovacijų diegimo veiklai palyginti su įprasta ne novatoriška veikla gali būti naudojami kiekybiniai parametrai, „gerokai didesnė“ reiškia, kad ribinis pagerėjimas, kurio tikimasi dėl ekologinių inovacijų diegimo veiklos, t. y. mažesnės rizikos aplinkai, mažesnės taršos arba didesnio energijos vartojimo arba išteklių naudojimo veiksmingumo požiūriu, turėtų būti bent dvigubai didesnis už ribinį pagerėjimą, kurio tikimasi dėl bendrosios panašios ne novatoriškos veiklos raidos.
Jeigu siūlomas metodas konkrečiu atveju netinka arba jeigu kiekybinio palyginimo atlikti neįmanoma, paraiškos gauti valstybės pagalbą byloje turėtų būti išsamus šiam kriterijui vertinti naudojamo metodo aprašymas užtikrinant standartą, kuris būtų panašus į siūlomą metodą.

([52]) Šią riziką valstybė narė galėtų įrodyti, pavyzdžiui, taip: palyginti išlaidas su bendrovės apyvarta, nurodyti plėtrai reikalingą laiką, numatomą ekologinių inovacijų diegimo naudą, palyginti su išlaidomis, ir nesėkmės tikimybę.

([53]) Tokiomis aplinkybėmis galima manyti, jog atitinkamais pasiūlymais išreiškiama visa galima nauda, kuri gali atsirasti dėl papildomų investicijų.

([54]) Pavyzdžiui, parama, suteikta remiantis Komisijos sprendimu 2010/670/ES (OL L 290 2010 11 6, p. 39) (NER300 finansavimas) ir Reglamentu 2010/1233/ES, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas 2009/663/EB (OL L 346, 2010 12 30, p. 5) (EEPEG finansavimas), programa „Horizontas 2020“ arba programa COSME.

([55]) Kai suteikiama *ad hoc* pagalba, riba nustatoma lyginant su įprastais sektoriaus duomenimis, atitinkančiais pagal schemą suteiktai pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, nustatytą ribą.

(86) Valstybė narė turėtų pateikti įrodymų, kad pagalbos suma yra apribota iki minimumo. Pagalbos proporcingumui įvertinti taip pat galima naudoti skaičiavimus, taikytus skatinamajam poveikiui nustatyti. Valstybė narė turi įrodyti proporcingumą remdamasi 63 punkte nurodytais dokumentais.

(87) Veiklos pagalbos, teikiamos rengiant konkurencinį konkursą, atveju individuali pagalba laikoma proporcinga, jeigu tenkinamos bendrosios sąlygos.

3.2.6. *Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas*

3.2.6.1. Bendrosios pastabos

(88) Kad pagalba būtų suderinama su vidaus rinka, neigiamas pagalbos priemonės poveikis (konkurencijos iškraipymas ir poveikis valstybių narių tarpusavio prekybai) turi būti ribotas ir mažesnis už teigiamą poveikį siekiant bendros svarbos tikslo.

(89) Komisija nustatė dvi galimo iškraipymo dėl pagalbos rūšis, būtent produkto rinkos iškraipymus ir poveikį vietos pasirinkimui. Abiejų rūšių iškraipymai gali nulemti neveiksmingą išteklių paskirstymą, dėl kurio prastėja ekonominiai vidaus rinkos rezultatai, ir paskirstymo problemas, kurios veikia ekonominės veiklos pasiskirstymą regionuose.

(90) Aplinkos apsaugos tikslais skiriama pagalba savaime labiau remiami ekologiški, o ne taršesni gaminiai ir technologijos, ir toks pagalbos poveikis iš principo nebus laikomas nederamu konkurencijos iškraipymu, nes jis neatsiejamas nuo pagalbos tikslo kurti ekologiškesnę ekonomiką. Vertindama galimą neigiamą pagalbos aplinkos apsaugai poveikį, Komisija atsižvelgs į bendrą priemonės poveikį aplinkai, palyginti su jos neigiamu poveikiu įmonių, kurioms pagalba neteikiama, padėčiai rinkoje, taigi ir pelnui. Tai darydama Komisija visų pirma apsvarstys iškraipomąjį poveikį konkurentams, kurie ir be pagalbos vykdo veiklą ekologiškai. Taigi, kuo mažesnis numatomas konkrečios priemonės poveikis aplinkai, tuo svarbiau įvertinti jos poveikį konkurentų rinkos dalims ir pelnui rinkoje.

(91) Vienas valstybės pagalbos, teikiamos aplinkos apsaugos ir energetikos tikslams pasiekti, potencialiai žalingo poveikio pavyzdys yra tai, kad ji trukdo rinkos mechanizmui pasiekti veiksmingų rezultatų: atlyginama veiksmingiausiems novatoriškiems gamintojams, o neveiksmingiausi verčiami tobulintis, restruktūrizuotis ar pasitraukti iš rinkos. Tai gali nulemti situaciją, kai dėl tam tikroms įmonėms suteiktos pagalbos į rinką negali patekti ir plėstis veiksmingesni ar novatoriškesni konkurentai, pavyzdžiui, konkurentai, naudojantys skirtingą ar net švaresnę technologiją, kurie kitu atveju tai galėtų padaryti. Ilgainiui konkurencinio įėjimo į rinką ir pasitraukimo iš jos proceso trukdymas gali nuslopinti inovacijas ir sulėtinti visos pramonės našumo gerinimą.

(92) Pagalba taip pat gali turėti kitokį iškraipomąjį poveikį – sustiprinti didelę pagalbos gavėjo įtaką rinkoje arba padėti ją išlaikyti. NET jei pagalba tiesiogiai nesustiprinama didelė įtaka rinkoje, tai gali būti daroma netiesiogiai – skatinant esamus konkurentus atsisakyti plėtros ar pasitraukti iš rinkos arba atgrasant naujus konkurentus nuo įėjimo į rinką.

(93) Pagalba gali ne tik sukelti iškraipymus produkto rinkose, bet ir nulemti poveikį prekybai ir vietos pasirinkimui. Iškraipymai gali kilti įvairiose valstybėse narėse, kai įmonės konkuruoja tarpvalstybiniu mastu arba kai jos renkasi investavimo vietas. Pagalba, kuria siekiama išlaikyti ekonominę veiklą viename regione arba ją pritraukti iš kitų vidaus rinkos regionų, tiesiogiai gali nenulemti iškraipymo produkto rinkoje, tačiau dėl jos veikla ar investicijos gali būti perkeliamos iš vieno regiono į kitą ir tai neturi jokio grynojo poveikio aplinkai.

Akivaizdus neigiamas poveikis

(94) Siekiant nustatyti, kokiu mastu pagalbos priemonė gali būti laikoma turinčia iškraipomąjį poveikį, reikia išanalizuoti priemonę ir aplinkybes, kuriomis ji yra taikoma. Tačiau būna atvejų, kai neigiamas poveikis akivaizdžiai nusveria teigiamą poveikį, t. y. kai pagalba negali būti laikoma suderinama su vidaus rinka.

(95) Komisija nustato didžiausią pagalbos intensyvumą, kuris yra pagrindinis suderinamumo reikalavimas ir kuriuo siekiama neleisti valstybės pagalbos naudoti projektams, kurių pagalbos sumos ir tinkamų finansuoti išlaidų santykis yra labai didelis ir greičiausiai turės iškraipomąjį poveikį.

(96) Taigi pagalba aplinkos apsaugos ir energetikos tikslams pasiekti, dėl kurios tik pakeičiama ekonominės veiklos vieta, tačiau nepagerinamas esamas aplinkos apsaugos lygis valstybėse narėse, nebus laikoma suderinama su vidaus rinka.

3.2.6.2. Bendrosios sąlygos

(97) Vertindama neigiamą pagalbos priemonės poveikį, Komisija daugiausia nagrinėja iškraipymus, kurie atsirastų dėl numatomo pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai poveikio įmonių konkurencijai paveiktose produkto rinkose ir poveikio ekonominės veiklos vietai. Jeigu pagalbos priemonės yra tinkamai parengtos atsižvelgiant į rinkos nepakankamumą, kurį jomis siekiama pašalinti, rizika, kad pagalba nederamai iškraipys konkurenciją, bus mažesnė.

(98) Jeigu pagalba yra proporcinga ir neviršija papildomų investicinių išlaidų, neigiamas pagalbos poveikis iš esmės yra švelnesnis. Tačiau net jei pagalba yra būtina ir proporcinga, ji gali nulemti gavėjų elgsenos pokytį, kuris iškraipo konkurenciją. Paprastai pelno siekianti įmonė aplinkos apsaugą gerins labiau, nei reikia pagal privalomus reikalavimus, tik tada, jeigu manys, kad tai jai duos bent kokios nors nedidelės naudos.

(99) Kad konkurencijos ir prekybos iškraipymai būtų kuo mažesni, Komisija daug dėmesio skirs atrankos procesui. Jei įmanoma, atrankos procesas turėtų būti vykdomas be diskriminacijos, skaidriai ir atvirai, ir bendrovės, galinčios konkuruoti teikdamos projektus, kuriais siekiama tų pačių aplinkos apsaugos ar energetikos tikslų, neturėtų būti nepagrįstai atmetamos. Baigus atrankos procesą, turėtų būti atrinkti pagalbos gavėjai, galintys siekti aplinkos apsaugos ar energetikos tikslų naudodami mažiausią pagalbos sumą arba ekonomiškiausiu būdu.

(100) Neigiamą pagalbos poveikį Komisija vertins visų pirma atsižvelgdama į šiuos elementus:

a) *vieneto gamybos sąnaudų sumažėjimas arba kompensavimas*: jeigu dėl naujos įrangos ([56]) sumažės vieneto gamybos sąnaudos, palyginti su padėtimi, kuri būtų, jei pagalba nebūtų teikiama, arba jeigu teikiant pagalbą kompensuojama dalis veiklos išlaidų, tikėtina, kad pagalbos gavėjų apyvarta padidės. Kuo produkto kaina elastingesnė, tuo labiau tikėtina, kad pagalba iškraipys konkurenciją;

b) *naujas produktas*: jeigu pagalbos gavėjai pagamina naują arba geresnės kokybės produktą, tikėtina, kad jie padidins apyvartą ir galbūt įgis pradininko pranašumą.

3.2.6.3. Pagalbai, apie kurią būtina pranešti atskirai, taikomos papildomos sąlygos

(101) Valstybės narės privalo užtikrinti, kad 3.2.6.1 skirsnyje apibūdintas neigiamas poveikis būtų apribotas. Be 3.1.6.2 skirsnyje nurodytų elementų, Komisija atsižvelgs į (ir įvertins) tai, ar teikiant individualią pagalbą:

a) remiama neveiksminga gamyba ir taip stabdomas našumo augimas atitinkamame sektoriuje;

b) iškraipomos veiklumo paskatos;

c) sukuriama arba padidinama įtaka rinkoje arba šalinimo praktika;

d) dirbtinai keičiami prekybos srautai arba gamybos vieta.

([56]) Skaičiuojant papildomas investicines išlaidas negali būti įtraukta visa nauda, nes veiklos pelnas neatskaitomas investicijų naudojimo laikotarpiu. Be to, į tam tikros rūšies naudą, pavyzdžiui, susijusią su padidėjusiu našumu ir padidėjusia gamyba pajėgumui nepakitus, atsižvelgti gali būti sunku.

(102) Komisija gali svarstyti kitas nei pranešta planuojamas taikyti energetikos ir aplinkos apsaugos paramos schemas, kurios yra tiesiogiai ar netiesiogiai naudingos pagalbos gavėjui, kad įvertintų suminį pagalbos poveikį.

(103) Komisija taip pat vertins, ar dėl pagalbos kai kuriose teritorijose gali susidaryti palankesnės gamybos sąlygos, pirmiausia dėl to, kad dėl pagalbos gamybos sąnaudos yra santykinai mažesnės nei kitur, arba dėl to, kad naudojant pagalbą taikomi griežtesni gamybos standartai. Dėl to bendrovės gali pasilikti remiamose teritorijose arba į jas persikelti, arba į remiamą vietovę perkelti savo prekybos srautus. Analizuodama individualią pagalbą, apie kurią būtina pranešti, Komisija atitinkamai atsižvelgs į bet kokius įrodymus, kad pagalbos gavėjas svarstė alternatyvias vietas.

3.2.7. *Skaidrumas*

(104) Valstybės narės privalo užtikrinti, kad išsamioje valstybės pagalbos svetainėje nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu būtų skelbiama ši informacija: visas patvirtintos pagalbos schemos arba sprendimo dėl individualios pagalbos suteikimo ir įgyvendinimo nuostatų tekstas arba nuoroda į jį, pagalbą teikiančios institucijos (-ų) pavadinimas (-ai), atskirų pagalbos gavėjų pavadinimai, kiekvienam gavėjui suteiktos pagalbos forma ir suma, pagalbos suteikimo data, įmonės rūšis (MVĮ ar didelė bendrovė), regionas, kuriame įsisteigęs pagalbos gavėjas (NUTS II lygmeniu), ir pagrindinis ekonomikos sektorius, kuriame pagalbos gavėjas vykdo veiklą (NACE grupės lygmeniu).

(105) Su mokesčių lengvatų schemomis ir pagalba paramos, teikiamos atsinaujinančių išteklių energetikai, finansavimo lengvatų forma, susijusi informacija apie individualios pagalbos sumas gali būti nurodoma šiais intervalais (mln. EUR): [0,5–1]; [1–2]; [2–5]; [5–10]; [10–30]; [30 ir daugiau].

(106) Tokia informacija turi būti skelbiama po to, kai priimamas sprendimas teikti pagalbą; ji turi būti saugoma bent 10 metų ir prieinama plačiajai visuomenei be apribojimų ([57]). Iki 2016 m. liepos 1 d. valstybės narės neprivalės pateikti tokios informacijos. Reikalavimas skelbti informaciją gali būti netaikomas, jei skirta individuali pagalba yra mažesnė nei 500 000 EUR.

3.3. **Pagalba atsinaujinančių išteklių energetikai**

3.3.1. *Investicinės ir veiklos pagalbos atsinaujinančių išteklių energetikai bendrosios sąlygos*

(107) Sąjunga, visų pirma vykdydama strategiją „ES 2020“, nustatė plataus užmojo klimato kaitos ir energetikos tvarumo tikslus. Šių tikslų jau padedama siekti keliais Sąjungos teisėkūros procedūra priimtais aktais, pvz., Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS), Direktyva 2009/28/EB ([58]) (Atsinaujinančių išteklių energijos direktyva) ir Direktyva 2009/30/EB ([59]) (Degalų kokybės direktyva). Tačiau juos įgyvendinus ne visada pavyksta pasiekti veiksmingiausių rinkos rezultatų ir tam tikromis sąlygomis valstybės pagalba gali būti tinkama priemonė, padedanti pasiekti Sąjungos tikslų ir susijusių nacionalinių planinių rodiklių.

(108) Šios gairės taikomos laikotarpiu iki 2020 m. Tačiau jomis turėtų būti sudarytos sąlygos pasiekti 2030 m. strategijoje nustatytus tikslus. Tikimasi, kad 2020–2030 m. laikotarpiu įsitvirtinę atsinaujinantys energijos ištekliai taps konkurencingi tinkle, o tai reiškia, kad su balansavimo atsakomybe susijusios subsidijos ir lengvatos turėtų būti laipsniškai mažinamos ir nutrauktos. Šiomis gairėmis siekiama to tikslo ir užtikrinama, kad taikant rinkos mechanizmus būtų pereita prie ekonomiškai efektyvių rezultatų.

([57]) Ši informacija skelbiama per šešis mėnesius nuo pagalbos suteikimo dienos (o pagalbos mokesčių lengvatų forma atveju – per vienus metus nuo mokesčių deklaracijos datos). Valstybės narės privalės užtikrinti, kad neteisėtos pagalbos atveju ši informacija būtų paskelbta *ex post* per šešis mėnesius nuo Komisijos sprendimo datos. Informacija teikiama tokiu formatu, kuriuo naudojantis galima atlikti duomenų paiešką, juos gauti ir nesunkiai skelbti internete, pavyzdžiui, CSV arba XML formatu.

([58]) 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL L 140, 2009 6 5, p. 16).

([59]) 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/30/EB, iš dalies keičianti Direktyvos 98/70/EB nuostatas dėl benzino, dyzelinių degalų (dyzelino) ir gazolių kokybės rodiklių, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų stebėsenos ir mažinimo mechanizmą, iš dalies keičianti Tarybos direktyvos 1999/32/EB nuostatas dėl vidaus vandens kelių laivų kuro kokybės rodiklių ir panaikinanti Direktyvą 93/12/EEB (OL L 140, 2009 6 5, p. 88).

(109) Tokios rinkos priemonės kaip aukcionai arba konkurencinis konkursas, kuriuose gali dalyvauti visi elektros energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantys gamintojai, konkuruojantys vienodomis sąlygomis EEE lygiu, paprastai turėtų užtikrinti, kad subsidijos būtų apribotos iki minimumo ir galiausiai visiškai nutrauktos.

(110) Tačiau dėl skirtingų atsinaujinančiosios energijos technologijų plėtros etapų pagal šias gaires valstybės narės gali rengti su konkrečia technologija susijusius viešuosius konkursus, remdamosi atitinkamos naujos ir novatoriškos technologijos ilgalaikiu potencialu, poreikiu užtikrinti įvairinimą, tinklo apribojimais, tinklo stabilumu ir sistemos (integracijos) išlaidomis.

(111) Tam tikro dydžio įrenginiams, dėl kurių rengti konkursą nėra tinkama arba kurie tebėra parodomajame etape, taikomos konkrečios išimtys. Tokių įrenginių įtraukti neprivaloma.

(112) Atsižvelgdama į perteklinį pajėgumą iš maistinių augalų gaminamo biokuro rinkoje, Komisija laikysis nuomonės, kad investicinė pagalba naujiems ir esamiems iš maistinių augalų gaminamų biodegalų pajėgumams nėra pagrįsta. Tačiau investicinė pagalba, skirta iš maistinių augalų gaminamų biodegalų įrenginiams pertvarkyti į pažangiųjų biodegalų įrenginius, yra leidžiama tokio pertvarkymo išlaidoms padengti. Visais kitais atvejais su biodegalais susijusi investicinė pagalba gali būti teikiama tik pažangiesiems biodegalams.

(113) Investicinė pagalba iš maistinių augalų gaminamiems biodegalams remti nebebus teikiama įsigaliojus šioms gairėms, veiklos pagalba iš maistinių augalų gaminamiems biodegalams gali būti teikiama tik iki 2020 m. Todėl tokia pagalba gali būti teikiama tik įrenginiams, kurie pradėjo veikti iki 2013 m. gruodžio 31 d., tol, kol įrenginys visiškai nusidėvi, tačiau bet kuriuo atveju ne vėliau kaip iki 2020 m.

(114) Be to, Komisija laikysis nuomonės, kad pagalba nepagerina aplinkos apsaugos ir todėl negali būti laikoma suderinama su vidaus rinka, jeigu pagalba teikiama biodegalams, kuriems taikomas tiekimo arba maišymo įpareigojimas ([60]), išskyrus atvejus, kai valstybė narė gali įrodyti, kad pagalba būtų teikiama tik tvariems biodegalams, kurie yra per brangūs, kad patektų į rinką, taikant vien tik tiekimo arba maišymo įpareigojimą.

(115) Visų pirma, nors ES ATLPS ir nacionaliniais CO_2 mokesčiais internalizuojamos su išmetamu šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekiu susijusios išlaidos, kol kas gali būti neįmanoma internalizuoti visų tų išlaidų. Todėl valstybės pagalba gali padėti siekti susijusių, tačiau kitų su atsinaujinančiąja energija susijusių Sąjungos tikslų. Taigi, jeigu nėra priešingų įrodymų, Komisija daro prielaidą, kad likutinis rinkos nepakankamumas tebeegzistuoja ir jis gali būti šalinamas teikiant pagalbą atsinaujinančių išteklių energetikai.

(116) Kad valstybės narės galėtų pasiekti planinius rodiklius, pagrįstus strategijos „ES 2020“ tikslais, Komisija daro prielaidą, kad pagalba yra tinkama ir jos iškraipomasis poveikis yra apribotas, jeigu įvykdomos visos kitos sąlygos.

(117) Pagalbos hidroenergijos gamybai poveikis gali būti dvejopas: viena vertus, ji turi teigiamą poveikį, nes yra susijusi su mažu išmetamu ŠESD kiekiu, kita vertus, ji gali turėti ir neigiamą poveikį vandens sistemoms ir biologinei įvairovei. Todėl teikdamos pagalbą hidroenergijos gamybai, valstybės narės privalo laikytis Direktyvos 2000/60/EB ([61]), visų pirma jos 4 straipsnio 7 dalies, kurioje nustatyti kriterijai, pagal kuriuos leidžiama daryti naujus vandens telkinių pakeitimus.

(118) Pagrindinis Sąjungos teisės aktuose dėl atliekų įtvirtintas principas yra atliekų tvarkymo hierarchija, kuria nustatomi atliekų tvarkymo būdų prioritetai ([62]). Valstybės pagalba atsinaujinančių išteklių energijos gamybai, kurioje kaip kuras naudojamos atliekos, įskaitant atliekinę šilumą, gali padėti gerinti aplinkos apsaugą, jeigu ji teikiama neapeinant to principo.

([60]) Įpareigojimas tiekti biodegalus rinkai, įskaitant sankcijų tvarką, turi būti įsigalioję.

([61]) 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

([62]) Atliekų tvarkymo hierarchiją sudaro a) prevencija, b) paruošimas naudoti pakartotinai, c) perdirbimas, d) kitas naudojimas, pavyzdžiui, energijos gavyba iš atliekų ir e) šalinimas. Žr. 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas (Atliekų pagrindų direktyva) (OL L 312, 2008 11 22, p. 3) 4 straipsnio 1 dalį.

(119) Pagalba atsinaujinančių išteklių energetikai gali būti teikiama kaip investicinė arba veiklos pagalba. Investicinės pagalbos schemoms ir investicinei pagalbai, apie kurią pranešta atskirai, taikomos 3.2 skirsnyje nustatytos sąlygos.

(120) Veiklos pagalbos schemoms bus taikomos 3.2 skirsnio bendrosios nuostatos su pakeitimais, nustatytais šio skirsnio konkrečiomis nuostatomis. Veiklos pagalbai, apie kurią pranešta atskirai, taikomos 3.2 skirsnyje nustatytos sąlygos, ir prireikus atsižvelgiama į šiame skirsnyje nustatytus veiklos pagalbos schemoms taikomus pakeitimus.

(121) Pagalbos schemas Komisija leis taikyti daugiausiai dešimt metų. Jei priemonę ketinama taikyti toliau, pasibaigus šiam laikotarpiui apie ją turėtų būti pranešta iš naujo. Iš maistinių augalų gaminamiems biodegalams skirtų esamų ir naujų schemų, apie kurias pranešama, trukmė turėtų būti apribota iki 2020 m.

(122) Sąjunga nustatė bendrą Sąjungos planinį rodiklį, susijusį su atsinaujinančių energijos išteklių dalimi, palyginti su galutiniu energijos suvartojimu, ir juo remdamasi nustatė privalomus nacionalinius planinius rodiklius. Atsinaujinančių išteklių energijos direktyvoje nustatyti bendradarbiavimo mechanizmai ([63]), skirti tarpvalstybinei paramai siekiant nacionalinių planinių rodiklių palengvinti. Siekiant apriboti bendrą iškraipomąjį poveikį, veiklos pagalbos schemose iš esmės turėtų būti leidžiama dalyvauti kitoms EEE šalims ir Energijos bendrijos susitariančiosioms šalims. Ja siekiama kuo labiau sumažinti išlaidas valstybėms narėms, kurių vienintelis tikslas yra pasiekti Sąjungos teisės aktuose nustatytą nacionalinį atsinaujinančių energijos išteklių planinį rodiklį. Tačiau valstybės narės, prieš leisdamos tarpvalstybinę paramą, gali norėti įdiegti bendradarbiavimo mechanizmą, nes kitaip kitų šalių įrenginių gamyba nebus įskaitoma į nacionalinį planinį rodiklį pagal Atsinaujinančių išteklių energijos direktyvą ([64]). Komisija teigiamai vertins schemas, kuriose gali dalyvauti kitos EEE ar Energijos bendrijos šalys.

(123) Pagalba atsinaujinančių išteklių elektros energetikai iš esmės turėtų padėti atsinaujinančiąją elektros energiją integruoti į rinką. Tačiau tai gali būti neįmanoma ar netinkama tam tikrų mažos galios įrenginių atveju.

3.3.2. *Veiklos pagalba atsinaujinančių išteklių energetikai*

3.3.2.1. Pagalba atsinaujinančių išteklių elektros energetikai

(124) Siekiant skatinti atsinaujinančių išteklių elektros energijos integraciją į rinką, svarbu, kad pagalbos gavėjai parduotų elektros energiją tiesiogiai rinkoje ir kad jiems būtų taikomi rinkos įpareigojimai. Visos šios sąlygos taikomos nuo 2016 m. sausio 1 d. visoms naujoms pagalbos schemoms ir priemonėms:

a) pagalba teikiama kaip priemoka prie rinkos kainos (priemoka), o gamintojai elektros energiją parduoda tiesiogiai rinkoje;

b) pagalbos gavėjai ([65]) privalo prisiimti įprastą balansavimo atsakomybę, išskyrus atvejus, kai likvidžios tos pačios dienos rinkos nėra; taip pat

c) nustatomos priemonės, kuriomis užtikrinama, kad gamintojai nebūtų suinteresuoti gaminti elektros energijos neigiamomis kainomis.

(125) 124 punkte nustatytos sąlygos netaikomos įrenginiams, kurių įrengtoji elektros energijos galia yra mažesnė nei 500 kW, arba parodomiesiems projektams, išskyrus iš vėjo energijos gaminamą elektros energiją, kai taikoma 3 MW įrengtoji elektros energijos galia arba 3 gamybos vienetai.

([63]) Bendradarbiavimo mechanizmais užtikrinama, kad vienoje valstybėje narėje pagaminta atsinaujinančioji energija galėtų būti įskaityta į kitos valstybės narės planinį rodiklį.

([64]) Komisija pažymi, kad šiam klausimui įtakos gali turėti dvi šiuo metu Teisingumo Teisme nagrinėjamos bylos: Sujungtos bylos C-204/12, C-205/12, C-206/12, C-207/12, C-208/12 *Essent Belgium prieš Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt*, taip pat byla C-573/12 *Ålands Vindkraft prieš Energimyndigheten*.

([65]) pagalbos gavėjai gali perduoti balansavimo atsakomybės veiklą jų vardu vykdyti kitoms bendrovėms, tokioms kaip agregatoriai.

(126) Pereinamuoju etapu, kuris apims 2015–2016 m., bent 5 % planuojamo naujo elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių pajėgumo pagalba turėtų būti teikiama konkurencinio konkurso būdu, remiantis aiškiais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais.

Nuo 2017 m. sausio 1 d. taikomi toliau nustatyti reikalavimai.

Pagalba teikiama konkurencinio konkurso būdu, remiantis aiškiais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais ([66]), išskyrus atvejus, kai:

a) valstybės narės įrodo, kad reikalavimus galėtų atitikti tik vienas projektas arba labai mažai projektų; arba

b) valstybės narės įrodo, kad surengus konkurencinį konkursą padidėtų paramos lygis (pvz., siekiant išvengti strateginio kainų siūlymo); arba

c) valstybės narės įrodo, kad surengus konkurencinį konkursą projekto realizavimo lygis būtų mažas (siekiant išvengti per mažos kainos siūlymo).

Jeigu tokiame konkurenciniame konkurse be diskriminacijos gali dalyvauti visi atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamintojai, Komisija darys prielaidą, kad pagalba yra proporcinga ir neiškraipo konkurencijos taip, kad pakenktų vidaus rinkai.

Konkursas gali būti rengiamas tik konkrečioms technologijoms, jeigu visiems gamintojams skirtas konkursas duotų neoptimalų rezultatą ir to nebūtų įmanoma išspręsti konkurso struktūros nuostatomis, visų pirma atsižvelgiant į:

a) atitinkamos naujos ir novatoriškos technologijos ilgesnio laikotarpio potencialą; arba

b) poreikį užtikrinti įvairinimą; arba

c) tinklo apribojimus ir tinklo stabilumą; arba

d) sistemos (integracijos) išlaidas; arba

e) poreikį išvengti iškraipymų žaliavų rinkoje dėl paramos biomasei ([67]).

(127) Pagalba nerengiant konkurencinio konkurso gali būti teikiama, kaip apibūdinta 126 punkte, įrenginiams, kurių įrengtoji elektros energijos galia yra mažesnė nei 1 MW, parodomiesiems projektams, išskyrus iš vėjo energijos gaminamą elektros energiją, įrenginiams, kurių įrengtoji elektros energijos galia neviršija 6 MW arba 6 gamybos vienetų.

(128) Jeigu konkurencinis konkursas nerengiamas, taikomos 124 ir 125 punktuose nustatytos sąlygos ir 131 punkte nustatytos veiklos pagalbos kitai atsinaujinančių išteklių energetikai nei elektros energetika sąlygos.

(129) Pagalba teikiama tik tol, kol jėgainė visiškai nusidėvi pagal įprastas apskaitos taisykles, o visa anksčiau gauta investicinė pagalba turi būti išskaičiuota iš veiklos pagalbos.

(130) Šiomis sąlygomis nedaromas poveikis valstybių narių galimybėms atsižvelgti į teritorijų planavimo interesus, pavyzdžiui, nustatant reikalavimą prieš dalyvavimą konkurse gauti statybos leidimą arba per tam tikrą laikotarpį priimti sprendimus dėl investicijų.

([66]) Įrenginiams, kurie pradėjo veikti iki 2017 m. sausio 1 d. ir kuriems valstybė narė patvirtino pagalbą prieš tą datą, pagalba gali būti teikiama pagal patvirtinimo metu galiojusią schemą.

([67]) Jokia kita veiklos pagalba negali būti teikiama naujiems elektros energijos gamybos iš biomasės įrenginiams, jeigu jie negali dalyvauti konkurse.

3.3.2.2. Pagalba kitai atsinaujinančių išteklių energetikai nei elektros energetika

(131) Veiklos pagalba kitai atsinaujinančių išteklių energetikai nei elektros energetika bus laikoma suderinama su vidaus rinka, jei įvykdomos visos šios sąlygos:

a) pagalba vienam energijos vienetui neviršija bendrų išlygintų energijos gamybos naudojant tą technologiją sąnaudų (angl. LCOE) ir atitinkamos energijos rinkos kainos skirtumo;

b) į LCOE gali būti įtraukta įprasta kapitalo grąža. Apskaičiuojant LCOE, investicinė pagalba išskaičiuojama iš bendros investicijų sumos;

c) gamybos sąnaudos yra reguliariai – bent kartą per metus – atnaujinamos; taip pat

d) pagalba teikiama tik tol, kol jėgainė visiškai nusidėvi pagal įprastas apskaitos taisykles, kad LCOE pagrįsta veiklos pagalba neviršytų investicijos nusidėvėjimo.

3.3.2.3. Pagalba esamoms biomasės jėgainėms po nusidėvėjimo

(132) Kitaip nei daugumai kitų atsinaujinančių energijos išteklių, biomasei reikia palyginti nedaug investicinių išlaidų, tačiau daugiau veiklos išlaidų. Dėl didesnių veiklos išlaidų biomasės ([68]) jėgainės gali būti nepajėgios veikti net įrenginiams visiškai nusidėvėjus, nes veiklos išlaidos gali būti didesnės už pajamas (rinkos kainą). Kita vertus, esama biomasės jėgainė gali veikti kaip žaliavą naudodama ne biomasę, o iškastinį kurą, jeigu kaip žaliavą naudoti iškastinį kurą yra ekonomiškai naudingiau nei biomasę. Kad abiem atvejais būtų toliau naudojama biomasė, Komisija gali pripažinti veiklos pagalbą suderinama su vidaus rinka net ir jėgainei nusidėvėjus.

(133) Veiklos pagalbą biomasei naudoti po jėgainės nusidėvėjimo Komisija laikys suderinama su vidaus rinka, jei valstybė narė įrodys, kad veiklos išlaidos, kurias pagalbos gavėjas patiria po jėgainės nusidėvėjimo, tebėra didesnės už atitinkamos energijos rinkos kainą, ir jei įvykdomos visos šios sąlygos:

a) pagalba teikiama atsižvelgiant tik į energiją, pagamintą iš atsinaujinančių išteklių;

b) priemonė parengta taip, kad ją taikant kompensuojamas pagalbos gavėjo patirtų veiklos išlaidų ir rinkos kainos skirtumas; taip pat

c) nustatytas stebėsenos mechanizmas, skirtas patikrinti, ar patirtos veiklos išlaidos tebėra didesnės už energijos rinkos kainą. Stebėsenos mechanizmas turi būti pagrįstas naujausia gamybos sąnaudų informacija ir vykdomas bent kartą per metus.

(134) Veiklos pagalbą biomasei naudoti po jėgainės nusidėvėjimo Komisija laikys suderinama su vidaus rinka, jei valstybė narė įrodys, kad, nepriklausomai nuo atitinkamos energijos rinkos kainos, kaip žaliavą naudoti iškastinį kurą yra ekonomiškiau nei biomasę, ir jei įvykdomos visos šios sąlygos:

a) pagalba teikiama atsižvelgiant tik į energiją, pagamintą iš atsinaujinančių išteklių;

b) priemonė parengta taip, kad ją taikant kompensuojamas pagalbos gavėjo patirtų su biomase susijusių veiklos išlaidų skirtumas, palyginti su alternatyvia iškastinio kuro žaliava;

c) pateikiama svarių įrodymų, kad be pagalbos toje pačioje jėgainėje nuo biomasės būtų pereita prie iškastinio kuro; taip pat

d) nustatytas stebėsenos mechanizmas, skirtas patikrinti, ar naudoti iškastinį kurą yra naudingiau nei biomasę. Stebėsenos mechanizmas turi būti pagrįstas naujausia sąnaudų informacija ir vykdomas bent kartą per metus.

([68]) Tai apima tas pačias charakteristikas turinčių biodujų gamybą.

3.3.2.4. Pagalba sertifikatų forma

(135) Valstybės narės gali teikti paramą atsinaujinantiems energijos ištekliams taikydamos tokius rinkos mechanizmus kaip ekologiniai sertifikatai. Šiais rinkos mechanizmais ([69]) sudaroma galimybė visiems atsinaujinančiosios energijos gamintojams gauti netiesioginės naudos dėl garantuotos jų gaminamos energijos paklausos kaina, didesne už tradicinės energijos rinkos kainą. Minėtų ekologinių sertifikatų kaina iš anksto nėra nustatoma, bet priklauso nuo rinkos pasiūlos ir paklausos.

(136) 135 punkte nurodytą pagalbą Komisija laikys suderinama su vidaus rinka, jeigu valstybės narės galės pateikti pakankamai įrodymų, kad i) tokia parama yra būtina norint užtikrinti atitinkamų atsinaujinančių energijos išteklių gyvybingumą, ii) dėl jos ilgainiui nesusidaro kompensacijos permoka visos schemos ir skirtingų technologijų atžvilgiu arba kompensacijos permoka atskirų mažiau naudojamų technologijų atžvilgiu, jeigu vienam produkcijos vienetui nustatomi diferencijuoto lygio sertifikatai, ir iii) dėl jos nesumažėja atsinaujinančiosios energijos gamintojų siekis tapti konkurencingesniais.

(137) Komisija visų pirma mano, kad naudojant ekologinius sertifikatus negali būti taikoma paramos lygio diferenciacija, išskyrus atvejus, kai valstybės narės įrodo poreikį diferencijuoti, remdamosi 126 punkte nurodytais argumentais. 124 ir 125 punktuose nustatytos sąlygos yra taikomos tada, kai tai techniškai įmanoma. Iš veiklos pagalbos turi būti atskaitoma bet kokia anksčiau gauta investicinė pagalba.

3.4. Energijos vartojimo efektyvumo priemonės, įskaitant kogeneraciją ir centralizuotą šilumos ir vėsumos tiekimą

(138) Sąjunga nustatė tikslą – užtikrinti, kad iki 2020 m. pirminės energijos būtų suvartojama 20 % mažiau. Visų pirma Sąjunga priėmė Energijos vartojimo efektyvumo direktyvą, kurioje nustatoma Sąjungos bendra energijos vartojimo efektyvumo skatinimo sistema, siekiant užtikrinti, kad 2020 m. būtų pasiektas Sąjungos pagrindinis energijos vartojimo efektyvumo tikslas ir sudarytos sąlygos didinti energijos vartojimo efektyvumą po 2020 m.

3.4.1. *Bendros svarbos tikslas*

(139) Siekiant užtikrinti, kad pagalba padėtų gerinti aplinkos apsaugą, pagalba centralizuotam šilumos ir vėsumos tiekimui ir bendrai šilumos ir elektros energijos gamybai bus laikoma suderinama su vidaus rinka tik tuo atveju, jei ji teikiama investicijoms į didelio naudingumo bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą ir didelio energinio efektyvumo centralizuotą šilumos ir vėsumos tiekimą, įskaitant jų modernizavimą. Jei priemonės bendrai finansuojamos iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų, valstybės narės gali remtis atitinkamose veiksmų programose pateikta argumentacija.

(140) Valstybės pagalba kogeneracijos ir centralizuoto šilumos tiekimo įrenginiams, kaip kurą naudojantiems atliekas, įskaitant atliekinę šilumą, gali padėti gerinti aplinkos apsaugą, jeigu ji teikiama neapeinant atliekų tvarkymo hierarchijos principo (nurodyto 118 punkte).

(141) Norėdamos įrodyti, kad pagalba padeda gerinti aplinkos apsaugą, valstybės narės gali naudoti įvairius rodiklius (jei įmanoma, kiekybinius), visų pirma energijos kiekį, sutaupytą dėl geresnio, žemesnio energinio naudingumo ir didesnio energijos našumo, arba našumo padidėjimą dėl sumažėjusio energijos suvartojimo ir kuro sunaudojimo.

3.4.2. *Valstybės intervencijos poreikis*

(142) Energijos vartojimo efektyvumo priemonėmis mažinamas neigiamas poveikis išorei, kaip nurodyta 35 punkte, sukuriant atskiras paskatas siekti aplinkos apsaugos tikslų, susijusių su energijos vartojimo efektyvumu ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimu. Be 3.2 skirsnyje nustatytų bendrųjų rinkos nepakankamumo problemų, viena iš rinkos nepakankamumo problemų, kuri gali kilti energijos vartojimo efektyvumo priemonių srityje, yra susijusi su energijos vartojimo efektyvumo priemonėmis pastatuose. Kai svarstomi pastatų renovacijos darbai, energijos vartojimo efektyvumo priemonių nauda paprastai tenka ne pastato savininkui, kuris padengia bendras renovacijos išlaidas, o jo gyventojams. Todėl Komisija mano, kad valstybės pagalba gali būti reikalinga su energijos vartojimo efektyvumu susijusioms investicijoms skatinti siekiant Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje nustatytų tikslų.

([69]) Pavyzdžiui, tokiais mechanizmais elektros energijos tiekėjai gali būti įpareigojami atitinkamą dalį energijos gauti iš atsinaujinančių išteklių.

3.4.3. *Skatinamasis poveikis*

(143) Energijos vartojimo efektyvumo direktyva valstybės narės įpareigojamos pasiekti tikslus, be kita ko, susijusius su šilumine pastatų renovacija ir galutiniu energijos suvartojimu. Tačiau Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje nenustatyti energijos vartojimo efektyvumo tikslai įmonėms, todėl pagalba energijos vartojimo efektyvumo srityje gali turėti skatinamąjį poveikį.

(144) Pagalbos skatinamasis poveikis bus vertinamas remiantis šių gairių 3.2.4 skirsnyje nustatytomis sąlygomis.

3.4.4. *Pagalbos tinkamumas*

(145) Valstybės pagalba gali būti laikoma tinkama priemone energijos vartojimo efektyvumo priemonėms finansuoti, neatsižvelgiant į formą, kuria ji teikiama.

(146) Energijos vartojimo efektyvumo priemonių atveju grąžintinas avansas gali būti laikomas tinkama valstybės pagalbos priemone, visų pirma tuo atveju, jei pajamos iš energijos vartojimo efektyvumo priemonių yra neaiškios.

(147) Vertinant valstybės pagalbą, visų pirma šiluminei pastatų renovacijai, valstybės narės parengta finansinė priemonė renovacijos darbams finansuoti gali būti laikoma tinkama priemone valstybės pagalbai teikti.

3.4.5. *Proporcingumas*

Investicinė pagalba energijos vartojimo efektyvumo priemonėms

(148) Tinkamos finansuoti išlaidos nustatomos kaip papildomos investicinės išlaidos, kaip nustatyta 73 punkte. Gali būti sunku nustatyti energijos vartojimo efektyvumo priemonių priešingos padėties scenarijų, ypač integruotų projektų atveju. Tokių projektų atveju Komisija gali svarstyti 75 punkte nustatytą tinkamų finansuoti išlaidų nustatymo pakaitinį rodiklį.

(149) Taikomas I priede nustatytas pagalbos intensyvumas.

Veiklos pagalba energijos vartojimo efektyvumo priemonėms (išskyrus veiklos pagalbą didelio naudingumo bendrai šilumos ir elektros energijos gamybai)

(150) Veiklos pagalbą energijos vartojimo efektyvumui didinti Komisija laikys proporcinga tik jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:

a) pagalba kompensuojamos tik dėl investicijos atsiradusios grynosios papildomos gamybos sąnaudos, atsižvelgiant į naudą, gautą dėl sutaupytos energijos ([70]). Nustatant veiklos pagalbos sumą, bet kokia atitinkamos įmonės naujai įgyvendinei suteikta investicinė pagalba turi būti išskaičiuojama iš gamybos sąnaudų; taip pat

b) veiklos pagalba neviršija penkerių metų laikotarpio.

Veiklos pagalba didelio naudingumo bendrai šilumos ir elektros energijos gamybai

(151) Veiklos pagalba didelio naudingumo kogeneracinėms jėgainėms gali būti teikiama laikantis veiklos pagalbai atsinaujinančių išteklių elektros energetikai taikomų sąlygų, nustatytų 3.3.2.1 skirsnyje, ir tik:

a) įmonėms, gaminančioms elektros energiją ir šilumą visuomenei, jeigu tokios elektros energijos arba šilumos gamybos sąnaudos viršija jos rinkos kainą;

b) bendros elektros energijos ir šilumos gamybos pramoninio naudojimo tikslais, jeigu galima įrodyti, kad vieno energijos vieneto gamybos pagal tą technologiją sąnaudos viršija vieno tradicinės energijos vieneto rinkos kainą.

([70]) Terminas „gamybos sąnaudos“ turi būti suprantamas kaip gamybos sąnaudos, į kurias neįskaičiuojama jokia pagalba, tačiau įskaičiuojamas įprastas pelno lygis.

3.5. **Pagalba tausiam išteklių naudojimui, visų pirma atliekų tvarkymui**

3.5.1. *Tausus išteklių naudojimas*

(152) Strategijos „Europa 2020“ pavyzdine iniciatyva „Tausiai išteklius naudojanti Europa“ siekiama tvaraus augimo nustatant ir kuriant naujas verslo galimybes, be kita ko, diegiant naujas ir novatoriškas gamybos veiklos modelių ir gaminių projektavimo priemones. Joje nustatyta, kaip toks augimas gali būti atsietas nuo išteklių naudojimo ir bendro poveikio aplinkai.

(153) 35 punkte nustatytos rinkos nepakankamumo problemos yra labai svarbios siekiant tausiai naudoti išteklius. Be to, rinkos nepakankamumo problemos toje srityje dažnai nėra sprendžiamos kitų sričių, kaip antai mokesčių ar reguliavimo, politika ir priemonėmis. Tokiais atvejais valstybės pagalba gali būti būtina.

(154) Valstybės narės turi įrodyti individualių priemonių kiekybinę naudą šioje politikos srityje, visų pirma sutaupomą išteklių kiekį ar tausesnį išteklių naudojimą.

(155) Atsižvelgdama į glaudų ryšį su novatoriškomis gamybos priemonėmis, Komisija pažymi, kad atitinkamus kriterijus atitinkančioms tausaus išteklių naudojimo skatinimo priemonėms gali būti skiriama papildoma ekologinės inovacijos priemoka, kaip nurodyta 78 punkte.

3.5.2. *Pagalba atliekų tvarkymui*

(156) Laikantis atliekų tvarkymo hierarchijos principo (nurodyto 118 punkte), Sąjungos septintojoje aplinkosaugos veiksmų programoje atliekų prevencija, pakartotinis naudojimas ir perdirbimas pripažinti vienu svarbiausių prioritetų. Valstybės narės turi nustatyti atliekų tvarkymo planus ([71]) ir laikytis šios hierarchijos, taip pat rengti su šių planų įgyvendinimu derančias valstybės pagalbos priemones. Kita svarbi Sąjungos aplinkos srities teisės aktuose vartojama sąvoka yra 44 punkte apibūdintas principas „teršėjas moka“.

(157) Valstybės pagalba atliekų tvarkymui, visų pirma veiklai, kuria siekiama atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo tikslų, gali daryti teigiamą poveikį aplinkos apsaugai, jeigu ji teikiama neapeinant pirmesniame punkte nurodytų principų. Tai apima vandens ar mineralų, kurie kitu atveju būtų nenaudojamos atliekos, pakartotinį naudojimą ar perdirbimą. Visų pirma, pagal principą „teršėjas moka“ įmonės turėtų padengti savo atliekų tvarkymo išlaidas. Be to, neturėtų būti daromas neigiamas poveikis įprastam antrinių medžiagų rinkos veikimui.

(158) Komisija laikys, kad pagalba atliekų tvarkymui siekiama bendros svarbos tikslo pagal minėtus atliekų tvarkymo principus, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:

a) investicijomis siekiama sumažinti kitų įmonių atliekas ir jos nenaudojamos pagalbos gavėjo atliekoms mažinti;

b) pagalba nėra netiesiogiai sumažinama teršėjų našta, kuri jiems turėtų tekti pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę, tokia našta teršėjams turėtų būti laikoma įprastomis bendrovės išlaidomis;

c) investicijos skirtos pažangesnėms už naujausias technologijoms ([72]), t. y. prevencijos, pakartotinio naudojimo, perdirbimo arba naudojimo technologijoms, arba naudojamos tradicinėms, tačiau naujoviškai taikomoms technologijoms, siekiant sukurti žiedinę ekonomiką, kurioje atliekos naudojamos kaip išteklius;

d) neteikiant pagalbos, tvarkomos medžiagos būtų šalinamos arba tvarkomos labiau aplinkai kenksmingu būdu; taip pat

e) investicijomis ne tik padidinama medžiagų, kurios turi būti perdirbtos, paklausa, bet ir didinamas tų medžiagų surinkimas.

([71]) Direktyvos 2008/98/EB 28 straipsnis.

([72]) Naujausios technologijos – procesas, per kurį prevencija, perdirbimas arba atliekų produkto naudojimas galutiniam gaminiui pagaminti yra ekonomiškai pelninga ir įprasta praktika. Prireikus sąvoka „naujausios technologijos“ turi būti aiškinama remiantis Sąjungos technologijų ir bendrosios rinkos požiūriu.

(159) Pagalba, kuri, priešingai nei nurodyta 158 punkto a papunktyje, yra skirta pagalbos gavėjo atliekoms tvarkyti, bus vertinama remiantis 3.2 skirsnyje nustatytais bendraisiais kriteriais, taikomais pagalbai įmonėms, taikančioms griežtesnius nei Sąjungos standartus arba gerinančioms aplinkos apsaugą, jeigu Sąjungos standartų nėra, pagal 25 punkto c papunktį.

3.6. **Pagalba anglies dioksido surinkimui ir saugojimui**

(160) Kaip pripažinta Direktyvoje 2009/31/EB ([73]) (toliau – CCS direktyva) ir Komisijos komunikate dėl anglies dioksido surinkimo ir saugojimo Europoje ateities perspektyvų ([74]), CCS – tai technologija, kuri gali padėti švelninti klimato kaitą. Pereinant prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, CCS technologija gali padėti suderinti iškastinio kuro paklausą ir poreikį mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Kai kuriuose sektoriuose CCS technologija šiuo metu yra vienintelė technologija, galinti sumažinti su gamybos procesu susijusias išlakas tiek, kiek ilgainiui būtina. Atsižvelgiant į tai, kad surinkimo, transportavimo ir saugojimo išlaidos yra didelė kliūtis įdiegti CCS technologiją, valstybės pagalba gali padėti skatinti šios technologijos plėtrą.

(161) Kad skatintų siekti ilgalaikių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų, Komisija laikosi nuomonės, kad pagalba CCS technologijai padeda siekti bendros svarbos aplinkos apsaugos tikslo.

(162) Sąjunga ėmėsi kelių iniciatyvų, siekdama mažinti neigiamą poveikį išorei. Antai Sąjungos ATLPS užtikrinama, kad būtų internalizuojamos su išmetamu ŠESD kiekiu susijusios išlaidos, tačiau to dar nepakanka siekiant užtikrinti, kad būtų pasiekti Sąjungos ilgalaikiai priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslai. Komisija daro prielaidą, kad pagalba CCS technologijai šalinamas likutinis rinkos nepakankamumas, išskyrus atvejus, kai yra įrodymų, kad toks likutinis rinkos nepakankamumas nebeegzistuoja.

(163) Nedarydama poveikio Sąjungos reglamentams toje srityje, Komisija daro prielaidą, kad pagalba yra tinkama, jeigu įvykdomos visos kitos sąlygos. Leidžiama ir veiklos, ir investicinė pagalba.

(164) Pagalba gali būti teikiama iškastinio kuro ir (arba) biomasės elektrinėms (įskaitant ir iškastinį kurą, ir biomasę deginančias elektrines) ar kitiems pramonės įrenginiams su CO_2 surinkimo, transportavimo ir saugojimo įranga arba atskiromis CCS grandinės dalimis. Tačiau pagalba CCS projektams neapima pagalbos CO_2 išskiriantiems įrenginiams (pramonės įrenginiams ar elektrinėms), bet apima pagalbą su CCS projektu susijusioms išlaidoms padengti.

(165) Pagalba neviršija papildomų išskirto CO_2 surinkimo, transportavimo ir saugojimo išlaidų. Paprastai yra pripažįstama, kad priešingos padėties scenarijus – tai padėtis, kai projektas nėra vykdomas, nes CCS technologija prilygsta papildomai infrastruktūrai, kuri nėra būtina eksploatuoti įrenginiui. Atsižvelgiant į šį priešingos padėties scenarijų, tinkamos finansuoti išlaidos apibrėžiamos kaip finansavimo trūkumas. Atsižvelgiama į visas pajamas, įskaitant, pvz., dėl sumažėjusio ATLPS leidimų poreikio sutaupytas lėšas, NER300 finansavimą ir Europos energetikos programos ekonomikai gaivinti (EEPEG) finansavimą ([75]).

(166) Komisija vertina pagalbos iškraipomąjį poveikį, remdamasi 3.2.6 skirsnyje nustatytais kriterijais ir atsižvelgdama į tai, ar nustatytos keitimosi žiniomis priemonės, ar infrastruktūra gali naudotis trečiosios šalys ir ar parama atskiriems CCS grandinės elementams turi teigiamą poveikį kitiems pagalbos gavėjo turimiems iškastinio kuro įrenginiams.

([73]) 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 85/337/EEB, direktyvas 2000/60/EB, 2001/80/EB, 2004/35/EB, 2006/12/EB, 2008/1/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006 (OL L 140, 2009 6 5, p. 114).

([74]) COM(2013) 180 *final*, 2013 3 27.

([75]) Komisijos sprendimas 2010/670/ES (OL L 290, 2010 11 6, p. 39) (NER300 finansavimas) ir Reglamentas 2010/1233/ES, kuriuos iš dalies keičiamas Reglamentas 2009/663/EB (OL L 346, 2010 12 30, p. 5)(EEPEG finansavimas).

3.7. **Pagalba aplinkosaugos mokesčių sumažinimo arba atleidimo nuo jų forma ir paramos, teikiamos atsinaujinančių išteklių elektros energetikai, finansavimo lengvatų forma**

3.7.1. *Pagalba aplinkosaugos mokesčių sumažinimo arba atleidimo nuo jų forma*

(167) Aplinkosaugos mokesčiai nustatomi siekiant didinti aplinkai žalingo elgesio išlaidas ir taip atgrasyti nuo tokio elgesio ir gerinti aplinkos apsaugą. Iš esmės aplinkosaugos mokesčiai turėtų atitikti bendras visuomenės išlaidas, todėl sumokėta mokesčių suma už išlakų vienetą turėtų būti tokia pati visoms išlakas išskiriančioms įmonėms. Nors sumažinant aplinkosaugos mokesčius arba nuo jų atleidžiant gali būti neigiamai paveiktas tas tikslas ([76]), toks metodas vis dėlto gali būti reikalingas tuo atveju, jeigu dėl aplinkosaugos mokesčio pagalbos gavėjai atsidurtų tokioje nepalankioje konkurencinėje padėtyje, kad nebūtų įmanoma apskritai įvesti tokio mokesčio.

(168) Iš tiesų, didesnis bendras aplinkosaugos mokesčių lygis gali būti sumažintas nustatant palankesnę mokesčių tvarką tam tikroms įmonėms. Taigi, sumažinant aplinkosaugos mokesčius arba nuo jų atleidžiant ([77]), įskaitant mokesčių grąžinimą, galima bent netiesiogiai padėti gerinti aplinkos apsaugą. Tačiau neturėtų būti sumenkintas bendras aplinkosaugos mokesčio tikslas – atgrasyti nuo aplinkai žalingo elgesio. Mokesčių lengvatos turėtų būti būtinos ir pagrįstos objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais ir atitinkamos įmonės turėtų prisidėti prie aplinkos apsaugos gerinimo. Tai galima padaryti teikiant kompensaciją mokesčių grąžinimo forma, pagal kurią įmonėms nėra atleidžiamos nuo mokesčio, tačiau gauna fiksuotą metinę kompensaciją už numatomą mokėtinos mokesčio sumos padidėjimą.

(169) Komisija patvirtins pagalbos schemas daugiausiai 10 metų laikotarpiui, kuriam pasibaigus valstybė narė, pakartotinai įvertinusi atitinkamos pagalbos priemonės tinkamumą, gali vėl apie ją pranešti.

(170) Komisija laikys, kad mokesčių lengvatomis netrukdoma siekti bendrojo tikslo ir bent netiesiogiai padedama gerinti aplinkos apsaugą, jeigu valstybė narė įrodo, kad i) lengvatos yra skirtos įmonėms, kurioms didesni mokesčiai turi didžiausią poveikį, ir ii) paprastai taikomas didesnis mokesčio tarifas nei tas, kuris būtų taikomas be atleidimo.

(171) Šiuo tikslu Komisija įvertins valstybių narių pateiktą informaciją. Tokia informacija turėtų apimti, viena vertus, tam tikrą (-us) sektorių (-ius) arba pagalbos gavėjų kategorijas, kurioms taikomas atleidimas arba sumažinimas, ir, kita vertus, pagrindinių pagalbos gavėjų padėtį kiekviename susijusiame sektoriuje ir tai, kaip mokesčiai gali gerinti aplinkos apsaugą. Nuo mokesčių atleisti sektoriai turėtų būti aiškiai apibrėžti ir turėtų būti pateiktas didžiausių kiekvieno sektoriaus pagalbos gavėjų sąrašas (atsižvelgiant visų pirma į apyvartą, rinkos dalis ir mokesčio bazės dydį).

(172) Jeigu aplinkosaugos mokesčiai yra suvienodinti, Komisija gali vertinti pagalbos būtinumą ir proporcingumą supaprastinta tvarka. Pagal Direktyvą 2003/96/EB ([78]) (Energijos mokesčių direktyva arba EMD) Komisija gali taikyti supaprastintą metodą mokesčių lengvatoms, kuriomis laikomasi Sąjungos minimalaus apmokestinimo lygio. Visų kitų aplinkosaugos mokesčių atveju, reikia atlikti nuodugnų pagalbos būtinumo ir proporcingumo vertinimą.

1 atvejis. Suvienodinti aplinkosaugos mokesčiai

(173) Pagalbą mokesčių lengvatų forma Komisija laikys būtina ir proporcinga, jeigu i) pagalbos gavėjai moka bent Sąjungos minimalaus lygio mokestį, nustatytą atitinkamoje taikomoje direktyvoje, ii) jeigu pagalbos gavėjai atrenkami remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais ir iii) jeigu pagalba teikiama iš esmės tokiu pačiu būdu visiems konkurentams, veikiantiems tame pačiame sektoriuje, jei jų faktinė padėtis yra panaši.

([76]) Mokesčių lengvatomis dažnai pasinaudoja įmonės, darančios didžiausią žalą, kurią tais mokesčiais siekiama sumažinti.

([77]) Vienas iš būdų būtų skirti kompensaciją mokesčių kreditų forma; šiuo atveju įmonės nebūtų atleidžiamos nuo mokesčio, bet gautų už jį vienkartinę kompensaciją.

([78]) Tokie minimalūs apmokestinimo lygiai yra nustatyti Direktyvoje 2003/96/EB, pakeičiančioje Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003 10 31, p. 51).

(174) Valstybės narės gali teikti pagalbą sumažinto mokesčio tarifo forma arba fiksuotos metinės kompensacijos sumos (mokesčių grąžinimo) forma, arba derindamos abu būdus. Mokesčio susigrąžinimo metodo privalumas yra tas, kad įmonės tebegauna aplinkosaugos mokesčiais siunčiamą kainos signalą. Taikant šį metodą, grąžintina mokesčio suma turėtų būti apskaičiuojama remiantis istoriniais duomenimis, t. y. įmonės gamybos apimtimi ir suvartojimu arba tarša atitinkamais ataskaitiniais metais. Grąžinama mokesčio suma turi būti tokia, kad būtų laikomasi Sąjungos minimalios mokesčio sumos per ataskaitinius metus.

(175) Jeigu pagalbos gavėjai moka mažesnį nei Sąjungos minimalaus lygio mokestį, nustatytą atitinkamoje taikomoje direktyvoje, pagalba bus vertinama remiantis nesuvienodintiems aplinkosaugos mokesčiams taikomomis sąlygomis, kaip nustatyta 176–178 punktuose.

2 atvejis. Nesuvienodinti aplinkosaugos mokesčiai ir konkretūs suvienodintų mokesčių atvejai

(176) Visų nesuvienodintų aplinkosaugos mokesčių atveju ir suvienodintų mokesčių, kurie yra mažesni už Energijos mokesčių direktyvoje (EMD) nustatytus Sąjungos minimalius apmokestinimo lygius (žr. 172 punktą), atveju, norėdama įrodyti pagalbos būtinumą ir proporcingumą, valstybė narė turėtų aiškiai apibrėžti mokesčio lengvatos taikymo sritį. Tam valstybė narė turėtų pateikti informaciją, nurodytą 171 punkte. Valstybės narės gali nuspręsti teikti gavėjams pagalbą mokesčių grąžinimo forma (nurodyta 174 punkte). Taikant šį metodą pagalbos gavėjai tebegauna aplinkosaugos mokesčiais siunčiamą kainų signalą ir kartu apribojamas numatomas mokėtinos mokesčio sumos padidėjimas.

(177) Komisija laikys, kad pagalba yra būtina, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:

a) renkantis pagalbos gavėjus remiamasi objektyviais ir skaidriais kriterijais, o pagalba teikiama iš esmės tokiu pačiu būdu visiems konkurentams, veikiantiems tame pačiame sektoriuje, jei jų faktinė padėtis yra panaši;

b) netaikant aplinkosaugos mokesčio lengvatos labai padidėja gamybos sąnaudos, kurios skaičiuojamos kaip kiekvieno sektoriaus ar atskirų pagalbos gavėjų kategorijos bendrosios pridėtinės vertės dalis; taip pat

c) labai padidėjusių gamybos sąnaudų vartotojams neįmanoma perkelti taip, kad smarkiai nesumažėtų apyvarta;

(178) Komisija laikys, kad pagalba yra proporcinga, jeigu įvykdoma viena iš šių sąlygų:

a) pagalbos gavėjai sumoka bent 20 % nacionalinio aplinkosaugos mokesčio; arba

b) mokesčio lengvata taikoma tik jei valstybė narė ir pagalbos gavėjai arba pagalbos gavėjų asociacijos sudaro susitarimus, kuriais pagalbos gavėjai arba pagalbos gavėjų asociacijos įsipareigoja siekti aplinkos apsaugos tikslų, kurių poveikis yra toks pats kaip ir tuo atveju, jeigu pagalbos gavėjai sumokėtų bent 20 % nacionalinio mokesčio arba, 173 punkte numatytomis aplinkybėmis, jeigu būtų taikomas Sąjungos minimalaus apmokestinimo lygis. Tokie susitarimai arba įsipareigojimai gali būti susiję, be kita ko, su energijos vartojimo mažinimu, išlakų mažinimu arba bet kokia kita aplinkos apsaugos priemone. Tokie susitarimai turi atitikti visas šias sąlygas:

   i) dėl susitarimo turinio susitarta valstybės narės lygmeniu ir jame nustatyti tikslai ir jų pasiekimo terminai;

   ii) valstybė narė užtikrina nepriklausomą ([79]) laiku atliekamą stebėjimą, kaip vykdomi susitarimuose nustatyti įsipareigojimai; taip pat

   iii) susitarimai yra periodiškai peržiūrimi atsižvelgiant į technologijos bei kitokius pokyčius ir juose turi būti nustatytos veiksmingos sankcijos už įsipareigojimų nevykdymą.

(179) Jei anglies dioksido mokestis taikomas elektros energijos gamyboje naudojamiems energetikos produktams, jį turi sumokėti elektros energijos tiekėjas. Tokio anglies dioksido mokesčio struktūra gali būti tokia, kad šiuo mokesčiu būtų remiama (ir jis būtų tiesiogiai susijęs su) Sąjungos ATLPS leidimo kaina apmokestinant anglies dioksidą. Tačiau jei tos išlaidos perkeliamos elektros energijos vartotojams, elektros energijos kaina padidėja. Tuo atveju anglies dioksido mokesčio poveikis yra panašus į išlaidų, susijusių su ATLPS leidimais, perkėlimo ir įtraukimo į elektros energijos kainą (netiesioginių su išlakomis susijusių išlaidų) poveikį.

([79]) Šiuo atveju nesvarbu, ar stebėjimą atlieka viešasis ar privatusis subjektas.

(180) Todėl jeigu 179 punkte nurodyto mokesčio struktūra yra tokia, kad toks mokestis yra tiesiogiai susijęs su ES ATLPS leidimo kaina ir juo siekiama padidinti leidimo kainą, galima svarstyti galimybę teikti kompensaciją už tas didesnes netiesiogines išlaidas. Komisija laikys, kad priemonė yra suderinama su vidaus rinka tik jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:

a) pagalba teikiama tik ATLPS valstybės pagalbos gairių ([80]) II priede išvardytiems sektoriams ir pasektoriams, siekiant kompensuoti dėl mokesčio atsiradusias papildomas netiesiogines išlaidas;

b) pagalbos intensyvumas ir didžiausias pagalbos intensyvumas apskaičiuoti taip, kaip apibrėžta ATLPS valstybės pagalbos gairių 27–30 punktuose. ATLPS leidimo išankstinė kaina gali būti pakeista nacionalinio lygio mokesčiu; taip pat

c) pagalba teikiama kaip vienkartinė išmoka, kuri pagalbos gavėjui gali būti išmokama tais metais, kuriais patiriamos išlaidos, arba kitais metais. Jeigu pagalba išmokama tais metais, kuriais patiriamos išlaidos, turi būti sukurtas *ex post* stebėsenos mechanizmas, kuriuo užtikrinama, kad visos pagalbos permokos būtų grąžintos iki kitų metų liepos 1 d.

3.7.2. *Pagalba paramos, teikiamos atsinaujinančių išteklių energetikai, finansavimo lengvatų forma* ([81])

(181) Finansuojant paramą atsinaujinančių išteklių energetikai iš mokesčių nešalinamas neigiamas poveikis išorei, todėl tiesioginio poveikio aplinkai nėra. Todėl tie mokesčiai iš esmės skiriasi nuo 167 punkte nurodytų netiesioginių elektros energijos mokesčių, net jeigu dėl jų taip pat gali padidėti elektros energijos kainos. Elektros energijos išlaidos gali būti didinamos tiesiogiai, kai elektros energijos vartotojams nustatomas konkretus mokestis, kuris pridedamas prie elektros energijos kainos, arba netiesiogiai, kai dėl įpareigojimo pirkti atsinaujinančiąją energiją elektros energijos tiekėjai patiria papildomų išlaidų, kurias paskui perkelia savo klientams, t. y. elektros energijos vartotojams. Tipinis pavyzdys būtų elektros energijos tiekėjų įpareigojimas pagal ekologinius sertifikatus pirkti tam tikrą procentinę dalį atsinaujinančiosios energijos, už kurią tiekėjui nėra kompensuojama.

(182) Iš esmės tuo atveju, kai paramos atsinaujinančiajai energetikai finansavimo išlaidos yra susigrąžinamos iš energijos vartotojų, jas reikėtų susigrąžinti taip, kad nebūtų diskriminuojami vieni ar kiti vartotojai. Tačiau tam tikras tikslinis šių išlaidų sumažinimas gali būti reikalingas siekiant užtikrinti pakankamą paramos atsinaujinančių išteklių energetikai finansavimo bazę ir padėti pasiekti ES lygmeniu nustatytus atsinaujinančiosios energijos planinius rodiklius ([82]). Kita vertus, siekiant, kad įmonės, kurių paramos atsinaujinančių išteklių energetikai finansavimo išlaidos yra itin didelės, neatsidurtų nepalankioje konkurencinėje padėtyje, valstybės narės gali norėti iš dalies kompensuoti šias papildomas išlaidas. Be tokios kompensacijos paramos atsinaujinančių išteklių energetikai finansavimas gali būti netvarus ir visuomenės pritarimas plataus užmojo atsinaujinančių išteklių energetikos paramos priemonių nustatymui gali būti menkas. Tačiau, jeigu tokia kompensacija yra per didelė arba skiriama per dideliam elektros energijos vartotojų skaičiui, gali kilti grėsmė bendram paramos atsinaujinančių išteklių energetikos finansavimui, gali sumažėti visuomenės pritarimas atsinaujinančių išteklių energetikos paramai ir konkurencijos ir prekybos iškraipymai gali būti itin dideli.

(183) Vertindama valstybės pagalbą, kuria kompensuojamas paramos, teikiamos atsinaujinančių išteklių energetikai, finansavimas, Komisija taikys tik šiame skirsnyje ir 3.2.7 skirsnyje nustatytas sąlygas.

([80]) OL C 158, 2012 6 5, p. 4.

([81]) Vidaus rinkos teisės aktuose (2009 m. liepos 13 d. Direktyvoje 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančioje Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, 2009 8 14, p. 55), 2009 m. liepos 13 d. Reglamente (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinančiame Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003 (OL L 211, 2009 8 14, p. 15) ir vėlesniuose tinklo kodeksuose bei gairėse) nenumatyta teisė į vartotojų, kuriems taikoma ta pati tarifų tvarka, kryžminį subsidijavimą.

([82]) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją nustatyti visoms valstybėms taikomi privalomi atsinaujinančių išteklių planiniai rodikliai. Atsinaujinančių išteklių elektros energijos planiniai rodikliai, kurių valstybės narės turėjo siekti, buvo nustatyti dar 2001 m. rugsėjo 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2001/77/EB dėl elektros, pagamintos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, skatinimo elektros energijos vidaus rinkoje.

(184) Siekdamos užtikrinti, kad teikiant pagalbą siekiama palengvinti paramos atsinaujinančių išteklių energetikai finansavimą, valstybės narės turės įrodyti, kad papildomas išlaidas, dėl kurių padidėja elektros energijos kainos, pagalbos gavėjai patiria tik dėl paramos atsinaujinančių išteklių energetikai. Papildomos išlaidos negali viršyti paramos, teikiamos atsinaujinančių išteklių energetikai, finansavimo ([83]).

(185) Pagalba turėtų būti teikiama tik tiems sektoriams, kuriuose dėl paramos atsinaujinančių išteklių energetikai finansavimo išlaidų, priklausančių nuo elektros energijos vartojimo intensyvumo ir dalyvavimo tarptautinėje prekyboje, kyla rizika konkurencinei padėčiai. Atitinkamai pagalba gali būti teikiama tik jeigu įmonė priskiriama 3 priede išvardytiems sektoriams ([84]). Šis sąrašas turi būti naudojamas tik tinkamumui gauti šios konkrečios formos kompensaciją nustatyti.

(186) Be to, siekiant atsižvelgti į tai, kad tam tikruose sektoriuose elektros energijos vartojimo intensyvumas gali būti nevienodas, valstybė narė į nacionalinę schemą, pagal kurią teikiamos su paramos atsinaujinančių išteklių energetikai išlaidomis susijusios lengvatos, gali įtraukti įmonę, jeigu tos įmonės elektros energijos vartojimo intensyvumas yra bent 20 % ([85]) ir ji priklauso sektoriui, kurio ES lygmens prekybos intensyvumas yra bent 4 %, net jei ta įmonė nepriklauso nė vienam iš 3 priede išvardytų sektorių ([86]). Įmonės elektros energijos vartojimo intensyvumui apskaičiuoti naudojami standartiniai atitinkamo sektoriaus elektros energijos vartojimo efektyvumo lyginamieji rodikliai, jei jie yra.

(187) Tinkamuose finansuoti sektoriuose valstybės narės turi užtikrinti, kad pagalbos gavėjai būtų atrenkami remiantis objektyviais, nediskriminaciniais ir skaidriais kriterijais, o pagalba teikiama iš esmės tokiu pačiu būdu visiems tame pačiame sektoriuje veikiantiems konkurentams, jeigu jų faktinė padėtis yra panaši.

(188) Komisija laikys, kad pagalba yra proporcinga, jeigu pagalbos gavėjai moka bent 15 % papildomų išlaidų netaikant lengvatos.

(189) Tačiau dėl pastaraisiais metais smarkiai padidėjusių papildomų atsinaujinančiosios energijos mokesčių įmonėms, kurių šio mokesčio našta yra itin didelė, 15 % viso atsinaujinančiosios energijos papildomo mokesčio sudarantis nuosavas įnašas gali būti per didelis. Todėl prireikus valstybės narės gali dar labiau apriboti įmonės lygmeniu mokamą pagalbos atsinaujinančių išteklių energetikai finansavimo išlaidų sumą iki 4 % atitinkamos įmonės bendrosios pridėtinės vertės ([87]). Įmonėms, kurių elektros energijos vartojimo intensyvumas yra bent 20 %, valstybės narės gali bendrą mokėtiną sumą apriboti iki 0,5 % atitinkamos įmonės bendrosios pridėtinės vertės.

(190) Jei valstybės narės nusprendžia priimti atitinkamai 4 % ir 0,5 % bendrosios pridėtinės vertės apribojimus, jie turi būti taikomi visoms tinkamoms finansuoti įmonėms.

(191) Valstybės narės gali imtis priemonių užtikrinti, kad taikant šį skirsnį naudojami bendrosios pridėtinės vertės duomenys apimtų visas atitinkamas darbo sąnaudas.

([83]) Tiesioginis būdas įrodyti šį priežastinį ryšį yra nurodyti prie elektros energijos kainos pridedamą mokestį ar rinkliavą, skirtą atsinaujinančių išteklių energetikai finansuoti. Netiesioginis būdas įrodyti papildomas išlaidas būtų apskaičiuoti dėl ekologinių sertifikatų padidėjusių grynųjų išlaidų poveikį elektros energijos tiekėjams ir poveikį elektros energijos kainai, darant prielaidą, kad padidėjusias grynąsias išlaidas tiekėjas perkelia vartotojams.

([84]) Komisija mano, kad tokia rizika kyla sektoriuose, kurių ES lygmens prekybos intensyvumas yra 10 %, o ES lygmens sektoriaus elektros energijos vartojimo intensyvumas siekia 10 %. Be to, panaši rizika kyla sektoriuose, kuriuose prekybos intensyvumas yra mažesnis, bet ne mažesnis kaip 4 %, ir kurių elektros energijos vartojimo intensyvumas yra gerokai didesnis – bent 20 %, arba kurie yra ekonomiškai panašūs (pvz., atsižvelgiant į pakeičiamumą). Tokia pati rizika kyla ir tuose sektoriuose, kurių elektros energijos vartojimo intensyvumas yra šiek tiek mažesnis, bet ne mažesnis kaip 7 %, ir kurių prekybos intensyvumas yra labai didelis – bent 80 %. Tinkamų finansuoti sektorių sąrašas parengtas remiantis tuo pagrindu. Galiausiai, dėl ekonominio panašumo į išvardytus sektorius, taip pat dėl to, kad jie gamina pakaitinius produktus, įtraukti ir šie sektoriai: plieno, lengvųjų metalų ir spalvotųjų metalų liejinių gamyba, remiantis pakeičiamumu geležies liejinių gamyba; išrūšiuotų medžiagų atgavimas, remiantis pakeičiamumu į sąrašą įtrauktais pirminiais produktais.

([85]) Išsamesnė informacija apie tai, kaip reikėtų apskaičiuoti įmonės elektros energijos vartojimo intensyvumą, pateikta 4 priede.

([86]) Šis kriterijus gali būti taikomas ir paslaugų sektoriaus įmonėms.

([87]) Išsamesnė informacija apie tai, kaip reikėtų apskaičiuoti įmonės bendrąją pridėtinę vertę, pateikta 4 priede.

(192) Valstybės narės gali teikti pagalbą mokesčių lengvatų forma arba fiksuotos metinės kompensacijos sumos (mokesčių grąžinimo) forma, arba derindamos abu būdus ([88]). Jeigu pagalba teikiama mokesčių sumažinimo forma, turi būti sukurtas *ex post* stebėsenos mechanizmas, kuriuo užtikrinama, kad visos pagalbos permokos būtų grąžintos iki kitų metų liepos 1 d. Jeigu pagalba teikiama fiksuotos metinės kompensacijos sumos forma, ji turi būti skaičiuojama remiantis istoriniais duomenimis, t. y. elektros energijos suvartojimu ir bendrąja pridėtine verte atitinkamais ataskaitiniais metais. Kompensacijos suma neviršija pagalbos sumos, kurią įmonė gautų ataskaitiniais metais taikant šiame skirsnyje nustatytus parametrus.

3.7.3. *Pagalbos, teikiamos siekiant sumažinti su paramos atsinaujinančių išteklių energetikai finansavimu susijusią naštą, pereinamojo laikotarpio taisyklės*

(193) Valstybės narės turi pradėti taikyti 3.7.2 skirsnyje nustatytus tinkamumo ir proporcingumo kriterijus ne vėliau kaip 2019 m. sausio 1 d. Pagalba, teikiama laikotarpiu iki tos dienos, bus laikoma suderinama, jeigu ji tenkina tuos pačius kriterijus.

(194) Be to, Komisija mano, kad už metus iki 2019 m. visa pagalba, teikiama siekiant sumažinti su paramos atsinaujinančių išteklių elektros energetikai finansavimu susijusią naštą, gali būti skelbiama suderinama su vidaus rinka, jeigu ji atitinka reguliavimo planą.

(195) Kad nebūtų sutrikdytos atskiros įmonės, tokiame reguliavimo plane numatoma laipsniškai sureguliuoti pagalbos dydžius, nustatomus taikant 3.7.2 skirsnyje nustatytus tinkamumo ir proporcingumo kriterijus.

(196) Jeigu pagalba buvo teikiama už laikotarpį iki šių gairių taikymo pradžios, plane taip pat numatoma laipsniškai taikyti kriterijus tam laikotarpiui.

(197) Jeigu pagalba naštos, susijusios su paramos atsinaujinančių išteklių elektros energetikai finansavimu, sumažinimo arba atleidimo nuo jos forma prieš šių gairių taikymo pradžios datą buvo teikiama įmonėms, kurios nėra tinkamos finansuoti pagal 3.7.2 skirsnį, tokia pagalba gali būti skelbiama suderinama, jeigu reguliavimo plane numatyta laipsniškai ne vėliau kaip 2019 m. sausio 1 d. nustatyti minimalų nuosavą įnašą, kuris sudaro 20 % papildomų papildomo mokesčio išlaidų netaikant lengvatos.

(198) Reguliavimo plane atsižvelgiama į visus reikšmingus su atsinaujinančių energijos išteklių politika susijusius ekonominius veiksnius.

(199) Reguliavimo planą tvirtina Komisija.

(200) Apie reguliavimo planą pranešama Komisijai per 12 mėnesių nuo šių gairių taikymo pradžios datos.

3.8. **Pagalba energetikos infrastruktūrai**

(201) Moderni energetikos infrastruktūra yra labai svarbi integruotos energijos rinkos, būtinos Sąjungos energetiniam saugumui užtikrinti, dalis ir suteikia Sąjungai galimybę siekti platesnių klimato ir energetikos tikslų. Komisija įvertino, kad investicijų į europinės svarbos energetikos infrastruktūrą poreikis iki 2020 m. yra maždaug 200 mlrd. EUR ([89]). Tas vertinimas buvo pagrįstas infrastruktūros, kurios reikia, kad Sąjunga galėtų pasiekti bendruosius politikos tikslus: baigti kurti energijos vidaus rinką, užtikrinti tiekimo saugumą ir sudaryti sąlygas integruoti atsinaujinančius energijos išteklius, vertinimu. Jeigu rinkos dalyviai negali sukurti būtinosios infrastruktūros, valstybės pagalba gali būti būtina siekiant pašalinti rinkos nepakankamumą ir užtikrinti, kad būtų patenkinti svarbiausi Sąjungos infrastruktūros poreikiai. Tai visų pirma taikoma tarpvalstybinės reikšmės arba regioninę sanglaudą stiprinantiems infrastruktūros projektams. Pagalba energetikos infrastruktūrai iš esmės turėtų būti investicinė pagalba, įskaitant modernizavimą ir atnaujinimą.

([88]) Fiksuotų metinių kompensacijų (mokesčių grąžinimo) taikymo privalumas yra tas, kad lengvatą gaunančios įmonės turi padengti tokį patį elektros energijos ribinių sąnaudų padidėjimą (t. y. elektros energijos išlaidos už kiekvieną papildomai suvartotą MWh padidėja tiek pat), todėl apribojami galimi konkurencijos iškraipymai sektoriuje.

([89]) Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Investavimo į energetikos infrastruktūrą poreikis ir finansavimo reikalavimai“, 2011 6 6, SEC(2011) 755, p. 2.

3.8.1. *Bendros svarbos tikslas*

(202) Be energetikos infrastruktūros energijos rinka negali veikti. Todėl teikiant pagalbą energetikos infrastruktūrai stiprinama energijos vidaus rinka. Ja didinamas sistemos stabilumas, elektros energijos gamybos pakankamumas, skirtingų energijos išteklių integracija ir energijos tiekimas nepakankamai išplėtotuose tinkluose. Todėl Komisija mano, kad pagalba energetikos infrastruktūrai yra naudinga vidaus rinkai ir padeda siekti bendros svarbos tikslo.

3.8.2. *Valstybės intervencijos poreikis*

(203) Investicijoms į energetikos infrastruktūrą dažnai būdingas rinkos nepakankamumas. Rinkos nepakankamumas, kuris gali atsirasti energetikos infrastruktūros srityje, yra susijęs su koordinavimo problemomis. Skirtingi investuotojų interesai ir netikrumas dėl bendradarbiavimo padarinių ir poveikio tinklui gali apsunkinti projekto plėtrą ar veiksmingą jo rengimą. Energetikos infrastruktūra taip pat gali turėti didelį teigiamą poveikį išorei, tačiau infrastruktūros išlaidos ir nauda gali būti asimetriškai paskirstytos skirtingiems rinkos dalyviams ir valstybėms narėms.

(204) Siekiant išspręsti 203 punkte nurodytas rinkos nepakankamumo problemas, energetikos infrastruktūrai paprastai taikomas tarifų bei prieigos reguliavimas ir atsiejimo reikalavimai, nustatyti energijos vidaus rinkos teisės aktuose ([90]).

(205) Finansavimo požiūriu valstybės pagalbos teikimas yra kitas būdas išspręsti rinkos nepakankamumo problemą, netaikant privalomų naudotojo tarifų. Todėl norint įrodyti, kad reikalinga valstybės pagalba energetikos infrastruktūros srityje, taikomi 206 ir 207 punktuose aprašyti principai.

(206) Komisija mano, kad, kiek tai susiję su bendro intereso projektais, apibrėžtais Reglamente Nr. 347/2013 ([91]), pažangiaisiais elektros energijos tinklais ir investicijomis į infrastruktūrą remiamose vietovėse, rinkos nepakankamumas teigiamo poveikio išorei ir koordinavimo problemų požiūriu yra toks, kad tarifinio finansavimo gali nepakakti ir valstybės pagalba gali būti teikiama.

(207) Energetikos infrastruktūros projektų, kuriems taikomas 206 punktas ir kuriems iš dalies ar visiškai netaikomi energijos vidaus rinkos teisės aktai, atveju, taip pat projektų, kuriems 206 punktas netaikomas, atveju Komisija valstybės pagalbos poreikį vertins kiekvienu atveju atskirai. Savo vertinime ji apsvarstys šiuos veiksnius: i) ar dėl rinkos nepakankamumo neoptimaliai teikiama būtina infrastruktūra, ii) ar infrastruktūra gali naudotis trečiosios šalys, ar jai taikomas tarifinis reguliavimas ir iii) ar projektas padeda didinti Sąjungos energijos tiekimo saugumą.

(208) Komisija daro prielaidą, kad naftos infrastruktūros projektams valstybės pagalba nėra būtina. Tačiau valstybės narės gali teikti valstybės pagalbą tinkamai pagrįstomis išimtinėmis aplinkybėmis.

([90]) Vidau rinkos reguliavimo taisyklės energetikos srityje visų pirma apima 2009 m. liepos 13 d. Direktyvą 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (OL L 211, 2009 8 14, p. 55); 2009 m. liepos 13 d. Direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (OL L 211, 2009 8 14, p. 94); 2009 m. liepos 13 d. Reglamentą (EB) Nr. 713/2009, įsteigiantį Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą; 2009 m. liepos 13 d. Reglamentą (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų (OL L 211, 2009 8 14, p. 15) ir 2009 m. liepos 13 d. Reglamentą (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų (OL L 211, 2009 8 14, p. 36).

([91]) Reglamentas (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių.

3.8.3. *Tinkamumas*

(209) Komisija mano, kad tarifai ([92]) yra tinkama pirminė energetikos infrastruktūros finansavimo priemonė. Tačiau bendro intereso projektų, pažangiųjų elektros energijos tinklų ir investicijų į infrastruktūrą remiamose vietovėse atveju valstybės pagalba gali būti laikoma tinkama priemone tai infrastruktūrai iš dalies ar visiškai finansuoti. Tokiais atvejais dėl rinkos nepakankamumo dažnai yra neįmanoma visiškai laikytis principo „naudotojas moka“, kuriuo yra grindžiamas tarifinis reguliavimas, pvz., dėl to, kad norint finansuoti investicijas į naują infrastruktūrą tarifai padidėtų taip smarkiai, kad investicijos būtų apskritai atsisakyta arba potencialūs klientai infrastruktūra nesinaudotų.

3.8.4. *Skatinamasis poveikis*

(210) Pagalbos skatinamasis poveikis bus vertinamas remiantis 3.2.4 skirsnyje nustatytomis sąlygomis.

3.8.5. *Proporcingumas*

(211) Pagalbos dydis turi būti apribotas iki minimumo, būtino reikiamam infrastruktūros tikslui pasiekti. Pagalbos infrastruktūrai atveju daroma prielaida, kad priešingos padėties scenarijus atitinka padėtį, kuri būtų, jei projektas nebūtų įgyvendinamas. Todėl tinkamos finansuoti išlaidos yra finansavimo trūkumo suma.

(212) Pagalbos infrastruktūrai priemonių pagalbos intensyvumas neturėtų viršyti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

(213) Komisija reikalaus, kad valstybės narės aiškiai ir atskirai nurodytų bet kokią kitą pagalbos priemonę, kuri gali turėti poveikio pagalbos infrastruktūrai priemonėms.

3.8.6. *Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas*

(214) Atsižvelgdama į energijos vidaus rinkos teisės aktuose nustatytus galiojančius reikalavimus, kuriais siekiama stiprinti konkurenciją, Komisija laikys, kad pagalba energetikos infrastruktūrai, kuriai taikomos vidaus rinkos taisyklės, neturi nederamo iškraipomojo poveikio.

(215) Infrastruktūros, kuriai iš dalies ar visiškai netaikomi energijos vidaus rinkos teisės aktai, ir požeminių dujų saugyklų atveju Komisija kiekvienu atveju atskirai įvertins galimą konkurencijos iškraipymą, atsižvelgdama visų pirma į trečiųjų šalių galimybes naudotis remiama infrastruktūra, galimybes naudotis alternatyvia infrastruktūra ir pagalbos gavėjo rinkos dalį.

3.9. **Pagalba elektros energijos gamybos pakankamumui užtikrinti**

(216) Kadangi atsinaujinančių energijos išteklių dalis vis didėja, daugelyje valstybių narių elektros energijos gamyba keičiasi: pereinama nuo santykinai stabilaus ir nuolatinio tiekimo sistemos prie įvairesnio ir mažesnio masto nepastovių išteklių tiekimo sistemos. Dėl pokyčio kyla naujas uždavinys – užtikrinti elektros energijos gamybos pakankamumą.

(217) Be to, dėl rinkos ir reguliavimo nepakankamumo gali būti nepakankamai investuojama į elektros energijos gamybos pajėgumus; taip gali atsitikti, pavyzdžiui, tuo atveju, kai didmeninės kainos yra apribotos ir elektros energijos rinka nesuteikia pakankamai paskatų investuoti.

(218) Todėl kai kurios valstybės narės svarsto galimybę nustatyti priemones elektros energijos gamybos pakankamumui užtikrinti, kuriomis paprastai teikiama parama gamintojams vien už tai, kad jie turi gamybos pajėgumų ([93]).

([92]) Komisijos direktyvose 2009/72/EB ir 2009/73/EB įtvirtintoje reglamentavimo sistemoje nurodyti argumentai ir principai, kuriais vadovaujantis reguliuojami prieigos ir naudojimo tarifai, kuriuos taiko perdavimo ir paskirstymo sistemos operatoriai, kad finansuotų investicijas į tokią infrastruktūrą ir jos techninę priežiūrą.

([93]) Elektros energijos gamybos pakankamumo klausimą Komisija konkrečiai sprendžia 2013 m. lapkričio 5 d. Komunikate „Elektros energijos vidaus rinkos kūrimas ir geriausių viešojo įsikišimo rezultatų užtikrinimas“ (C(2013) 7243 final) ir susijusiame 2013 m. lapkričio 5 d. tarnybų darbiniame dokumente „Generation Adequacy in the internal electricity market - guidance on public interventions“ („Gamybos pakankamumas elektros energijos vidaus rinkoje. Viešojo įsikišimo gairės“) (SWD(2013) 438 *final*).

3.9.1. *Bendros svarbos tikslas*

(219) Elektros energijos gamybos pakankamumo priemonės gali būti rengiamos įvairiai, kaip investicinė pagalba ir veiklos pagalba (iš esmės atlyginant už įsipareigojimą užtikrinti elektros energijos tiekimo pajėgumą), ir jomis gali būti siekiama įvairių tikslų. Jomis, pvz., gali būti siekiama spręsti trumpalaikes problemas, kylančias dėl to, kad trūksta lankstaus gamybos pajėgumo reaguoti į staigius nepastovios vėjo ir saulės energijos gamybos svyravimus, arba nustatomas planinis elektros energijos gamybos pakankamumo rodiklis, kurį valstybės narės nori užtikrinti, kad ir kokie bebūtų trumpalaikiai sumetimai.

(220) Pagalba elektros energijos gamybos pakankamumui užtikrinti gali trukdyti siekti tikslo laipsniškai nutraukti aplinkosaugos požiūriu žalingas subsidijas, be kita ko, iškastiniam kurui. Todėl valstybės narės visų pirma turėtų svarstyti alternatyvius būdus užtikrinti elektros energijos gamybos pakankamumą, kurie neturi neigiamo poveikio tikslui laipsniškai nutraukti aplinkosaugos ar ekonomikos požiūriu žalingas subsidijas, pvz., supaprastinti paklausos valdymą ir didinti jungčių pajėgumus.

(221) Priemonės tikslas turėtų būti aiškiai apibrėžtas, be kita ko, turi būti nurodyta, kada ir kur gali kilti elektros energijos gamybos pakankamumo problema. Elektros energijos gamybos pakankamumo problema turėtų būti nustatyta atsižvelgiant į gamybos pakankamumo analizę, kurią reguliariai atlieka Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklas, remdamasis energijos vidaus rinkos teisės aktais ([94]).

3.9.2. *Valstybės intervencijos poreikis*

(222) Elektros energijos gamybos pakankamumo problemą ir atitinkamai poreikį teikti valstybės pagalbą gamybos pakankamumui užtikrinti reikėtų tinkamai išanalizuoti ir kiekybiškai įvertinti, pvz., atsižvelgiant į pikinės apkrovos ir sezoninio pajėgumo trūkumą ar pikinį poreikį tuo atveju, jei trumpalaikės didmeninės rinkos pasiūla nepatenkintų paklausos. Reikėtų apibūdinti priemonės kiekybinio vertinimo vienetą ir nurodyti skaičiavimo metodą.

(223) Valstybės narės turėtų aiškiai nurodyti priežastis, kodėl be intervencijos rinkoje nebus pakankamo pajėgumo, atsižvelgdamos į naujausius rinkos ir technologijos pokyčius ([95]).

(224) Atlikdama vertinimą Komisija prireikus atsižvelgs, be kita ko, į šią valstybės narės pateiktą informaciją:

a) nepastovios elektros energijos gamybos poveikio vertinimą, įskaitant elektros energiją, tiekiamą iš gretimų sistemų;

b) vartotojų dalyvavimo poveikio vertinimą, įskaitant priemonių paklausos valdymui skatinti aprašą ([96]);

c) faktinių ir galimų jungčių vertinimą, įskaitant vykdomų ir planuojamų projektų aprašą;

d) kitų aspektų, kurie gali sukelti ar paaštrinti elektros energijos gamybos pakankamumo problemą, pvz., reguliavimo ar rinkos nepakankamumo (pvz., dėl didmeninių kainų viršutinių ribų), vertinimą.

3.9.3. *Tinkamumas*

(225) Teikiant pagalbą turėtų būti atlyginama tik už elektros energijos gamintojo turimą pajėgumą, t. y. už įsipareigojimą užtikrinti elektros energijos tiekimą, ir gauti už tai atitinkamą kompensaciją, pvz., nustatant atlygį už kiekvieną turimo pajėgumo MW. Pagalba neturėtų apimti atlygio už parduotą elektros energiją, t. y. atlygio už kiekvieną parduotą MWh.

([94]) 2009 m. liepos 13 d. Reglamentas (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų (OL L 211, 2009 8 14, p. 15), visų pirma jo 8 straipsnis dėl Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklo užduočių. Tinkamu pagrindu visų pirma gali būti Europos perdavimo sistemos operatorių asociacijos – Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklo (ENTSO-E) – parengta ES lygio elektros energijos gamybos pakankamumo vertinimo metodika.

([95]) Tokie pokyčiai gali apimti, pvz., rinkų susiejimo, dienos rinkos, balansavimo rinkos bei papildomų paslaugų rinkos ir su elektros energijos saugyklomis susijusius pokyčius.

([96]) Komisija taip pat atsižvelgs į planus, susijusius su pažangiųjų skaitiklių diegimu pagal Direktyvos 2009/72/EB I priedą, ir į Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje nustatytus reikalavimus.

(226) Priemone turėtų būti atvira ir ja turėtų būti tinkamai skatinami tiek esami, tiek būsimi gamintojai ir operatoriai, naudojantys pakaitines technologijas, pvz., reagavimo į paklausą ar saugojimo priemones. Todėl pagalba turėtų būti teikiama taikant tokį mechanizmą, kuris atsižvelgiant į laikotarpį, per kurį skirtingas technologijas naudojantys nauji gamintojai gali įvykdyti naujas investicijas, leistų nustatyti skirtingus įgyvendinimo terminus. Priemone taip pat turėtų būti atsižvelgiama į tai, ar jungties pajėgumu būtų galima pašalinti galimas elektros energijos gamybos pakankamumo problemas.

3.9.4. *Skatinamasis poveikis*

(227) Pagalbos skatinamasis poveikis bus vertinamas remiantis šių gairių 3.2.4 skirsnyje nustatytomis sąlygomis.

3.9.5. *Proporcingumas*

(228) Bendra pagalbos suma turėtų būti skaičiuojama taip, kad pagalbos gavėjai gautų tokią grąžą, kuri gali būti laikoma pagrįsta.

(229) Įprastomis aplinkybėmis grąžos norma bus laikoma pagrįsta tuo atveju, kai rengiamas konkurencinis konkursas, pagrįstas aiškiais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais, kuriais veiksmingai siekiama nustatyto tikslo.

(230) Priemonėje turėtų būti numatyti mechanizmai, kuriais užtikrinama, kad nebūtų galima gauti nenumatyto pelno.

(231) Priemonė turėtų būti sudaryta siekiant užtikrinti, kad kaina už pajėgumą automatiškai sumažėtų iki nulio, kai pajėgumo pasiūlos lygis tampa pakankamas, kad patenkintų jo paklausą.

3.9.6. *Nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai vengimas*

(232) Priemonė turėtų būti parengta taip, kad ją būtų galima taikyti bet kokiam pajėgumui, kuriuo galima veiksmingai padėti spręsti elektros energijos gamybos pakankamumo problemą, visų pirma atsižvelgiant į šiuos veiksnius:

a) gamintojų, naudojančių skirtingas technologijas, ir operatorių, siūlančių lygiavertės techninės kokybės priemones, pvz., paklausos valdymo, jungčių ir saugojimo, dalyvavimą. Nedarant poveikio 228 punktui, dalyvavimo apribojimas gali būti pagrįstas tik remiantis nepakankama technine kokybe, būtina norint išspręsti elektros energijos gamybos pakankamumo problemą. Be to, elektros energijos gamybos pakankamumo priemonė turėtų būti atvira galimai paklausos ir pasiūlos sankaupai;

b) kitų valstybių narių operatorių dalyvavimą, kai toks dalyvavimas yra fiziškai įmanomas, visų pirma regiono mastu, t. y. kai pajėgumas fiziškai gali būti teikiamas priemonę įgyvendinančiai valstybei narei ir priemone nustatyti įpareigojimai gali būti įvykdyti ([97]);

c) pakankamą gamintojų dalyvavimą, kad būtų nustatyta konkurencinga kaina už pajėgumą;

d) neigiamo poveikio vidaus rinkai, pvz., dėl eksporto apribojimų, didmeninės kainos viršutinių ribų, pasiūlymų teikimo apribojimų ar kitų priemonių, kuriomis trikdomas rinkų susiejimo, įskaitant dienos ir balansavimo rinkas, veikimas, vengimą.

(233) Priemone:

a) neturėtų būti mažinamos paskatos investuoti į jungčių pajėgumus;

b) neturėtų būti trikdomas rinkų susiejimas, įskaitant balansavimo rinkas;

c) neturėtų būti pažeidžiami prieš priemonę priimti sprendimai dėl investicijų į gamybą arba operatorių sprendimai dėl balansavimo ar papildomų paslaugų rinkos;

d) neturėtų būti nederamai didinamas dominavimas rinkoje;

e) turėtų būti teikiama pirmenybė mažo anglies dioksido kiekio technologijas naudojantiems gamintojams lygiaverčių techninių ir ekonominių parametrų atveju.

([97]) Tuo atveju, jei priimamos bendros priemonės tarpvalstybiniam dalyvavimui tokiose schemose palengvinti, schemos turėtų būti patikslintos.

3.10. **Pagalba pagal prekybos leidimais schemas**

(234) Prekybos leidimais schemos gali būti taikomos siekiant sumažinti išmetamą teršalų kiekį, pvz., NO_x ([98]). Jomis gali būti teikiama valstybės pagalba, pavyzdžiui, kai valstybės narės išduoda leidimus mažesne nei rinkos kaina. Jeigu bendras valstybės narės išduotų leidimų skaičius yra mažesnis už bendruosius numatomus įmonių poreikius, bendrasis poveikis aplinkos apsaugai bus teigiamas. Jeigu atskiroms įmonėms išduoti leidimai netenkina bendrųjų numatomų įmonės poreikių, įmonė turi sumažinti savo taršą, taip prisidėdama prie aplinkos apsaugos gerinimo, arba įsigyti rinkoje papildomų leidimų, taip atlygindama už savo taršą.

(235) Prekybos leidimais schemos yra laikomos suderinamomis su vidaus rinka, jei įvykdomos visos šios sąlygos:

a) prekybos leidimais schemos turi būti parengtos taip, kad būtų siekiama didesnių aplinkos apsaugos tikslų, palyginti su siektinais tikslais pagal susijusioms įmonėms privalomus Sąjungos standartus;

b) leidimai turi būti paskirstomi skaidriai, remiantis objektyviais kriterijais ir kuo geresnės kokybės duomenų šaltiniais, o kiekvienai įmonei mažesne nei rinkos kaina išduodamų prekybos leidimų bendras skaičius negali viršyti numatomų jos poreikių, įvertintų remiantis padėtimi, kuri būtų, jei prekybos schemos nebūtų;

c) leidimų paskirstymo metodika negali būti palanki tam tikroms įmonėms arba tam tikriems sektoriams, išskyrus atvejus, kai tai pagrįsta schemos aplinkos apsaugos logika arba jeigu tokios taisyklės yra reikalingos darnai su kitomis aplinkos apsaugos politikos kryptimis užtikrinti;

d) nauji rinkos dalyviai iš esmės negali gauti leidimų palankesnėmis sąlygomis nei esamos tose pačiose rinkose veikiančios įmonės. Esamiems įrenginiams, palyginti su naujais dalyviais, skiriant daugiau leidimų neturėtų atsirasti nepagrįstų kliūčių patekti į rinką.

(236) Komisija su prekybos leidimais schema susijusios valstybės pagalbos būtinumą ir proporcingumą vertins remdamasi šiais kriterijais:

a) pagalbos gavėjai turi būti atrenkami remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais, o pagalba turi būti teikiama iš esmės tokiu pačiu būdu visiems tame pačiame sektoriuje veikiantiems konkurentams, jeigu jų faktinė padėtis yra panaši;

b) neįmanoma parduoti visų leidimų aukcione taip, kad labai nepadidėtų kiekvieno sektoriaus arba kiekvienos kategorijos pagalbos gavėjų gamybos sąnaudos;

c) labai padidėjusių gamybos sąnaudų vartotojams neįmanoma perkelti taip, kad smarkiai nesumažėtų apyvarta. Šis tyrimas gali būti atliekamas remiantis, be kitų veiksnių, atitinkamo sektoriaus produkto kainos elastingumo įverčiais. Siekiant įvertinti, ar išlaidų padidėjimo dėl prekybos leidimais schemos negalima perkelti vartotojams, gali būti remiamasi prarastos apyvartos, taip pat jos poveikio bendrovės pelningumui įverčiais;

d) sektoriuje veikiančios atskiros įmonės neturėtų turėti galimybės sumažinti išlakų lygio taip, kad už sertifikatus mokama kaina taptų priimtina. Tai, kad vartojimo sumažinti neįmanoma, gali būti įrodoma pateikiant geriausios technologijos Europos ekonominėje erdvėje (EEE) išlakų lygius ir juos naudojant kaip lyginamąjį rodiklį. Geriausią technologiją taikanti įmonė gali gauti tik tokį leidimą, kuris atitinka dėl prekybos leidimais schemos taikant geriausią technologiją atsiradusį gamybos sąnaudų padidėjimą, kurio neįmanoma perkelti vartotojams. Įmonei, kurios aplinkosauginis veiksmingumas prastesnis, teikiamas jos aplinkosauginiam veiksmingumui proporcingas mažesnės vertės leidimas.

3.11. **Pagalba įmonių perkėlimui**

(237) Investicinės pagalbos įmonių perkėlimui tikslas – suteikti individualias paskatas mažinti neigiamą poveikį išorei taršiausias įmones perkeliant į teritorijas, kuriose tokia tarša turėtų mažesnį žalingą poveikį, t. y. būtų patiriamos mažesnės išorės išlaidos. Todėl pagalba gali būti pateisinama, jeigu perkėlimas vykdomas dėl aplinkos apsaugos priežasčių, tačiau turėtų būti vengiama teikti pagalbą perkėlimui dėl bet kurių kitų priežasčių.

([98]) 2011 m. rugsėjo 8 d. Sprendimas *Europos Komisija prieš Nyderlandų Karalystę*, C-279/08 P, Rink. p. I-7671.

(238) Investicinė pagalba įmonių perkėlimui į naują vietą dėl aplinkos apsaugos priežasčių yra laikoma suderinama su vidaus rinka, jeigu įvykdomos 3.2.4 ir 3.2.7 skirsniuose nustatytos sąlygos ir visos šios sąlygos:

a) vieta turi būti keičiama aplinkos apsaugos arba prevencijos tikslais remiantis kompetentingos valdžios institucijos administraciniu arba teismo sprendimu arba įmonės ir kompetentingos valdžios institucijos susitarimu;

b) įmonė privalo laikytis pačių griežčiausių naujajame regione, į kurį ji perkeliama, taikomų aplinkos apsaugos standartų.

(239) Pagalbos gavėjas gali būti:

a) miesto teritorijoje arba specialioje saugomoje teritorijoje, priskirtoje pagal Direktyvą 92/43/EEB ([99]), įsikūrusi įmonė, teisėtai vykdanti veiklą (t. y. įmonė laikosi visų teisinių reikalavimų, įskaitant visus jai taikomus aplinkos apsaugos standartus), dėl kurios labai teršiama aplinka, ir dėl savo veiklos vietovės pobūdžio turinti persikelti į tinkamesnę teritoriją, arba

b) įmonė arba įrenginiai, kuriems taikoma Direktyva 2012/18/ES ([100]) (Seveso III direktyva).

(240) Siekdama nustatyti perkėlimo pagalbos tinkamų finansuoti išlaidų sumą, Komisija visų pirma atsižvelgs į:

a) į šią naudą:

   i) paliekamos gamyklos arba žemės pardavimo arba nuomos pajamas;

   ii) kompensaciją, mokamą ekspropriacijos atveju;

   iii) visas kitas pajamas, susijusias su gamyklos perkėlimu, ypač pajamas, gautas dėl su perkėlimu susijusio naudojamos technologijos patobulinimo, taip pat apskaitines pajamas, susijusias su geresniu gamyklos panaudojimu;

   iv) investicijas, susijusias su pajėgumo didinimu;

b) į šias išlaidas:

   i) išlaidas, susijusias su žemės pirkimu arba naujos gamyklos, kurios pajėgumas toks pats kaip paliekamos gamyklos, statyba ar pirkimu;

   ii) visas baudas įmonei už žemės arba pastatų nuomos sutarčių nutraukimą, jeigu į kitą vietą persikeliama vykdant administracinį arba teismo sprendimą.

(241) Pagalbos intensyvumas nurodytas 1 priede.

4. **VERTINIMAS**

(242) Siekdama toliau užtikrinti, kad konkurencijos iškraipymai būtų ribojami, Komisija gali reikalauti, kad tam tikros pagalbos schemos būtų įgyvendinamos ribotą laiką (paprastai ketverius metus ar trumpiau) ir vertinamos, kaip nurodyta 28 punkte. Vertinamos bus tos schemos, kurių iškraipomasis poveikis gali būti itin didelis, t. y. kuriomis gali būti labai apribota ar iškraipyta konkurencija, jei jų įgyvendinimas nebus laiku peržiūrėtas.

(243) Atsižvelgiant į tikslus ir siekiant išvengti neproporcingos naštos valstybėms narėms ir mažesniems pagalbos projektams, vertinamos tik tos pagalbos schemos, kurių pagalbos biudžetai yra dideli, kurios turi naujoviškų bruožų ar kuriomis numatomi dideli rinkų, technologijų ar reglamentavimo pokyčiai. Vertinimą turi atlikti nuo pagalbą teikiančios institucijos nepriklausantis ekspertas, remdamasis Komisijos nustatyta bendra metodika. Vertinimas turi būti paviešintas. Valstybė narė privalo kartu su pagalbos schema pranešti apie vertinimo plano projektą, kuris bus neatsiejama Komisijos atliekamo schemos vertinimo dalis.

([99]) 1992 m. gegužės 21 d. Direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7); Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2013/17/ES (OL L 158, 2013 6 10, p. 193).

([100]) 2012 m. liepos 4 d. Direktyva 2012/18/ES dėl didelių, su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus kontrolės, iš dalies keičianti ir vėliau panaikinanti Tarybos direktyvą 96/82/EB (OL L 197, 2010 7 24, p. 1).

(244) Pagalbos schemų, kurioms Bendrasis bendrosios išimties reglamentas netaikomas vien dėl jų didelio biudžeto, suderinamumą (bet ne vertinimo planą) Komisija vertins remdamasi tame reglamente, o ne šiose gairėse nustatytais kriterijais.

(245) Vertinimas turi būti pateiktas Komisijai laiku, kad ji galėtų įvertinti galimą pagalbos schemos galiojimo pratęsimą, ir visais atvejais – pasibaigus schemos galiojimui. Konkretus kiekvieno vertinimo mastas ir atlikimo būdai bus nustatyti sprendime dėl pagalbos schemos patvirtinimo. Rengiant vėlesnes pagalbos priemones, kurių tikslas panašus (įskaitant visus 244 punkte nurodytus schemų pakeitimus), turi būti atsižvelgiama į vertinimo rezultatus.

5. **TAIKYMAS**

(246) Šios gairės bus taikomos nuo 2014 m. liepos 1 d. ir pakeis 2008 m. balandžio 1 d. paskelbtas Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai gaires ([101]). Šios gairės bus taikomos iki 2020 m. gruodžio 31 d.

(247) Komisija taikys šias gaires visoms pagalbos priemonėms, apie kurias pranešta ir dėl kurių ji turi priimti sprendimą po to, kai jos pradedamos taikyti, net jeigu apie projektus Komisijai buvo pranešta iki tos dienos. Tačiau pagal patvirtintas pagalbos schemas teikiama individuali pagalba, apie kurią pranešama Komisijai vykdant pareigą atskirai pranešti apie tokią pagalbą, bus vertinama remiantis gairėmis, kurios taikomos patvirtintai pagalbos schemai, kuria remiantis individuali pagalba teikiama.

(248) Neteisėta pagalba aplinkos apsaugai arba energetikai bus vertinama pagal pagalbos suteikimo dieną galiojusias taisykles laikantis Komisijos pranešimo dėl taisyklių, taikomų vertinant neteisėtą valstybės pagalbą, nustatymo ([102]), išskyrus:

Neteisėta pagalba paramos, teikiamos atsinaujinančių išteklių energetikai, finansavimo lengvatų forma bus vertinama pagal 3.7.2 ir 3.7.3 skirsnių nuostatas.

Nuo 2011 m. sausio 1 d. 194 punkte nurodytame reguliavimo plane taip pat numatomas laipsniškas 3.7.2 skirsnio kriterijų ir 197 punkte nurodyto nuosavo įnašo taikymas. Iki šios datos Komisija mano, kad visa pagalba paramos, teikiamos atsinaujinančių išteklių energetikai, finansavimo lengvatų forma, gali būti skelbiama suderinama su vidaus rinka ([103]).

(249) Individuali pagalba, suteikta pagal neteisėtą pagalbos schemą, bus vertinama remiantis gairėmis, kurios taikomos neteisėtai pagalbos schemai individualios pagalbos suteikimo metu. Jeigu tokios individualios pagalbos gavėjas gavo valstybės narės patvirtinimą, kad jam pagal neteisėtą schemą bus teikiama veiklos pagalba atsinaujinančių išteklių energetikai ir kogeneracijai tam tikrą iš anksto nustatytą laikotarpį, tokia pagalba gali būti teikiama visą tą laikotarpį patvirtinimo gavimo metu galiojusiomis schemos sąlygomis, jeigu pagalba atitinka patvirtinimo gavimo metu galiojančias taisykles.

(250) Remdamasi Sutarties 108 straipsnio 1 dalimi, Komisija siūlo valstybėms narėms dėl atitinkamų esamų pagalbos aplinkos apsaugai ar energetikai schemų imtis šių tinkamų priemonių:

Valstybės narės, jei reikia, turėtų pakeisti tokias schemas, kad jos atitiktų šias gaires ne vėliau kaip 2016 m. sausio 1 d., išskyrus šiuos atvejus:

([101]) OL C 82, 2008 4 1, p. 1.

([102]) OL C 119, 2002 5 22, p. 22.

([103]) Komisija mano, kad tokia pagalba neturi neigiamo poveikio prekybos sąlygoms, kuris prieštarautų bendram interesui, dėl toliau nurodytų priežasčių. Iki 2010 m. gruodžio 5 d. valstybės narės turėjo priimti įstatymus, reglamentus ir administracines nuostatas, būtinas siekiant laikytis Atsinaujinančių išteklių energijos direktyvos, kurioje nustatomi teisiškai privalomi atsinaujinančiosios energijos vartojimo planiniai rodikliai. Kita vertus, bendrosios išlaidos elektros energijos gamybai iš atsinaujinančių išteklių remti iki 2010 m. buvo gana ribotos, taigi mokesčiai buvo santykinai nedideli. Todėl įmonėms skirtos pagalbos paramos, teikiamos atsinaujinančių išteklių energetikai, finansavimo lengvatų forma suma atskiriems pagalbos gavėjams tebebuvo nedidelė. Be to, 500,000 EUR vienai įmonei neviršijanti pagalba, suteikta nuo 2008 m. gruodžio mėn. iki 2010 m. gruodžio mėn., gali būti suderinama remiantis Komisijos komunikatu „Bendrijos laikinoji valstybės pagalbos priemonių sistema siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis“ (OL C 83, 2009 4 7, p. 1, su pakeitimais).

Jeigu reikia, esamos pagalbos schemos, kaip apibrėžta Tarybos reglamento Nr. 659/1999 ([104]) 1 straipsnio b dalyje, susijusios su veiklos pagalba atsinaujinančių išteklių energetikai ir kogeneracijai, turi būti suderintos su šiomis gairėmis tik tada, kai valstybės narės nori pratęsti esamų schemų galiojimą, turi iš naujo pranešti apie jas pasibaigus 10 metų laikotarpiui ar Komisijos sprendimo galiojimui arba jeigu nori jas pakeisti ([105]).

Jeigu pagalbos gavėjas gavo valstybės narės patvirtinimą, kad jam bus teikiama valstybės pagalba pagal tokią schemą tam tikrą iš anksto nustatytą laikotarpį, tokia pagalba gali būti teikiama visą tą laikotarpį patvirtinimo gavimo metu galiojusiomis schemos sąlygomis.

(251) Valstybės narės kviečiamos per du mėnesius nuo šių gairių paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* pareikšti aiškų besąlygišką pritarimą pasiūlytoms tinkamoms priemonėms. Nesulaukusi jokio atsakymo, Komisija manys, kad atitinkama valstybė narė nesutinka su pasiūlytomis priemonėmis.

6. **ATASKAITŲ TEIKIMAS IR STEBĖJIMAS**

(252) Pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 659/1999 ir Komisijos reglamentą (EB) Nr. 794/2004 ([106]) ir jų vėlesnius pakeitimus valstybės narės privalo Komisijai pateikti metines ataskaitas.

(253) Valstybės narės privalo užtikrinti, kad būtų saugomi išsamūs duomenys apie visas su pagalbos teikimu susijusias priemones. Į tokius duomenis turi būti įtraukta visa informacija, būtina nustatyti, ar įvykdytos sąlygos, susijusios su (jei taikoma) tinkamomis finansuoti išlaidomis ir didžiausiu leidžiamu pagalbos intensyvumu. Šie duomenys turi būti saugomi 10 metų nuo pagalbos suteikimo dienos ir pateikti Komisijai, jei ji to paprašo.

7. **PERSVARSTYMAS**

(254) Komisija gali nuspręsti bet kuriuo metu persvarstyti arba iš dalies pakeisti šias gaires, jei tai būtų reikalinga dėl priežasčių, susijusių su konkurencijos politika, arba siekiant atsižvelgti į kitas Sąjungos politikos sritis ir tarptautinius įsipareigojimus.

([104]) 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 659/1999, nustatantis išsamias EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, 1999 3 27, p. 1).

([105]) Pakeitimas – bet koks pakeitimas, apie kurį reikia pranešti pagal Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio c punktą.

([106]) 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinantis Reglamentą (EB) Nr. 659/1999 (OL L 140, 2004 4 30, p. 1).

1 PRIEDAS

Investicinės pagalbos intensyvumas kaip finansuoti tinkamų išlaidų dalis

1) Pagalbos aplinkos apsaugai priemonėms taikomas šis pagalbos intensyvumas:

	Mažoji įmonė	Vidutinė įmonė	Didelė įmonė
Pagalba įmonėms, taikančioms griežtesnius nei Sąjungos standartus arba gerinančioms aplinkos apsaugą, jeigu Sąjungos standartų nėra (pagalba naujoms transporto priemonėms įsigyti)	60 % 70 %, jeigu diegiamos ekologinės inovacijos, 100 %, jeigu vykdomas konkursas	50 % 60 %, jeigu diegiamos ekologinės inovacijos [100] %, jeigu vykdomas konkursas	40 % 50 %, jeigu diegiamos ekologinės inovacijos 100 %, jeigu vykdomas konkursas
Pagalba aplinkos apsaugos tyrimams atlikti	70 %	60 %	50 %
Pagalba, skirta iš anksto prisitaikyti prie būsimų Sąjungos standartų			
daugiau nei 3 metai	20 %	15 %	10 %
1–3 metai iki standartų įsigaliojimo	15 %	10 %	5 %
Pagalba atliekų tvarkymui	55 %	45 %	35 %
Pagalba atsinaujinančių išteklių energetikai Pagalba kogeneracijos įrenginiams	65 %, 100 %, jeigu vykdomas konkursas	55 %, 100 %, jeigu vykdomas konkursas	45 %, 100 %, jeigu vykdomas konkursas
Pagalba energijos vartojimo efektyvumui didinti	50 %, 100 %, jeigu vykdomas konkursas	40 %, [100] %, jeigu vykdomas konkursas	30 %, 100 %, jeigu vykdomas konkursas
Pagalba centralizuotam šilumos ir vėsumos tiekimui naudojant tradicinę energiją	65 %, 100 %, jeigu vykdomas konkursas	55 %, 100 %, jeigu vykdomas konkursas	45 % 100 %, jeigu vykdomas konkursas
Pagalba užterštoms teritorijoms atkurti	100 %	100 %	100 %
Pagalba įmonių perkėlimui	70 %	60 %	50 %
Pagalba parduodamų leidimų forma	100 %	100 %	100 %
Pagalba energetikos infrastruktūrai Centralizuoto šilumos tiekimo infrastruktūra	100 %	100 %	100 %
Pagalba CCS technologijai	100 %	100 %	100 %

Šioje lentelėje minėtas pagalbos intensyvumas gali būti padidintas papildomais 5 procentiniais punktais regionuose, kuriems taikomas Sutarties 107 straipsnio 3 dalies c punktas, arba papildomais 15 procentinių punktų regionuose, kuriems taikomas Sutarties 107 straipsnio 3 dalies a punktas, neviršijant 100 % pagalbos intensyvumo.

2 PRIEDAS

Tipinės valstybės intervencijos

1) Komisija mano, kad tipiniai valstybės pagalbos intervencijos scenarijai gerina aplinkos apsaugą ir stiprina energijos vidaus rinką.

2) Visų pirma, tinkamos finansuoti išlaidos remiantis priešingos padėties scenarijumi turėtų būti skaičiuojamos laikantis šių gairių:

Pagalbos kategorija	Priešingos padėties scenarijus/tinkamos finansuoti išlaidos ([1])
Bendra šilumos ir elektros energijos gamyba	Priešingos padėties scenarijus yra tradicinė elektros energijos arba šilumos gamybos sistema, turinti tokį patį veiksmingos energijos gamybos pajėgumą.
Aplinkos apsaugos tyrimai ([2])	Tinkamos finansuoti išlaidos yra tyrimų išlaidos.
Užterštų teritorijų atkūrimas	Patirtos atkūrimo darbų išlaidos ([3]), atėmus žemės vertės padidėjimą ([4]).
Centralizuotos šilumos ir vėsumos gamybos įrenginiai	Investicinės išlaidos vieno ar kelių gamybos įrenginių, kurie yra neatsiejama veiksmingos centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo sistemos dalis, statybai, išplėtimui, atnaujinimui.
Atliekų tvarkymas ([5])	Grynosios investicijos, palyginti su tradicinės gamybos be atliekų tvarkymo su ta pačia investicija į pajėgumus sąnaudomis.
Pagalba siekiant taikyti griežtesnius nei Sąjungos standartus	Papildomos investicinės išlaidos – tai išlaidos, būtinos užtikrinti geresnę aplinkos apsaugą, nei reikalaujama Sąjungos standartais ([6]).
Sąjungos ar nacionalinių standartų nebuvimas	Papildomos investicinės išlaidos – tai investicinės išlaidos, būtinos geresnei aplinkos apsaugai užtikrinti, nei atitinkama įmonė arba įmonės galėtų užtikrinti be pagalbos aplinkos apsaugai.
Atsinaujinančių išteklių elektros energijos gamyba	Papildomos investicinės išlaidos, palyginti su tradicinės elektrinės, turinčios tokį patį veiksmingos energijos gamybos pajėgumą, išlaidomis.
Atsinaujinančių išteklių šilumos tiekimas	Papildomos investicinės išlaidos, palyginti su tradicinės šilumos tiekimo sistemos, turinčios tokį patį veiksmingos energijos gamybos pajėgumą, išlaidomis.
Biodujų gamybos modernizavimas pereinant prie gamtinių dujų	Jeigu pagalba teikiama tik biodujų gamybos modernizavimui, priešingos padėties scenarijus yra alternatyvus šių biodujų naudojimas (įskaitant deginimą).
Transporto sektoriuje naudojami biodegalai ir biodujos	Iš esmės kaip priešingos padėties scenarijų reikėtų pasirinkti papildomas investicines išlaidas, palyginti su įprastos perdirbimo įmonės išlaidomis, tačiau Komisija gali pritarti alternatyviems priešingos padėties scenarijams, jei jie tinkamai pagrįsti.

Pagalbos kategorija	Priešingos padėties scenarijus/tinkamos finansuoti išlaidos ([1])
Pramonės šalutinių produktų panaudojimas	Jeigu nepanaudojus šalutinio produkto jis būtų išmestas, tinkamos finansuoti išlaidos yra papildomos investicijos, būtinos šalutiniam produktui panaudoti, pvz., šilumokaitis atliekinės šilumos atveju. Jeigu šalutinį produktą būtų reikėję pašalinti, su priešingos padėties scenarijumi susijusi investicija yra atliekų šalinimas.
Pagalba taikant prekybos leidimais schemas	Proporcingumas turi būti užtikrintas įrodant, kad nėra perteklinio leidimų skyrimo.

([1]) Komisija gali pritarti alternatyviems priešingos padėties scenarijams, jei valstybė narė juos tinkamai pagrindžia.
([2]) Tai apima pagalbą energijos vartojimo efektyvumo auditams atlikti.
([3]) Šalintina žala aplinkai turi apimti žalą dirvožemio arba paviršinio ar gruntinio vandens kokybei. Visos išlaidos, kurias įmonė patyrė atkurdama savo teritoriją, nepriklausomai nuo to, ar tokias išlaidas galima įtraukti į jos balansą kaip ilgalaikį turtą, gali būti priskiriamos prie tinkamų finansuoti investicijų, susijusių su užterštų teritorijų atkūrimu.
([4]) Žemės vertės padidėjimą po atkūrimo turi įvertinti nepriklausomas ekspertas.
([5]) Tai susiję su kitų įmonių atliekų tvarkymu ir apima pakartotinio naudojimo, perdirbimo ir atliekų naudojimo veiklą.
([6]) Investicinės išlaidos, būtinos Sąjungos standartais reikalaujamai apsaugai užtikrinti, nėra tinkamos finansuoti ir turi būti išskaičiuotos.

3 PRIEDAS

Tinkamų finansuoti sektorių [1] pagal 3.7.2 skirsnį sąrašas [2]

NACE kodas	Aprašymas
510	Juodųjų akmens anglių (antracito) kasyba
729	Kitų spalvotųjų metalų rūdų kasyba
811	Dekoratyvinio ir statybinio akmens, klinčių, gipso, kreidos ir skalūno karjerų eksploatavimas
891	Mineralinių iškasenų chemijos pramonei ir trąšoms gaminti kasyba
893	Druskos gavyba
899	Kita, niekur kitur nepriskirta, kasyba ir karjerų eksploatavimas
1032	Vaisių, uogų ir daržovių sulčių gamyba
1039	Kitas vaisių ir daržovių perdirbimas ir konservavimas
1041	Aliejaus ir riebalų gamyba
1062	Krakmolo ir krakmolo produktų gamyba
1104	Kitų nedistiliuotų fermentuotų gėrimų gamyba
1106	Salyklo gamyba
1310	Tekstilės pluoštų paruošimas ir verpimas
1320	Tekstilės audimas
1394	Virvių, lynų, virvelių ir tinklų gamyba
1395	Neaustinių medžiagų ir neaustinių medžiagų gaminių ir dirbinių, išskyrus drabužius, gamyba
1411	Odinių drabužių siuvimas
1610	Medienos pjaustymas ir obliavimas
1621	Faneravimo dangos ir medienos plokščių gamyba
1711	Plaušienos gamyba
1712	Popieriaus ir kartono gamyba
1722	Buitinių ir higienos reikmenų bei tualeto reikmenų gamyba
1920	Rafinuotų naftos produktų gamyba
2012	Dažiklių ir pigmentų gamyba
2013	Kitų pagrindinių neorganinių chemikalų gamyba
2014	Kitų pagrindinių organinių chemikalų gamyba
2015	Trąšų ir azoto junginių gamyba
2016	Pirminių plastikų gamyba
2017	Pirminio sintetinio kaučiuko gamyba
2060	Cheminių pluoštų gamyba
2110	Pagrindinių vaistų pramonės gaminių gamyba

[1] Komisija gali peržiūrėti 3 priede pateiktą sąrašą, remdamasi 89 išnašoje nurodytais kriterijais, jeigu Komisijai pateikiami įrodymai, kad duomenys, kuriais priedas yra pagrįstas, iš esmės pasikeitė.

[2] Šis sąrašas ir kriterijai, kuriais ji pagrįstas, neparodo Komisijos būsimos pozicijos (ir nėra su ja susijęs) dėl anglies dioksido nutekėjimo, susijusio su ATLPS, atsižvelgiant į darbą, atliekamą tikslinant 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategijoje nustatytas anglies dioksido nutekėjimo taisykles.

NACE kodas	Aprašymas
2221	Plastikinių plokščių, lakštų, vamzdžių ir profiliuočių gamyba
2222	Plastikinių pakuočių gamyba
2311	Plokščiojo stiklo gamyba
2312	Plokščiojo stiklo pjaustymas ir apdorojimas
2313	Tuščiavidurio stiklo gamyba
2314	Stiklo pluoštų gamyba
2319	Kito stiklo, įskaitant skirto techninėms reikmėms, gamyba ir apdorojimas
2320	Ugniai atsparių gaminių gamyba
2331	Keraminių apdailos ir šaligatvio plytelių gamyba
2342	Keraminių santechnikos gaminių ir dirbinių gamyba
2343	Keraminių izoliatorių ir keraminių izoliacinių detalių gamyba
2349	Kitų keraminių gaminių ir dirbinių gamyba
2399	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, nemetalo mineralinių produktų gamyba
2410	Tomo ketaus ir plieno bei ferolydinių gamyba
2420	Plieninių vamzdžių, vamzdelių, tuščiavidurių profilių ir susijusių jungiamųjų detalių gamyba
2431	Šaltasis strypų tempimas
2432	Šaltasis siaurų juostų valcavimas
2434	Šaltasis vielos tempimas
2441	Tauriųjų metalų gamyba
2442	Aliuminio gamyba
2443	Švino, cinko ir alavo gamyba
2444	Vario gamyba
2445	Kitų spalvotųjų metalų gamyba
2446	Branduolinio kuro perdirbimas
2720	Baterijų ir akumuliatorių gamyba
3299	Kita, niekur kitur nepriskirta, gamyba
2011	Pramoninių dujų gamyba
2332	Degto molio plytų, plytelių ir statybinių dirbinių gamyba
2351	Cemento gamyba
2352	Kalkių ir gipso gamyba
2451/2452/2453/2454	Geležies, plieno, lengvųjų metalų ir kitų spalvotųjų metalų liejinių gamyba
2611	Elektroninių komponentų gamyba
2680	Magnetinių ir optinių laikmenų gamyba
3832	Išrūšiuotų medžiagų atgavimas

4 PRIEDAS

Bendrosios pridėtinės vertės ir elektros energijos vartojimo intensyvumo apskaičiavimas įmonės lygmeniu pagal 3.7.2 skirsnį

1) Taikant 3.7.2 skirsnį įmonės bendroji pridėtinė vertė (BPV) – bendroji pridėtinė vertė faktorinėmis kainomis, kuri yra BPV rinkos kainomis atėmus visus netiesioginius mokesčius ir pridėjus visas subsidijas. Pridėtinę vertę faktorinėmis kainomis galima apskaičiuoti pagal apyvartą, pridėjus kapitalizuotą produkciją, pridėjus kitas veiklos pajamas, pridėjus arba atėmus atsargų pokyčius, atėmus pirktų prekių ir paslaugų vertę ([1]), atėmus kitus su apyvarta susijusius, bet neišskaitytus produktų mokesčius ir atėmus su gamyba susijusius muitus ir mokesčius. Taip pat ją galima apskaičiuoti pagal bendrąjį likutinį perteklių, pridėjus išlaidas personalui. Į pridėtinę vertę neįtraukiamos įmonių sąskaitose prie finansinių arba ypatingųjų pajamų ir išlaidų priskiriamos pajamos ir išlaidos. Pridėtinė vertė faktorinėmis kainomis apskaičiuojama kaip bendra pridėtinė vertė, kadangi vertės patikslinimai (pvz., nusidėvėjimas) neatimami ([2]).

2) Taikant 3.7.2 skirsnį, naudojamas pastarųjų 3 metų ([3]), kurių BPV duomenys yra, aritmetinis vidurkis.

3) Taikant 3.7.2 skirsnį, įmonės elektros energijos vartojimo intensyvumas apibrėžiamas kaip:

a) Įmonės elektros energijos išlaidos (apskaičiuotos pagal (4) punktą); padalintos iš

b) Įmonės BPV (apskaičiuota pagal (1)–(2) punktus).

4) Įmonės elektros energijos išlaidos apibrėžiamos kaip:

a) Įmonės elektros energijos suvartojimas; padaugintas iš

b) numatomos elektros energijos kainos.

5) Apskaičiuojant įmonės elektros energijos suvartojimą, reikėtų naudoti sektoriuje taikomus elektros energijos vartojimo efektyvumo santykinius rodiklius, jeigu jie yra. Jeigu jų nėra, naudojamas pastarųjų 3 metų ([4]), kurių duomenys yra, aritmetinis vidurkis.

6) Taikant (4)(b) papunktį, numatoma elektros energijos kaina – vidutinė mažmeninė elektros energijos kaina, taikoma valstybėje narėje įmonėms, kurių elektros energijos suvartojimo lygis yra panašus, pačiais paskutiniais metais, kurių duomenys yra.

(7) Taikant (4)(b) papunktį, numatoma elektros energijos kaina gali apimti visas paramos atsinaujinančių išteklių elektros energetikai finansavimo išlaidas, kurios būtų perkeliamos įmonei, jei nebūtų lengvatų.

([1]) Siekiant išvengti neaiškumų, prekės ir paslaugos neapima išlaidų personalui.

([2]) Kodas 12 15 0 pagal teisinį pagrindą, nustatytą 1996 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamente (EB, Euratomas) Nr. 58/97 dėl verslo struktūros statistikos.

([3]) Jeigu įmonė egzistuoja mažiau nei vienerius metus, pirmaisiais veiklos metais gali būti naudojami numatomi duomenys. Tačiau pirmųjų veiklos metų pabaigoje valstybės narės turėtų atlikti *ex post* vertinimą (1-ieji metai), kad patikrintų įmonės tinkamumo statusą ir išlaidų ribas (kaip BPV procentinę dalį), kurios jai taikomos pagal 3.7.2 skirsnio 189 punktą. Atlikusios šį *ex post* vertinimą, valstybės narės turėtų sumokėti įmonėms kompensaciją arba susigrąžinti sumokėtą kompensaciją, jei reikia. 2-iesiems metams reikėtų naudoti 1-ųjų metų duomenis. 3-tiesiems metams reikėtų naudoti 1-ųjų ir 2-ųjų metų duomenų aritmetinį vidurkį. 4-tiesiems metams ir vėliau reikėtų naudoti pastarųjų 3 metų duomenų aritmetinį vidurkį.

([4]) Žr. pirmesnę išnašą.

5 PRIEDAS

Į 3 priede pateiktą sąrašą neįtraukti kasybos ir gamybos sektoriai, kurių ES išorės prekybos intensyvumas yra bent 4 %

NACE kodas	Aprašymas
610	Žalios naftos gavyba
620	Gamtinių dujų gavyba
710	Geležies rūdų kasyba
812	Smėlio ir žvyro karjerų eksploatavimas; molio ir kaolino kasyba
1011	Mėsos perdirbimas ir konservavimas
1012	Paukštienos perdirbimas ir konservavimas
1013	Mėsos ir paukštienos produktų gamyba
1020	Žuvų, vėžiagyvių ir moliuskų perdirbimas ir konservavimas
1031	Bulvių perdirbimas ir konservavimas
1042	Margarino ir panašių valgomųjų riebalų gamyba
1051	Pieninių veikla ir sūrių gamyba
1061	Grūdų malimo produktų gamyba
1072	Džiūvėsių ir sausainių gamyba; ilgai išsilaikančių konditerijos kepinių ir pyragaičių gamyba
1073	Makaronų, vermišelių, kuskuso ir panašių miltinių produktų gamyba
1081	Cukraus gamyba
1082	Kakavos, šokolado ir cukraus saldumynų gamyba
1083	Arbatos ir kavos apdorojimas ir perdirbimas
1084	Užgardų ir pagardų gamyba
1085	Paruoštų rupinių ir valgių gamyba
1086	Homogenizuotų ir dietinių maisto produktų gamyba
1089	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, maisto produktų gamyba
1091	Paruoštų pašarų ūkio gyvuliams gamyba
1092	Paruošto ėdalo naminiams gyvūnėliams gamyba
1101	Spirito distiliavimas, rektifikavimas ir maišymas
1102	Vynuogių vyno gamyba
1103	Sidro ir kitokių vaisių, uogų vynų gamyba
1105	Alaus gamyba
1107	Gaiviųjų gėrimų gamyba; Mineralinio ir kito, pilstomo į butelius, vandens gamyba
1200	Tabako gaminių gamyba
1391	Megztų (trikotažinių) ir nertų medžiagų gamyba
1392	Gatavų tekstilės dirbinių, išskyrus drabužius, gamyba
1393	Kilimų ir kilimėlių gamyba

NACE kodas	Aprašymas
1396	Kitų techninės ir pramoninės tekstilės gaminių ir dirbinių gamyba
1399	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, tekstilės gaminių ir dirbinių gamyba
1412	Darbo drabužių siuvimas
1413	Kitų viršutinių drabužių siuvimas
1414	Apatinių drabužių siuvimas
1419	Kitų drabužių siuvimas ir drabužių priedų gamyba
1420	Kailinių dirbinių ir gaminių gamyba
1431	Pėdkelnių, triko, kojinių ir kitų panašių megztų (trikotažinių) ir nertų gaminių bei dirbinių gamyba
1439	Kitų megztų (trikotažinių) ir nertų drabužių gamyba
1511	Odų rauginimas ir išdirbimas; kailių išdirbimas ir dažymas
1512	Lagaminų, rankinių ir panašių reikmenų, balno reikmenų ir pakinktų gamyba
1520	Avalynės gamyba
1622	Sumontuotų parketo grindų gamyba
1623	Kitų statybinių dailidžių ir stalių dirbinių gamyba
1624	Medinės taros gamyba
1629	Kitų medienos gaminių gamyba; dirbinių iš kamštienos, šiaudų ir pynimo medžiagų gamyba
1721	Gofruotojo popieriaus ir kartono bei taros iš popieriaus ir kartono gamyba
1723	Popierinių raštinės reikmenų gamyba
1724	Sienų apmušalų (tapetų) gamyba
1729	Kitų popierinių ir kartoninių gaminių gamyba
1813	Parengiamoji spausdinimo ir žiniasklaidos veikla
1910	Koksavimo krosnių produktų gamyba
2020	Pesticidų ir kitų agrocheminių medžiagų gamyba
2030	Dažų, lakų ir panašių dangų medžiagų, spaustuvinių dažų ir mastikų gamyba
2041	Muilo ir ploviklių, valiklių ir blizgiklių gamyba
2042	Kvepalų ir tualeto priemonių gamyba
2051	Sprogiųjų medžiagų gamyba
2052	Klijų gamyba
2053	Eterinio aliejaus gamyba
2059	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, cheminių medžiagų gamyba
2120	Farmacinių preparatų gamyba
2211	Guminių padangų ir kamerų gamyba; guminių padangų restauravimas ir atnaujinimas
2219	Kitų guminių gaminių gamyba
2223	Plastikinių statybos dirbinių gamyba

NACE kodas	Aprašymas
2229	Kitų plastikinių gaminių gamyba
2341	Keraminių buities ir puošybos gaminių bei dirbinių gamyba
2344	Kitų techninės paskirties keraminių gaminių ir dirbinių gamyba
2362	Gipso gaminių, naudojamų statybinėms reikmėms, gamyba
2365	Fibrolito gamyba
2369	Kitų betono, gipso ir cemento gaminių bei dirbinių gamyba
2370	Akmens pjaustymas, tašymas ir apdailinimas
2391	Abrazyvinių gaminių gamyba
2433	Šaltasis formavimas ar lankstymas
2511	Metalo konstrukcijų ir jų dalių gamyba
2512	Metalinių durų ir langų gamyba
2521	Centrinio šildymo radiatorių ir katilų gamyba
2529	Kitų metalinių cisternų, rezervuarų ir talpyklų gamyba
2530	Garo generatorių, išskyrus centrinio šildymo karšto vandens katilus, gamyba
2540	Ginklų ir šaudmenų gamyba
2571	Valgomųjų ir kitų pjovimo įrankių gamyba
2572	Spynų ir vyrių gamyba
2573	Kitų įrankių gamyba
2591	Plieninių statinių ir panašių talpyklų gamyba
2592	Lengvųjų metalų taros gamyba
2593	Vielos gaminių, grandinių ir spyruoklių gamyba
2594	Tvirtinimo detalių ir sriegimo mašinų gaminių gamyba
2599	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, metalo gaminių gamyba
2612	Sumontuotų elektroninių plokščių gamyba
2620	Kompiuterių ir išorinės įrangos gamyba
2630	Ryšių įrangos gamyba
2640	Vartotojiškos elektroninės įrangos gamyba
2651	Matavimo, bandymo, navigacinės ir kontrolės įrangos prietaisų ir aparatų gamyba
2652	Įvairių tipų laikrodžių gamyba
2660	Švitinimo, elektromedicininės ir elektroterapinės įrangos gamyba
2670	Optinių prietaisų ir fotografijos įrangos gamyba
2680	Magnetinių ir optinių laikmenų gamyba
2711	Elektros variklių, generatorių ir transformatorių gamyba
2712	Elektros skirstomosios ir valdymo įrangos gamyba
2731	Skaidulinės optikos kabelių gamyba
2732	Kitų elektronikos bei elektros laidų ir kabelių gamyba

NACE kodas	Aprašymas
2733	Instaliacijos įtaisų gamyba
2740	Elektros apšvietimo įrangos gamyba
2751	Buitinių elektrinių aparatų ir prietaisų gamyba
2752	Buitinių neelektrinių aparatų ir prietaisų gamyba
2790	Kitos elektros įrangos gamyba
2811	Variklių ir turbinų, išskyrus orlaivių, transporto priemonių ir motociklų variklius, gamyba
2812	Hidraulinės energijos įrangos gamyba
2813	Kitų siurblių ir kompresorių gamyba
2814	Kitų čiaupų ir sklendžių gamyba
2815	Guolių, krumpliaračių, krumplinių pavarų ir varomųjų elementų gamyba
2821	Orkaičių, krosnių ir krosnių degiklių gamyba
2822	Kėlimo ir krovimo įrangos gamyba
2823	Įstaigos mašinų ir įrangos (išskyrus kompiuterius ir išorinę įrangą) gamyba
2824	Variklinių rankinių įrankių gamyba
2825	Nebuitinių aušinimo ir vėdinimo įrenginių gamyba
2829	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, bendrosios paskirties mašinų ir įrangos gamyba
2830	Žemės ir miškų ūkio mašinų gamyba
2841	Metalo formavimo įrangos gamyba
2849	Kitų staklių gamyba
2891	Metalurgijos mašinų gamyba
2892	Kasybos, karjerų eksploatavimo ir statybos mašinų gamyba
2893	Maisto, gėrimų ir tabako apdorojimo mašinų gamyba
2894	Tekstilės, drabužių ir odos gaminių gamybos mašinų gamyba
2895	Popieriaus ir kartono gamybos mašinų gamyba
2896	Plastikų ir gumos gamybos mašinų gamyba
2899	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, specialiosios paskirties mašinų gamyba
2910	Variklinių transporto priemonių gamyba
2920	Variklinių transporto priemonių kėbulų gamyba; priekabų ir puspriekabių gamyba
2931	Variklinių transporto priemonių ir jų elektros ir elektroninės įrangos gamyba
2932	Variklinių transporto priemonių ir jų kitų dalių bei reikmenų gamyba
3011	Laivų ir plūdriųjų konstrukcijų statyba
3012	Pramoginių ir sportinių katerių (laivų) statyba
3020	Geležinkelio lokomotyvų bei riedmenų gamyba
3030	Orlaivių ir erdvėlaivių bei susijusios įrangos gamyba
3040	Karinių kovinių transporto priemonių gamyba

NACE kodas	Aprašymas
3091	Motociklų gamyba
3092	Dviračių ir invalidų vežimėlių gamyba
3099	Kitos, niekur kitur nepriskirtos, transporto įrangos gamyba
3101	Įstaigos ir prekybos įmonių (parduotuvių) baldų gamyba
3102	Virtuvės baldų gamyba
3103	Čiužinių gamyba
3109	Kitų baldų gamyba
3211	Monetų kalimas
3212	Papuošalų, juvelyrinių ir panašių dirbinių gamyba
3213	Dirbtinės bižuterijos ir panašių dirbinių gamyba
3220	Muzikos instrumentų gamyba
3230	Sporto reikmenų gamyba
3240	Žaidimų ir žaislų gamyba
3250	Medicinos ir odontologijos prietaisų, instrumentų ir reikmenų gamyba
3291	Šluotų ir šepečių gamyba